

Grade Level: 5
Subject: English
LESSON TITLE: Telling the Truth At All Times
Time Frame: Two Sessions
CORE MESSAGE: It is important to tell the truth at all times.

LEARNING COMPETENCIES:

READING 4: Note significant details: 9. Infer traits of character; 11.1 Identify facts/opinions in a selection read

STAGE I - DESIRED RESULTS	
ESTABLISHED GOAL	
Students demonstrate understanding of the importance of telling the truth at all times.	
ENDURING UNDERSTANDING	ESSENTIAL QUESTIONS
<i>Students will understand that . . .</i> Distinguishing between a fact and an opinion is necessary to understand the truth	1. How can we know facts from opinion? 2. Why should we tell the truth at all times?
LESSON OBJECTIVES	
Knowledge <i>Students will know . . .</i> 1. What truth is 2. How to distinguish between a fact and an opinion 3. Why a person has to tell the truth at all times	Skills <i>Students will be able to . . .</i> 1. Note important details in the story 2. Identify a fact and an opinion in a reading selection 3. Infer character traits relevant to the practice of telling the truth 4. Discuss the importance of being truthful at all times
STAGE II - ASSESSMENT EVIDENCE	
PERFORMANCE TASK	OTHER EVIDENCE
The students work in pairs and participate in Nutrition Month Celebration in school. They choose a canned food product and get the ingredients and nutritional value written on the label. Then they search the Internet or books in the library for facts about the raw product (eg: meat, fish, grain, etc.) and the ingredients of the canned food product. They examine the truthfulness of the data on the label and make statements about their findings.	Analyze the story by doing the following exercises: Facts vs Opinion List down five facts from the story. What is your opinion about Mr. Wolf? Was he a good neighbor? Why or why not? Put a check mark before the statement that is a fact, based on the story. If it is not a fact, write down the truth about the statement:

<p>They make a poster that shows the label on the left side and their findings on the right side. This can be put on display during Nutrition Month.</p> <p>If not during Nutrition Month, the outputs may be shown in the Cafeteria.</p> <p>Use the Evaluation Chart for assessment.</p>	<p>_____ 1. Mr. Wolf was making a birthday cake for himself</p> <p>_____ 2. He asked for a cup of sugar from a pig</p> <p>_____ 3. He sneezed to scatter the sugar</p> <p>_____ 4. Mr. Wolf ate the two pigs because he was very hungry</p> <p>_____ 5. The news reporter found out about the two pigs Mr. Wolf had for dinner.</p>
-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

STAGE III - LEARNING PLAN

PROCEDURE AND ACTIVITIES

A. MOTIVATION

The teacher writes down statement of fact / opinion on strips of paper. Roll them and put them in a box. Ask the pupils to get one each and read the statement. Those who got FACT statements go to the left side and those who got OPINION go to the right side.

1. Fire is hot.
2. All children can read well.
3. A puppy grows to be a dog.
4. Ten is a number between nine and eleven.
5. Water is important.
6. Babies need parents / adult guardians to care for them
7. A park is the best place to relax.
8. Forests give homes, food, and water to animals and birds.
9. Trees give us food and lumber.
10. It is alright to lie once in a while.
11. Jose Rizal is our national hero.
12. OFWs are heroes and heroines.
13. The President of the Philippines is the highest official of the land.
14. White people are smarter than brown people.
15. There are two seasons in the Philippines: rainy and dry.

The teacher asks the students to recall the story *The Three Little Pigs*. (Refer to the Appendix for the story but use this only for review)

They describe the wolf and the three pigs.

What did the wolf do to the houses? Why was he successful?

Why did the wolf ask the pigs to go with him to go to Mr. Smith's field, to pick apples, and to the town fair?

Why did the wolf tell the pig many lies? Why could the wolf not tell the truth? Give your opinion.

How did the pig deal with these lies?

What is the result of the wolf's lies?

B. PRESENTATION

Unlocking of difficulties

Differentiate between *facts* and *opinions*

(*Fact* is known and can be proven. *Opinion* may be influenced by a person's biases, perceptions and beliefs, which may be right or wrong.)

The students provide context clues of the italicized words to determine the meaning of difficult words/phrases

"dead as a nail"

"as a big cheeseburger lying there"

"rude"

the *"brains"* of the family

They do Silent Story Reading of *The True Story of the Three Little Pigs as told to Jon Scieszka* (See Appendix)

C. DISCUSSION

Discuss the story using the following questions:

1. Who was the storyteller?
2. What is his story about, according to Mr. Wolf?
3. What was Mr. Wolf going to bake? What ingredient did he not have?
4. Where did Mr. Wolf go to get sugar?
5. What made him think that the first pig was not so smart?
6. What made him sneeze so hard? Give the facts.
7. What happened when he sneezed?
8. What did he do to the first pig? Why did he do it? Give the facts.
9. What did the wolf do to the second dead pig? Give the facts.
10. Do you think it was right for Mr. Wolf to do so? Give your opinion.
11. How did Mr. Wolf deal with the third pig? Give the facts.
12. Do you think the reasons behind Mr. Wolf's actions were justified? Give your opinion.
13. How did the news reporters report what they saw?

What is the truth about the character of Mr. Wolf? Would you trust him? Why / why not? Give your opinion.

(Answer: It is difficult for him to accept defeat and this is the reason why he avoids the truth about his crimes. In fact, he thinks his actions are justified by his intention to bake a cake for his granny. This proves that even to himself, he is not truthful)

D. GENERALIZATION

The teacher asks the students to make a statement about the importance of telling the truth at all times. Be guided by the following question:

What are the effects and consequences of not telling the truth?
Why is it important to tell the truth at all times?

Civil Code Art 19 states:

Every person must, in the exercise of his rights and in the performance of his duties, act with justice, give everyone his due, and observe honesty and good faith.

Explain how this applies to the class statement on the importance of telling the truth at all times.

E. APPLICATION

Would you tell the truth when you feel it is easier to lie to protect yourself? Why or why not?

Tell your seatmate about your experience and what you did about it.

F. ASSIGNMENT

Cut-out 3 news items on a particular issue. Compare the news items guided by the following questions:

What are the facts stated in the news?

Are there any opinions? Underline them

What truths are found in the news? Why do you think they are true?

References

The Three Little Pigs (The original version)

Wolf, A. *The True Story of the Three Little Pigs as told to Jon Scieszka*. Illustrated by Lane Smith. PELC BEC English (Grade Five, pages 16-18).

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.

Civil Code, Art. 19

Angeles, E., Galapon, A., Relente, C., Santos, R. *English Expressways: Reading Textbook for Grade 5*. Pp. 215-216. Quezon City: SD Publications, Inc.

Materials

copy of *The True Story of the Three Little Pigs*

Activity Cards

Rubric

Evaluation Chart				
Criteria	Very Good	Good	Satisfactory	Poor
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
1. A canned food product was selected, the ingredients and nutritional value written in the label shown.				
2. Research was conducted on the raw product and the ingredients				
3. The truthfulness in the label in terms of nutritional value of the ingredients was examined				
4. A statement was made about their findings				
5. The poster shows their findings on the truth about their selected product.				
Total				
Final Mark				

APPENDIX

Civil Code Art 19

Every person must, in the exercise of his rights and in the performance of his duties, act with justice, give everyone his due, and observe honesty and good faith.

The Three Little Pigs
Read by Cathy Buscher
at the Mansfield Richland County Public Library

Once upon a time there were three little pigs, who left home to seek their fortune.

The first little pig met a man with a bundle of straw, and said to him. "Good man, may I have some straw to build myself a house."

The man gave him the straw, and the little pig built his house with it.

Along came a hungry wolf who knocked at the door, and he said, "Little pig, little pig, let me come in."

But the pig answered, "Oh No, Oh no, not by the hair of my chinny-chin-chin."

So the wolf said..."Then I'll huff, and I'll puff, and I'll blow your house in."

So he huffed, and he puffed, and he blew his house in, and chased the little pig all around the house, but the little pig ran away.

The second little pig met a man with a bundle of sticks, and said, "Good man, may I have some sticks to build myself a house."

The man gave him the sticks, and the pig built himself a house.

And then once more came the wolf, and he said, "Little pig, little pig, let me come in."

" Oh No, Oh no, not by the hair of my chinny-chin-chin."

"Then I'll puff, and I'll huff, and I'll blow your house in."

"So he huffed, and he puffed, and he puffed and he huffed, and at last he blew the house in, and chased the little pig all around the house, but the little pig ran away.

The third little pig met a man with a load of bricks, and said, "Good man, may I have some bricks to build myself a house."

The man gave the pig some bricks, and he built his house with them.

And once again the wolf came, and he said, "Little pig, little pig, let me come in."

" Oh No, Oh no, not by the hair of my chinny-chin-chin."

"Then I'll huff, and I'll puff, and I'll blow your house in."

So he huffed, and he puffed, and he huffed, and he puffed, and he puffed and huffed; but he could NOT blow the house down.

"Way over yonder in Mr. Smith's field, and if you will be ready tomorrow morning we will go together, and get some for dinner."

"Very well," said the little pig. "What time do you plan to go?"

"Oh, at six o'clock."

So the little pig got up at five, and ran to Mr. Smith's house and got the turnips before the wolf came crying at his door...

"Little pig, are you ready?"

The little pig said, "Ready! Why I have been there and come back again, and have a nice pot full for dinner."

The wolf felt very angry at this, but thought that he would be a match for the little pig somehow or other, and so he said,

"Little pig, I know where there is a nice apple tree."

"Where?" said the pig.

"Way down yonder at Merry-garden," replied the wolf, "and if you will not deceive me I will come for you, at five o'clock tomorrow, and we can get some apples."

The little pig got up next morning at four o'clock, and went off for the apples, hoping to get back before the wolf came; but it took long to climb the tree, and just as he was coming down from it, he saw the wolf coming.

When the wolf came up he said, "Little pig, what! are you here before me? Are they nice apples?"

"Yes, very nice," said the little pig. "I will throw one down to you."

And he threw it so far away from the tree that, while the wolf ran to pick it up, the little pig jumped down and ran home.

The next day the wolf came again, and said to the little pig, "Little pig, there is a fair in town this afternoon; will you go with me?"

"Oh yes," said the pig, "I will go; what time?"

"At three," said the wolf.

As usual the little pig went off before the time, and got to the fair, and bought a butter-churn, which he was rolling home when he saw the wolf coming.

So he climbed into the churn to hide, and in so doing turned it round, and it rolled down the hill with the pig in it, which frightened the wolf so much that he ran home without going to the fair. He went to the little pig's house, and told him how frightened he had been by a great round thing which came past him down the hill.

Then the little pig said, "Ha! ha! I frightened you, then!"

Then the wolf was very angry indeed, and tried to climb down the chimney in order to catch and eat the little pig.

When the little pig saw what he was about to do, he put a pot full of water on the blazing fire, and, just as the wolf was coming down, he took off the cover, and in fell the wolf. Quickly the little pig clapped on the cover, and soon he made a fine supper from the wolf. And by and by the first two pigs had found each other.

Together they went searching for their brother pig. They walked down the lane and saw a house made of bricks.

"I wonder if this fine house belongs to our little brother?" Inside they found their long lost brother, and they sat down at his table and enjoyed a splendid supper with their brother pig and the wolf at last.

THE TRUE STORY OF THE THREE LITTLE PIGS

By A. Wolf

As told to Jon Scieszka

Everybody knows the story of the Three Little Pigs. Or at least they think they do. But I'll let you in on a little secret. Nobody knows the real story, because nobody heard *my* side of the story.

I'm the wolf. Alexander T. Wolf. You can call me Al. I don't know how this whole Big Bad Wolf thing got started, but it's all wrong. Maybe it's because of our diet. Hey, it's not my fault wolves eat cute little animals like bunnies and sheep and pigs. That's just the way we are. If cheeseburgers were cute, folks would probably think you were Big and Bad, too. But like I was saying, the whole Big Bad Wolf thing is all wrong. The real story is about a sneeze and a cup of sugar.

Way back once upon a time, I was making a birthday cake for my dear old granny. I had a terrible sneezing cold. I ran out of sugar.

So I walked down the street to ask my neighbor for a cup of sugar. Now this neighbor is a pig. And he wasn't too bright, either. He had built his whole house out of straw. Can you believe it? I mean who in his right mind would build a house of straw?

So of course the minute I knocked on the door, I fell right in. I didn't want to just walk into someone else's house, so I called, "Little Pig, Little Pig, are you in?" No answer. I was just about to go home without the cup of sugar for my dear old granny's birthday cake.

That's when my nose started to itch. I felt a sneeze coming on. Well I huffed. And I snuffed. And I sneezed a great sneeze. And you know what? The whole darn straw house fell down. And right in the middle of the pile of straw was the First Little Pig-dead as a doornail. He had been home the whole time. It seemed like a shame to leave a perfectly good ham dinner lying there in the straw. So I ate it up. Think of it as a big cheeseburger just lying there.

I was feeling a little better. But still I didn't have my cup of sugar. So I went to the next neighbor's house. This neighbor was the First Little Pig's brother. He was a little smarter, but not much. He had built his house of sticks.

I rang the bell on the stick house. Nobody answered. So I called, "Little Pig, Little Pig, are you in?" He yelled back, "Go away Mr. Wolf. You can't come in. I'm shaving the hairs of my chinny chin chin."

I had just grabbed the doorknob when I felt another sneeze coming on. I huffed. And I snuffed. And I tried to cover my mouth, but I sneezed a great sneeze. And you're not going to believe it, but this guy's house fell down just like his brother's. When the dust cleared, there was the Second Little Pig-dead as a doornail. Wolf's honor.

Now you know food will spoil if you leave it out in the open. So I did the only thing there was to do. I had dinner again. Think of this as a second helping. I was getting awfully full.

But my cold was feeling a little better. And I still didn't have that cup of sugar for my dear old granny's birthday cake. So I went to the next house. This guy was the First and Second Little Pigs' brother. He must have been the brains of the family. He had built his house of bricks.

I knocked on the brick house. No answer. I called, "Mr. Pig, Mr. Pig, are you in?" and you know what that rude little porker answered? "Get out of here, Wolf. Don't bother me again."

Talk about impolite! He probably had a whole sackful of sugar. And he wouldn't give me one little cup for my dear sweet old granny's birthday cake. What a pig! I was about to go home and make a nice birthday card instead of a cake, when I felt my cold coming on. I huffed. And I snuffed. I sneezed once again. Then the Third Little Pig yelled, "And your old granny can sit on a pin!"

Now, I'm usually a calm fellow. But when somebody talks about my granny like that, I go a little crazy. When the cops drove up, of course I was trying to break down this Pig's door. And the whole time I was huffing, and puffing and sneezing and making a real scene.

The rest, as they say, is history. The news reporter found out about the two pigs I had for dinner. They figured a sick guy going to borrow a cup of sugar didn't sound very exciting. So they jazzed up the story with all of that "Huff and puff and blow your house down."

And they made me the Big Bad Wolf. That's it. The real story. I was framed. But maybe you could loan me a cup of sugar.

Grade Level: 5
Subject: GMRC
LESSON TITLE: Honesty and Integrity are essential to human relationships.
Time Frame: Two Sessions
CORE MESSAGE: Honesty and integrity are virtues relevant to our relationships with other people.

LEARNING COMPETENCIES:

READING: 5. Note significant details that relate to the central theme;
 10: Infer character traits from a selection read

STAGE I - DESIRED RESULTS			
<p>ESTABLISHED GOAL</p> <p>Students demonstrate understanding of the virtues they should practice in relating to other people.</p>			
<p>ENDURING UNDERSTANDING</p> <p><i>Students will understand that . . .</i> Relating to other people with honesty and integrity is important to human relationships.</p>	<p>ESSENTIAL QUESTIONS</p> <ol style="list-style-type: none"> Why should we be honest to other people? How does honesty help us develop integrity? 		
<p>LESSON OBJECTIVES</p> <p>Knowledge</p> <p><i>Students will know . . .</i></p> <ol style="list-style-type: none"> The meaning of honesty and how it contributes to integrity Why the practice of virtues helps us relate to other people properly 	<p>Skills</p> <p><i>Students will be able to . . .</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Note important details in a story Identify different character traits Describe how the character practiced honesty and integrity Relate the importance of honesty and integrity to our obligation towards other people 		
STAGE II - ASSESSMENT EVIDENCE			
<p>PERFORMANCE TASK</p> <p>What would you do in the following situations? State them by completing the sentences.</p> <ol style="list-style-type: none"> I saw a P500 bill in the classroom. I will _____. I accidentally hit and broke the classroom light bulb. I will _____. I forgot to ask my parents to sign my _____. 	<p>OTHER EVIDENCE</p> <p>The students identify the virtues of the character in the sentences by Matching Column A with Column B. They write the letter of their answer in the blank spaces provided before each number.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> COLUMN A ___1. Clara does not give up. She's slow in doing </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> COLUMN B a. helpful </td> </tr> </table>	COLUMN A ___1. Clara does not give up. She's slow in doing	COLUMN B a. helpful
COLUMN A ___1. Clara does not give up. She's slow in doing	COLUMN B a. helpful		

<p>notebook, which will be checked in class. I will _____.</p> <p>4. The vendor gave me an extra change of P20. I will _____.</p> <p>5. Five of my answers in the test were marked with a check even if these were wrong. I will _____.</p> <p>Based on their answers, the students write a Plan of Action on how they can practice honesty and integrity constantly.</p> <p>Their Plan should have the following parts:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Specific Action - Where it can be practiced - How it will be practiced <p>Use the Evaluation Chart for assessment</p>	<p>Computer exercises but is determined to improve her skill.</p> <p>__2. Dino always guides the preschool children when they cross the street. He also carries their heavy school bags. b. integrity</p> <p>__3. Aling Tina sells fish with the correct weight. She also gives the correct change to her buyers. c. determination</p> <p>__4. Luis always does his projects by himself and is proud of his work. d. honesty</p> <p>__5. Karen admits it when she is wrong and does not lie. e. thoughtful f. truthful</p> <p>(Answers: (1) c (2) a (3) d (4)b (5) f)</p> <p>What are the virtues essential to human relationships? (a) _____ (b) _____ What are the other virtues that foster these two virtues? (Answers: honesty and integrity; helpfulness, determination, truthfulness)</p>
--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

STAGE III - LEARNING PLAN

PROCEDURE AND ACTIVITIES

G. MOTIVATION

Which of the following virtues are essential to your relationship with other people? Put a check (✓) mark before your answers:

- | | |
|---------------------------------------|--------------------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> honesty | <input type="checkbox"/> patriotism |
| <input type="checkbox"/> independence | <input type="checkbox"/> environmental awareness |
| <input type="checkbox"/> truthfulness | <input type="checkbox"/> integrity |

(Answers: honesty, truthfulness, integrity)

H. PRESENTATION

Unlocking of Difficulties: Encircle the correct letter for your answers to the following:

1. Thumb through all his notes—*context clues*

“Martin will have a long exam and he has to thumb through all his notes to get a high mark in the test.”

What does Martin have to do with his notes?

- a. mark his thumbprint on all the pages
- b. study all the pages of his notes

c. use his thumb as he turns and studies all the pages of his notes

2. Burn the midnight oil—*context clues*

“To thumb through his thick notes, Martin has to burn the midnight oil.”

To burn the midnight oil means ...

- a. to use lamp oil while studying
- b. to use lamp oil until midnight
- c. to study really hard all night

The students do Silent reading of the story, *The importance of being true to Oneself*. (See Appendix)

I. DISCUSSION

What kind of a boy was Lino? Discuss the following questions to define his character traits:

1. What was Lino’s worry about his math exam?
2. What did he find on his teacher’s desk?
3. Why did he have many thoughts about the paper that he found?
4. What was his decision?
5. Why do you think he made such a decision?
6. What can you say about his decision? Explain your answer.

Then the teacher divides the class into two groups. Assign each group to do one of the Activity Charts (See Appendix). Give each group 10-15 minutes.

Group A: Fill out the Thought Bubbles. Then write down your reaction to each thought.

Group B: Character profile chart. Describe Lino by providing the data needed in the chart

Group C: Certificate of Award. Fill out the certificate that recognizes Lino’s good deed.

J. GENERALIZATION

The teacher guides the students in formulating the concept below:

Grades that are honestly earned are more valuable than high grades that are not earned honestly.
Honesty and integrity are virtues that will help us face and overcome challenges in life.

Civil Code Art 19

Every person must, in the exercise of his rights and in the performance of his duties, act with justice, give everyone his due, and observe honesty and good faith.

Show the students Civil Code Act 19. Ask them to explain how the concept manifests the Code.

K. APPLICATION

The students work in pairs and do the activity below. They prepare to share their answers to the class.

In what ways can you practice honesty at home and in school? Prepare a list of examples.

L. ASSIGNMENT

Name somebody in your community who deserves to be given a *Certificate of Recognition* for honesty and integrity. Write an essay explaining why you think he / she deserves it.

References

The Importance of Being True to Oneself, Student Time, Intermediate Edition, Vol. XIV, No. 5, August 2000

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguinoo, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.

Civil Code, Art. 19

Miranda, B. 2008. *English for You and Me 5*. Manila: Book Wise Publishing House, Inc. pp. 72-75.

Materials

Dialogue Box Charts

Character Profile Chart

Certificate of Recognition

Rubric

Evaluation Chart				
Criteria	Very Good	Good	Satisfactory	Poor
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
1. The plan has the necessary components and parts				
2. The plan follows a logical sequence				
3. The plan is realistic and achievable				
4. The steps of the plan can be monitored				
5. The overall result will guide the students to become honest and develop integrity				
6. The plan content is guided by essential values				
Total				
Final Mark				

I. APPENDICES

Civil Code Art 19

Every person must, in the exercise of his rights and in the performance of his duties, act with justice, give everyone his due, and observe honesty and good faith.

Reading Selection

The Importance of Being True to Oneself

Lino stretched his aching legs as the bell rang at the end of the school day. Going home made him feel more tensed than relieved. Why? Tomorrow would be the day of the math exam. He had to thumb through all his notes and burn the midnight oil in order to understand those formulas.

As he strode toward the door of the half-lit room, something on the floor caught his attention. It was a piece of paper lying near the teacher's desk. Lino picked it up and his eyes bulged from what he saw: it was a copy of tomorrow's math exam.

His heart beat faster; this was his chance to get a good grade in math. He walked in a circle, thinking of what to do next. So many thoughts came to his mind, such as "The paper came to me, I didn't pay anyone to get it. That means I deserve it." "Nobody saw me, it is safe to keep it." "What about my friends? Should I share it with them?" "I can sell this to my rich classmates. That way, I'll have extra money to buy gifts for Christmas." "Maybe, I should share it with Rose so she'll like me just as I like her."

He paused, then folded the paper in two.

Outside, no one minded him as he walked toward the faculty room. Something inside him was begging him to reconsider, but he walked on.


Lino handed the folded paper to his teacher. "I believed you dropped this, Ma'am. Don't worry, I am the only one who saw it and, believe it or not, I didn't read it."

The teacher took the paper, looked Lino straight in the eyes and smiled. "I believe you," she said.

The next day, Lino barely passed the exam. But his poor mark in math was overshadowed by his solid honesty. He walked the corridors head up high, proud that his integrity was not stained.

Dialogue box chart

Draw Lino. Write down all his thoughts when he saw a copy of the Math exam.



Character Profile Chart

Name:.....
Age:..... Sex:.....
Grade:..... Section:.....
School:.....
Characteristics:.....
.....
.....
.....
.....
.....

Certificate of Award

Certificate of Recognition

This certificate of recognition is given to

for being

Given this _____ day of _____
in the year of our Lord _____.

Antas: Baitang 5
Asignatura: Hekasi
ARALIN / PAKSA: Kapit-bisig ang Pamahalaan at Mamamayan
Sesyon: 2 sessions
KAISIPAN: Ang pakikilahok ng mamamayan sa proseso ng pamamahala ay may garantiya sa ilalim ng batas. Ang pamahalaan ay para sa mamamayan at ang pamamalakad nito ay nakasalalay sa mamamayan.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO:

IX. Napahalagahan ang mga patakaran at programa ng pamahalaan tungo sa pag-papatatag ng demokrasya

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA		
PAMANTAYAN		
Kailangang matutunan ng mga estudyante na ang demokrasiya ay makakamit lamang kung ang bawat isa sa atin ay magiging mapagmatiyag at aktibo sa pamamahala ng gobyerno.		
KAKAILANGANING PAG-UNAWA		MAHAHALAGANG TANONG
Reponsibilidad at karapatan ng bawat mamamayan na makilahok sa sa anumang proseso at pamamahala ng gobyerno dahil ito ang paraan upang mapanatili at mapatatag ang demokrasiya.		Bakit importanteng maging aktibo ang bawat tao sa pakikilahok sa pamamahala ng gobyerno?
KAALAMAN	KASANAYAN/ KAKAYAHAN	KAHALAGAHAN
Natutukoy ang bahaging ginagampanan ng pamahalaan para sa pagpapaunlad ng kagalingang pantao	Nakalalahok nang masigla at maayos sa mga gawaing sibika.	Kagalingang pantao
	Naipaliliwanag kung bakit sinasabing ang pamahalaan ay para sa mamamayan at ang pamamalakad nito ay nakasalalay sa mamamayan	

ANTAS II - PAGTATAYA

SA ANTAS PAGGANAP

Think, Pair, Share

Ang mga mag-aaral ay gagawa ng poster para ipakita ang kanilang pag-intindi kung bakit kailangan ang saligang batas.

Lagyan ng tema ang poster.

SA ANTAS NG PAG-UNAWA

Lagyan ng tsek (✓) ang patlang kung ang pangungusap ay tama at ekis (X) kung ito ay mali.

_____ 1. Ang pangunahing tungkulin ng pamahalaan ay ang paglingkuran ang mamamayan.

_____ 2. Mga opisyal lamang ang may tungkulin na maging matapat sa pamahalaan.

_____ 3. Ang pamahalaan ay nagpapatayo ng mga klinika at pagamutan na nagbibigay ng libreng serbisyo.

_____ 4. Tungkulin ng mga pulis na ipagtanggol ang mga naapi sa lipunan.

_____ 5. Ang paglilingkod sa pamahalaan ay malaking sagabal sa buhay.

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

Ipakita ang mga larawang nasa Apendiks. Lagyan ng logo ang bawat isang larawan. Picture A, DSWD, B, AFP, C, DILG, D, DOH, E. TESDA

- A. Bahay ampunan na makikita ang pagseserbisyo sa mga ulila
- B. Mga sundalong namimigay ng tulong sa mga nasalanta ng bagyo
- C. Mga taong pumipila para magbayad ng buwis sa munisipyo
- D. Mga pasyenteng ginagamot sa hospital
- E. Mga Nanay na nag-aaral gumawa ng mapagkakakitaan

Pag-usapan ang mga ito, gabay ng mga tanong.

- 1. Bakit ginagawa ito ng pamahalaan?
- 2. Ano ang naidudulot nito sa mga mamamayan?
- 3. Kailangan umasa lang ba ang tao sa pamahalaan?
- 4. Ano ang kailangan gawin para maging kapaki-pakinabang na mamamayan?

Panlinang na Gawain

Talakayin ang mga sumusunod na tanong pagkatapos basahin ang sanaysay *Ang Pamahalaan ng Pilipinas*:

- 1. Ano ang uri ng pamahalaan natin ngayon?
- 2. Ano ang basehan ng pagkakaroon ng ganitong uri ng pamahalaan?
- 3. Paano natin masasabi na ang ating pamahalaan ay demokratiko?

Hayaang basahin ng mga bata ang kopya ng saligang batas na nagsasaad ng uri ng pamahalaan natin. Ipaalala na ang pakikilahok ng mamamayan sa proseso ng pamamahala ay may garantiya sa

ilalim ng batas. Itanong sa mga bata kung ano ang alam nilang mga batas sa barangay, sa bahay, sa paaralan.

Paglalahat

Paano ninyomapapakita bilang maga-aral ang pagbuo ng isang demokratikong pangkat? Paano kayo magtuturingan sa isa't isa? Kayo ba ay nagtutulungan? Kayo ba ay pantay-pantay ang pagtingin sa inyong kapuwa? Paano ninyo ito masasabi?

Ipabatid sa mga mag-aaral na ang demokratikong pamahalaan ay nagbubuo ng mga batas at naglulunsad ng mga programa para sa ikabubuti at ikauunlad ng mamamayan.

Mga Sanggunian

- Capina, E. at Palu-ay A. 2000. *Pilipinas: Bansang Papaunlad* 6 pp 108-109;119-120
- Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguinoo, A.
- 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.
- Constitution, Preamble; Art. II, sec. 1

Mga Kakailanganing Kagamitan

- Sipi ng mga katanungan, mga pinalaking larawang nasa apendiks
- Kopya ng saligang batas

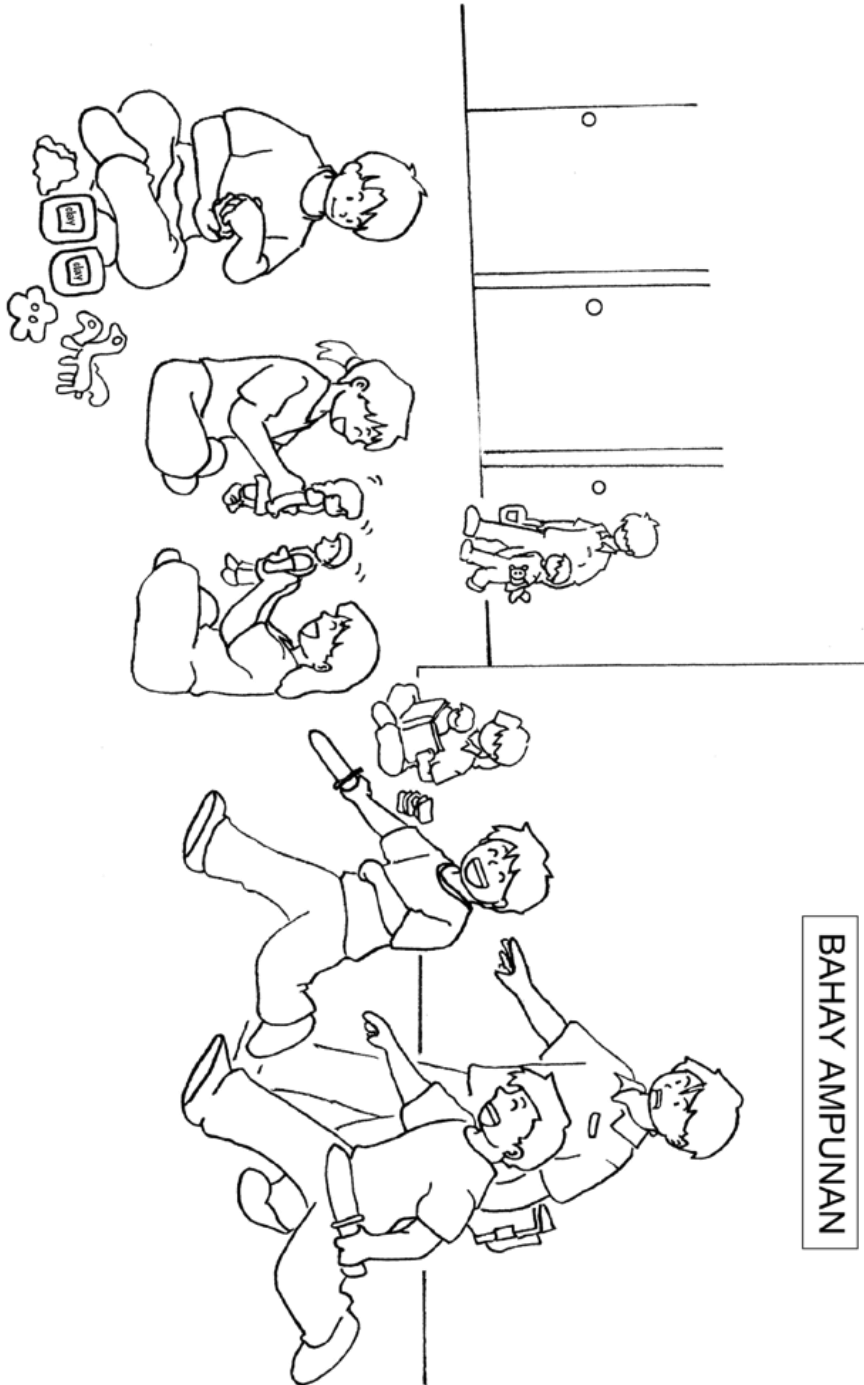
Rubrik sa paggawa ng poster

Criteria	Poor	Good	Very Good
Creativity	The theme is not identified, the materials used are expensive	The overall effect is pleasing to the eyes and materials used are readily available	The overall effect is pleasing to the eyes and communicated the message very clearly
Clarity of Ideas defending the constitution	Lacks understanding of why a country needs a constitution	Has acceptable grasp of the need for constitution	Captured the meaning behind the constitution and the theme was very clear
Neatness	There are erasures and marking going out of the lines	Appealing and used plenty of colors	There are no erasures and marking going out of the lines. Highly appealing to the eyes

Appendiks:

Mga Larawan

Bahay Ampunan





Mga taong Nasalanta

A : supreme power resides in the body of the people. Its purpose is to guard against two extremes: on the one hand, against monarchy and oligarchy, and on the other, against pure democracy.ⁱⁱ

One of the mandatory requirements of the Tydings-McDuffie Law, the instrument by which the American government authorized the Filipino people to draft a constitution in 1934, was that the “*constitution formulated and drafted shall be republican in form.*”ⁱⁱⁱ Its meaning, as understood by the delegates at that time, was the one expressed by James Madison^{iv}:

“We may define a republic to be a government which derives all its power directly or indirectly from the great body of people; and is administered by persons holding their

offices during pleasure, for a limited period, or during good behaviour. It is essential to such a government that it be derived from the great body of the society, not from an inconsiderable proportion, or a favorable class of it. It is sufficient for such a government that the person administering it be appointed either directly or indirectly, by the people; and that they hold their appointments by either of the tenures just specified.”

Thus, a republican government is a democratic government managed by representatives chosen by the people at large. The essence, therefore, of a republican state is indirect rule determined by the rule of the majority. The government is established by the people to govern themselves. Its officers from the highest to the lowest, both elective and appointive, are agents, representatives and servants of the people and not their rulers or masters, serving for a limited period and discharging the duties of their positions as a public trust. They can only exercise powers delegated to them by the people who remain as the fountainhead of political power and authority.^v

Since direct rule by the people is out of the question, all modern democracies are republics. Article II, Section 1 of the Constitution^{vi} adds the word “democratic” because the government, while essentially a republican democracy, embodies some features of a pure democracy, such as the initiative and the referendum. In our Constitution, the people established a **representative democracy** as distinguished from a pure democracy^{vii}.

Justice Isagani Cruz explains:

“A republic is a representative government, a government run by and for the people. It is not a pure democracy where the people govern themselves directly. The essence of republicanism is representation and renovation, the selection by the citizenry of a corps of public functionaries who derive their mandate for the people and act on their behalf, serving for a limited period only, after which they are replaced or retained, at the option of their principal. Obviously, a republican government is a responsible government whose officials hold and discharge their position as a public trust and shall, according to the Constitution, 'at all times be accountable to the people' they are sworn to serve. The purpose of a republican government it is almost needless to state, is the promotion of the common welfare according to the will of the people themselves.”^{viii}

By way of implementation, the people have vested general legislative power in the Congress of the Philippines. This means that when an act of the people's representatives assembled in Congress is duly passed and approved by the President in the manner prescribed in the Constitution, the act becomes a law without the need of approval or ratification by the people in order to be effective.

Hence, the cornerstone of this republican system of government is delegation of power by the people to the State. In this system, governmental agencies and institutions operate within the limits of the authority conferred by the people.^{ix} This is the theory of representative government. Such a government is no less democratic because it is indirect.^x

Constitution

PREAMBLE

We, the sovereign Filipino people, imploring the aid of Almighty God, in order to build a just and humane society, and establish a Government that shall embody our ideals and aspirations, promote the common good, conserve and develop our patrimony, and secure to ourselves and our posterity, the blessings of independence and democracy under the rule of law and a regime of truth, justice, freedom, love, equality, and peace, do ordain and promulgate this Constitution.

ⁱ *Chrisholm v. Georgia*, 2 Dall. 419, 457 (U.S.1793)

ⁱⁱ Bernas, S.J., *The 1987 Constitution of the Republic of the Philippines, A Commentary* 56 (2003)

ⁱⁱⁱ Tydings-McDuffie Law, Section 2(a)

^{iv} Bernas, S.J., *op. cit. supra* note 20 at 57, citing 1 Aruego, *The Framing of the Philippine Constitution*

^v De Leon, H., *Philippine Constitutional Law, Principles and Cases Book 1*, 118-119 (1999)

^{vi} CONST. Art. II, sec. 1: "The Philippines is a democratic and republican State. Sovereignty resides in the people and all government authority emanates from them."

^{vii} *Frialdo v. Commission On Elections*, G.R. No. 120295, June 28, 1996; Puno, J. Concurring Opinion

^{viii} Cruz, I., *Philippine Political Law* 49 (1991)

^{ix} *Valmonte v. Belmonte, Jr.*, G.R. No. 74930, February 13, 1989

^x *Miranda v. Aguirre*, G.R. No. 133064. September 16, 1999; Mendoza, J ., Dissenting Opinion

Antas: Baitang 5
Asignatura: EDUKASYON SA KAGANDAHANG ASAL AT WASTONG PAG-UUGALI
Aralin/ Paksa: Pagkilala sa Karapatan at Tungkulin ng Mamamayan
Sesyon: Dalawa
Kaisipan: Tungkulin ng bawat tao na igalang o kilalanin ang karapatan ng kapwa. Ang bawat karapatan ay mayroong kaakibat na tungkuling dapat gampanan

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

Pagkamakabansa: Marunong makiangkop

1.3 Naisasaalang-alang ang karapatan ng iba

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
<p>PAMANTAYAN</p> <p>Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa karapatang pantao, kahalagahan ng paggalang dito at ang pagtupad sa kaakibat nitong tungkulin tungo sa panlipunang kaayusan at katiwasayan</p>	
<p>KAKAILANGANING PAG-UNAWA</p> <p>Ang bawat isa ay mayroong karapatang dapata matamasa at igalang ngunit hindi dapat kaligtaan na upang ganap na magkaroon ng kaayusan at katiwasayan sa lipunan kailangang tupdin ang kaakibat nitong tungkulin</p>	<p>MAHAHALAGANG TANONG</p> <p>Paano magkakaroon ng ganap na kaayusan at katiwasayan sa lipunan?</p>
<p>KAALAMAN</p> <p><i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mayroong karapatan ang bawat tao na kailangang matamasa at igalang 2. Mayroong kaakibat na tungkulin ang bawat karapatan ng tao na dapat nating isakatuparan 3. Magdudulot ng kaayusan at katiwasayan sa lipunan ang pagtupad sa karapatang pantao at pagtupad sa mga tungkuling kaakibat nito 	<p>KASANAYAN/ KAKAYAHAN</p> <p><i>Ang mag-aaral ay:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nakikilala ang iba't ibang karapatang panto 2. Nakikilala ang mga tungkulin na kaakibat ng bawat karapatang pantao 3. Natutukoy ang mga batas na ipinatutupad sa pamayanan at ang kanilang magagawa upang maisakatuparan ang batas na ito 4. Nakikilala ang pagkakaiba ng karapatan at tungkulin 5.

ANTAS II – PAGTATAYA

A ANTAS NG PAG-UNAWA

Natutukoy ang iba't ibang karapatang pantao

Nakikilala ang mga tungkuling kaakibat ng bawat karapatan

Nakikilala ang pagkakaiba ng karapatan at tungkulin

SA ANTAS NG PAGGANAP

Pagtataya sa gawain batay sa mga sumusunod na pamatayan:

- Naisa-isa ang lahat ng tinalakay na karapatang pantao
- Nakapagbigay ng 2 – 3 pagkakaiba ng karapatan at tungkulin
- Natukoy ang mga pamamaraan sa pagsasakatuparan ng mga batas na ipinatutupad sa pamayanan

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

A. PAGTUKLAS

1. Itanong sa mga mag-aaral:

- Anu-ano ang mga karapatang inyong tinatamasa sa paaralan?
(Mga inaasahang sagot: paggamit ng palikuran, kantina at silid-aralan)
- Ano naman ang inyong tungkulin na dapat gampanan kaakibat sa mga karapatang ito?
- Paano mapangangalagaan at magagamit ng maayos ang mga bagay na ito?
- Bakit mahalaga ang karapatan sa buhay natin?
- Bakit may kaukulang tungkulin ang bawat karapatan?

B. PAGLINANG

- Pangkatina ang mag-aaral sa dalawa. Bigyan ang bawat pangkat ng *activity card*. Bigyan ng tatlong minuto upang gawin ang nakasaad sa *activity card*. Ipaulat sa bawat pangkat ang kanilang ginawa.

Activity Card 1

Ang mga karapatan na nasasaad sa Saligang Batas ay nagpapahayag na ang bawat isa ay may karapatang mabuhay ng malaya. Ito ay nasaad sa Artikulo III Seksyon 1. “Hindi dapat alisan ng buhay, kalayaan, o ari-arian ang sinumang tao nang hindi sa kaparaanan ng batas, ni pagkaitan ang sinumang tao ng pantay na pangangalaga ng batas”.

Magbigay ng mga halimbawa/senaryo na magpapakita sa mga karapatang nakasaad sa artikulo ng saligang batas.

Activity Card 2

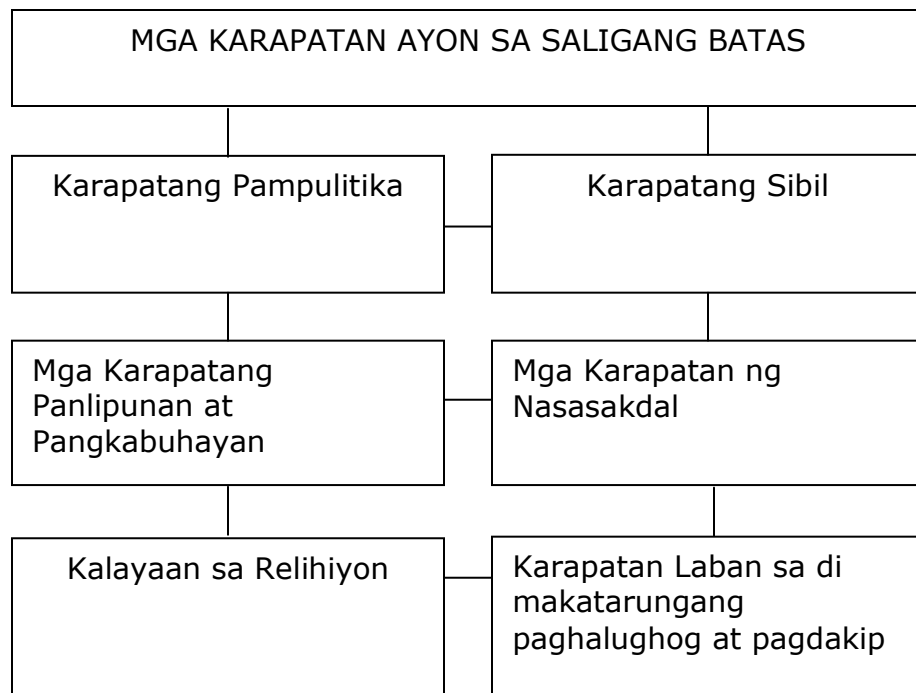
Si Raul ay isang Iglesia ni Kristo, kaibigan niya si Jose na isang Katoliko. Tuwing Linggo nagsisimba si Jose at ang kanyang mga magulang. Tuwing Sabado naman sina Raul. Pinag-uusapan nilang dalawa ang gawain nila sa kani-kanilang simbahan.

Anong karapatan ang ipinakikita ng senaryo? Tama ba ang ginagawa nila Raul at Jose? Bakit?

2. Matapos ang pag-uulat ng bawat pangkat ay itanong ang mga sumusunod:
 - a. Anu-anong mga karapatan ang nailahad ng unang pangkat? Ng pangalawang pangkat?
 - b. Anu-ano namang tungkulin ang dapat gampanan ng bawat mamamayan kaakibat sa mga karapatang nabanggit?

C. PAGPAPALALIM

1. Ipabasa ang *Mga karapatang ng mga mamamayan* (Tingnan ang Apendiks). Gamitin ang tsart sa ibaba upang higit na maunawaan ng mga mag-aaral ang mga karapatan nabanggit.



2. Banggitin ang karapatan na dapat tamasahin sa bawat kalagayan

Mga Kalagayan	Mga karapatan
<p>UNANG SENARYO</p> <p>Si Luis ay napagbintangan ng kapit-bahay ng pagnanakaw. Tumawag ng pulis ang may-ari ng bahay at kaagad nilang ipinadakip si Luis.</p>	
<p>IKALAWANG SENARYO</p> <p>Gustong paalisin ni Ginoong Reyes sa pamamagitan ng tamang pamamaraan ang pamilyang nakatira sa kanilang bahay dahil hindi ito nagbayad ng dalawang buwang upa</p>	
<p>IKATLONG SENARYO</p> <p>Nagsalita sa kalye ang lider ng militanteng grupo laban sa katiwalian ng kanilang mayor.</p>	
<p>IKAAPAT NA SENARYO</p> <p>Hindi pinayagang bumoto sa halalan si Mang Pandoy dahil siya ay hindi marunong sumulat.</p>	

- Sabihin sa mga mag-aaral na ang pamahalaan ay nagbubuo ng mga batas at naglulunsad ng mga programa para sa ikabubuti at ikauunlad ng mamamayan.
- Itanong sa mga mag-aaral: Paano ninyo maipapakita na kayo ay nakiisa sa mithiing ito ng pamahalaan?

Mga Inaasahang sagot:

- Maging matapat sa Republika ng Pilipinas
 - Iwasan ang pakikilahaok sa mga pananalakay o panlulupig laban sa pamahalaan.
 - Pasiglahin ang pambayang gawain
 - Makipagtulungan sa mga gawain sa pambayang kalusugan
 - Makipagtulungan sa mga pangangalaga at pagpapaunlad ng kayamanan ng bansa
 - Pagbayad ng tamang buwis
 - Pagtulong sa mga mahihirap at nasalanta ng bagyo, baha, sunog o lindol.
- Gabayan ang mga mag-aaral upang mabuo ang kaisipan na:

Ang mga mamayan ay may mga karapatang dapat igalang.

Ang bawat karapatan ay may kaakibat ng tungkuling dapat gampanan.

D. PAGLALAPAT

Ipatukoy sa mga mag-aaral ang mga tungkulin na kaakibat ng mga sumusunod na karapatan

Karapatan

Tungkulin

- Karapatan sa tahimik na _____

kapaligiran

- b. Karapatan sa pamamahayag _____
- c. Karapatan sa pagpili ng
relihiyon _____
- d. Karapatan sa pag-aari ng lupa _____
- e. Karapatan sa magandang
edukasyon _____

Ipatukoy sa mga mag-aaral ang mga batas na ipinatutupad sa kanilang pamayanan at kung ano ang magagawa nila para matagumpay na maisakatuparan ang mga batas na ito.

E. PAGTATAYA

Basahin ng mga mag-aaral ang mga sumusunod. Lagyan ng tsek (✓) sa talaan kung ito ay tungkulin o karapatan.

	Tungkulin	Karapatan
Pagtamo ng magandang edukasyon		
Pakikilahok sa programang pampaaralan		
Paggalang sa mga magulang		
Pagtanggol sa inaaping kapatid		
Pagbabayad ng tamang buwis		
Paglahok sa halalan		
Pagtanggap ng tamang halaga ng sahod		
Pangangalaga sa mga likas na yaman		
Pagpapahayag		

F. TAKDANG ARALIN

Tanungin ng mga mag-aaral sa mga magulang o iba pang nakatatanda kung anu-ano ang mga tungkulin ng magulang at karapatan ng mga anak.

SANGGUNIAN:

- Ruiz-Dimalanta, R. & Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.

Rubric para sa gawain sa Paglalapat

Kraytirya	4	3	2	1
a. Naisa-isa ang mga tinalakay na karapatang pantao	Naisa-isa ang lahat ng tinalakay na karapatang pantao	Kulang ng 1 karapatan	Kulang ng 2 karapatan	Kulang ng 3 o mahigit pang karapatan
b. Nakapagbigay ng pagkakaiba ng karapatan at tungkulin	Nakapagbigay ng 4 o mahigit pang pagkakaiba	Nakapagbigay ng 3 pagkakaiba	Nakapagbigay ng 2 pagkakaiba	Nakapagbigay ng isang pagkakaiba
c. Natukoy ang mga pamamaraan sa pagsasakatuparan ng mga batas na ipinatutupad sa pamayanan <ul style="list-style-type: none"> – May 2 o mahigit pang pamamaraan – Makatotohanan ang pamamaraan – Angkop ang mga pamamaraan na ginawa 	Nakita ang lahat ng mga kraytirya	Nakita ang 2 kraytirya	Nakita ang 1 kraytirya	Hindi nakita ang alinman sa mga kraytirya

APENDIKS

Mga Karapatang ng mga Mamamayan

May taglay ang bawat tao na mga karapatan mula pa sa kanilang pagsilang. Ang mga karapatang ito ay nagbibigay sa kanya ng masaya at maunlad na buhay. Habang buhay niya itong tataglayin at walang sinuman ang makakaagaw nito sa kanya.

Ang karapatan ay naaayon sa lipunang ginagalawan ng tao. Ang bansang demokratiko tulad ng Pilipinas ay may mas malawak na karapatan kung ihahambing sa pamahalaang diktatorial.

Ang karapatang tinatamasa ng mga mamamayan ay maaaring mauuri sa sumusunod:

1. LIKAS NA KARAPATAN

Ito'y karapatang kaloob ng Diyos. Walang kinalaman ang pamahalaan sa bagay na ito.

Halimbawa: Karapatang maisilang
Karapatang magmahal

2. KARAPATAN AYON SA SALIGANG BATAS

Ito'y pinagkaloob at pinangangalagaan ng Saligang Batas na hindi maaaring baguhin o alisin ng Tagapagbatas.

Halimbawa: Karapatang mabigyan ng marangal na pamumuhay
Karapatang magpahayag

3. KARAPATAN AYON SA BATAS

Ito'y mga batas na ginagawa ng Tagapagbatas. Ang mga batas na ito ay maaaring baguhin o alisin at papalitan ng panibagong batas.

Halimbawa: Karapatan laban sa mataas na singil sa upa.
Karapatang magmana ng ari-arian

Antas: Baitang 5
Asignatura: HEKASI
Aralin/ Paksa: Paglilingkod ng Pamahalaan sa Mamamayan
Sesyon: Tatlo
Kaisipan: Tungkulin ng pamahalaan ang maglingkod sa mamamayan sa mahusay, mabilis, at matapat na paraan.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

IX. Natatalakay ang epekto ng patakaran at mga programa sa pamumuhay ng tao
 Mga Paglilingkod bayan ng pamahalaan

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
<p>PAMANTAYAN Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa kahalagahan ng pagtupad ng pamahalaan sa kanilang tungkulin sa mamamayan na maglingkod nang mahusay, mabilis, at matapat.</p>	
<p>KAKAILANGANING PAG-UNAWA</p> <p>Ang paglilingkod na pamahalaan nang mahusay, mabilis, at matapat para sa lahat ng mamamayan, anuman ang katayuan o kalagayan niya sa lipunan, ay mahalaga para sa kabutihang panlahat.</p>	<p>MAHAHALAGANG TANONG</p> <p>Bakit mahalaga ang mahusay, mabilis, at matapat na paraan ng paglilingkod ng pamahalaan sa mamamayan?</p>
<p>KAALAMAN</p> <p><i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. May tungkulin ang pamahalaan na maglingkod nang mahusay, mabilis, at matapat sa mga mamamayan 5. Ang pagtupad ng mga tungkulin sa paglilingkod sa mamamayan nang mahusay, mabilis, at matapat ay para sa kabutihang panlahat 6. Hindi lamang ang pamahalaan ang may pananagutan sa mamamayan, may pananagutan din ang mamamayan sa pamahalaan 	<p>KASANAYAN/ KAKAYAHAN</p> <p><i>Ang mag-aaral ay:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Nakapasasaliksik at nakapag-uulat tungkol sa panlipunang paglilingkod ng pamahalaan 7. Natutukoy ang mga layunin ng iba't ibang ahensya ng pamahalaan 8. Nakalilikha ng gabay para sa mahusay, mabilis, at matapat na paraan ng paglilingkod ng mga kawani ng pamahalaan
ANTAS II – PAGTATAYA	
<p>SA ANTAS NG PAG-UNAWA</p> <p>Nakalilikha ng isang gabay para sa mahusay, mabilis, at matapat na paraan ng paglilingkod ng mga kawani ng</p>	<p>SA ANTAS NG PAGGANAP</p> <p>Pagtataya sa ginawang gabay gamit ang mga sumusunod na pamantayan:</p>

pamahalaan para sa mga mamamayan.

- Nagtala ng mga tiyak na pamamaraan
- Angkop ang mga itinalang pamamaraan
- Gumamit ng payak ngunit makabuluhang salita

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

G. PAGTUKLAS

1. Maghahanda ang guro ng mga piraso ng puzzle ng mga larawan ng iba't ibang ahesya ng pamahalaan.
2. Tumawag ng ilang pangkat ng mag-aaral na magbubuo nito sa pisara.
3. Matapos mabigyan ng sapat na panahon upang mabuo ang mga puzzle ay ipatukoy sa mga mag-aaral ang larawan na kanilang nabuo.
4. Ipatukoy sa mga mag-aaral ang kanilang mga karanasan sa paglilingkod ng pamahalaan sa pamamagitan ng mga ahensyang ito na kanilang natamasa o tinatamasa.
5. Pakinggang ang pagbabahagi ng ilang mga mag-aaral.

H. PAGLINANG

1. Sabihin ng guro sa mga mag-aaral na aalamin nila ang mga paglilingkod-bayan na ibinibigay ng pamahalaan sa mga mamamayan.
2. Hatiin sa pitong pangkat ang klase at hayaang ang bawat pangkat ay mamili ng lider. Ipagawa sa bawat pangkat ang nasasaad sa *activity cards*.

Pangkat 1

Magsaliksik at maghanda ng ulat tungkol sa panlipunang paglilingkod ng pamahalaan upang mapaunlad ang kabuhayan. Ipakita kung paano ito isinasagawa ng pamahalaan.

Pangkat 2

Magsaliksik at maghanda ng ulat tungkol sa panlipunang paglilingkod ng pamahalaan upang maitaguyod ang kalusugan ng mga mamamayan.

Pangkat 3

Magsaliksik at maghanda ng ulat upang maipakita ang panlipunang paglilingkod para sa pagpapabuti ng Edukasyon.

Pangkat 4

Magsaliksik at maghanda ng ulat tungkol sa paglilingkod na isinasagawa ng pamahalaan upang mapaunlad ang Agham at Teknolohiya.

Pangkat 5

Magsaliksik at maghanda ng ulat kung paano natitiyak ng pamahalaan na napangangalagaan ang karapatang pantao.

Pangkat 6

Magsaliksik at gumawa ng ulat kung paano matutulungan ng pamahalaan ang pagpapaunlad sa larangan ng Musika at Sining.

Pangkat 7

Magsaliksik tungkol sa paglilingkod ng pamahalaan upang matiyak ang pantay na kalagayan ng antas sa buhay.

3. Matapos silang bigyan ng sapat na panahon upang mapag-usapan ang hinihingi ng activity cards ay isa-isa silang pag-ulatin ng kanilang napag-usapan sa pangkat.
4. Itala sa pisara ang kanilang mga ibinabahagi gamit ang ganitong pormat
5. Pagkatapos ay itanong ang mga sumusunod:
 - a. Gaano kahalaga ang mga paglilingkod na ito para sa mga mamamayan?
 - b. Ano ang magiging kalagayan ng bansa kung wala ang mga tao at ahensyang nagsasagawa ng mga paglilingkod na ito sa mga mamamayan?
 - c. Ano ang maaaring maging bunga kung hindi naisasakatuparan ang mga paglilingkod na ito nang mahusay, mabilis, at matapat?

Kabuhayan	Kalusugan	Panlipunan	Agham at Teknolohiya	Karapatang Pantao	Musika at Sining	Kalagayan sa buhay

C. PAGPAPALALIM

1. Ipagbabasa sa mga mag-aaral ang babasahin, *Mga Panlipunang Paglilingkod ng Pamahalaan sa Apendiks*. Mamili ng mga mag-aaral na mangunguna sa pagbabasa habang ang iba naman ay susunod sa pagbabasa ng tamihik.
2. Gamiting gabay sa talakayana ng mga sumusunod na tanong:
3. Anu-anong larangan ang binibigyang paglilingkod ng ating pamahalaan?
4. Paano dapat ibinibigay ang mga paglilingkod na ito?
5. Ipatukoy sa mga mag-aaral ang layunin ng bawat ahensiya at programang nasasaad sa ibaba:
 - National Irrigation Administration (NIA)
 - Ahensiya ng Sapat na Pagkain (NFA)
 - “Livelihood Multi-Purpose Loan”
 - Pagtatayo ng mga Kooperatiba
 - Wastong paggamit ng yamang-likas
 - Pagpapaunlad sa Kulturang Pilipino
 - Pagpapalaganap ng Edukasyon
 - Kagawaran sa Agham at Teknolohiya (DOST)
6. Paano napapabuti ng mga panlipunang paglilingkod ang pamumuhay ng Pilipino? Ipagpaliwanag ang sagot.
7. Ipagpasiagot sa mga mag-aaral ang mga sumusunod na tanong upang makapagbigay ng buong diwa:
 - a. Sa inyong palagay, kanino dapat nakatuon ang mga paglilingkod na isinakatuparan ng pamahalaan? Bakit?

D. PAGLALAPAT

1. Itanong ito sa mga mag-aaral: Ano ang masasabi mo tungkol sa isang kawani ng pamahalaan na inilalaan ang kanyang oras sa ibang mga gawain sa halip na paglilingkod ang mga taong nangangailangan?
2. Matapos mapakinggan ang tugon ng ilang mga mag-aaral ay atasan silang lumikha ng gabay para sa mahusay, mabilis, at matapat na paraan ng paglilingkod.
3. Tumawag ng mag-aaral na magpapaliwanag ang mga pangungusap na ito at iugnay sa natalakay na paksa:
“Ang ibinabayad na buwis ng ng mamamayan ay dapat tumbasan ng pamahalaan ng tapat, magalang at makabuluhang paglilingkod.”
“Huwag mong bigyan ang tao ng isda, bagkus ay turuan mo siyang mangisda.”

E. PAGTATAYA

Piliin ang ahensiya ng pamahalaan na nagbibigay ng paglilingkod na tinutukoy sa pangungusap.

Pagpipilian:

DA/NFA	DepEd	DFA
DOLE	DOST	DSWD

1. Ahensiya ng pamahalaan ng timitiyak na ang mga kabataan ay magkakaroon ng wastong karunungan.
2. Pinangangalagan nito ang kapakanan ng mga kabataan.
3. Ito ang humihikayat sa mga tao ng gumamit ng mga bagong makinarya at kagamitan.
4. Pinangangalagaan nito ang kapakanan ng mga manggagawa.
5. Ito ang tumitiyak na may sapat ng pagkain ang mga mamamayan.

F. TAKDANG ARALIN

Sumulat ng talata ukol sa uri ng serbisyong ibinibigay ng Pamahalaan sa mamamayan.

SANGGUNIAN

- Cruz, M. et. al. 2005. *Yaman ng Pilipinas 6*. Makati City: Ed Crish International, Inc.
- Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguinoo, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.

Rubric para sa ginawang gabay para sa mahusay, mabilis, at matapat na paraan ng paglilingkod ng mga kawani ng pamahalaan para sa mga mamamayan

Kraytirya	4	3	2	1
a. Nagtala ng mga pamamaraan – Tiyak – Angkop – makatotohanan	Nakita ang lahat ng kraytirya	Kulang ng isang kraytirya	Kulang ng 2 kraytirya	Kulang ng 3 kraytirya
b. Nakapagtala ng mga pamamaraan	Nakapagtala ng 4 o mahigit pang pamamaraan	Nakapagtala ng 3 pamamaraan	Nakapagtala ng 2 pamamaraan	Nakapagtala ng 1 pamamaraan
c. Malinaw ang pagkakasalaysay ng mga paraan – Gumamit ng payak na salita – Buo ang diwa ng lahat ng mga pangungusap – Maiksi ngunit malinaw ang pagkakasalaysay ng mga pangungusap	Nakita ang lahat ng kraytirya	Nakita ang 2 kraytirya	Nakita ang 1 kraytirya	Hindi nakita ang alinman sa mga kraytirya

APENDIKS

MGA PANLIPUNANG PAGLILINGKOD NG PAMAHALAAN

Ang pag-unlad ng isang bansa ay nakasalalay sa uri ng mga gawaing pangkabuhayang nagaganap sa isang bansa. Maaring hatiin sa tatlong uri ang mga gawaing pangkabuhayan: produksiyon, distribusyon, at paggamit ng mga produkto at serbisyo. Kapag mabilis ang pagyari at paggamit ng mga produkto at serbisyo, nangangahulugan ito ng pag-angat ng kabuhayan ng isang bansa.

Sistema ng Patubig (National Irrigation Administration NIA)

Ang sistema ng patubig ay isa sa mga proyekto ng Pamahalaan para sa mga magsasaka. Layunin nito na magkaroon ng regular na suplay ng tubig ang mga sakahan upang hindi mahinto ang pagtatanim ng palay kahit hindi panahon ng tag-ulan.

Ahensiya ng Sapat na Pagkain (National Food Authority)

Ang ahensiya na nangangasiwa ng sapat na pagkain

ng mga mamamayan sa panahon ng kalamidad ay ang National Food Authority (NFA). Pinananatili ng NFA ang establisadong presyo ng mga butil ng bigas at mais pati asukal.

Bukod sa butil, nagsisilbing ahensiya rin ang NFA para makipag-ugnayan sa mga “suppliers” at “outlets” ng mga pagkain tulad ng sardinas, kape, gatas, panlutong langis at iba pang “basic commodities” sa mababang halaga.

“Livelihood Multi-Purpose Loan”

Ito ang programa ng Pamahalaan na nagbibigay ng pagkakataon sa mga tao na magkaroon ng sariling hanapbuhay sa kanilang tinatahanan na di kailangan ng malaking puhunan. Hinihikayat ang mga maliliit na mamumuhunan na magkaroon ng sariling industriya na kanilang pagkakakitaan sa mga pamayanang “rural.” Sa paraang ito, maraming tao ang nagkakaroon ng hanapbuhay.

Pagtatayo ng mga Kooperatiba

Ang kooperatiba ay isang samahan na pinasisimulan ng isang lipon ng mga tao para sa kabutihan at kaunlaran ng kanilang pangkabuhayang pamumuhay. Ito ay pag-aari at pinamamahalaan ng mga kasapi. Ang mga kasapi ang siyang pumipili ng kanilang mga pinuno mula rin sa kanilang mga kasama. Ang anumang pakinabang ng kooperatiba sa pagpapautang ay hinahati sa mga kasapi nito.

Wastong paggamit ng yamang-likas

Ang ating pambansang produksiyon ay batay sa wastong paggamit ng mga lupain. Marami nang lupaing agrikultural ang nawala at ginamit sa pabahay, komersiyo, at industriya.

Ang Pilipinas ay hindi lamang mayaman sa yamang-lupa kundi mayaman din sa yamang-tubig at yamang-mineral.

Sinusuportahan ng ating bansa ang isang uri ng pagpapaunlad ng ekonomiya na hindi nakapipinsala sa kalikasan. Tinatawag itong “sustainable development”. Dapat pangalagaan at gamitin nang wasto ang mga yamang-likas ng bansa para sa susunod na saling-lahi.

Pagpapaunlad sa Kulturang Pilipino

Masasabi natin na maunlad ang isang bansa kapag may maunlad na kultura. Ang mga elemento ng kultura ay kinabibilangan ng sining, panitikan, sayaw, musika, gawing-asal, paniniwala at pagpapahalagang naglalarawan ng uri ng pamumuhay ng mga pangkat-etniko. Palatandaan ng maunlad na kultura ang antas ng kaalaman, pagtangkilik at pagpapalaganap ng mga tao sa kanilang kultura.

Makikita ang kultura ng iba’t-ibang pangkat-mamamayan. Ang Pilipinas ay may mayaman at naiibang kultura na binubuo ng mga awit, panitikan, sayaw, tugtugin, sining, pagdiriwang, at mga kaugalian. Ang mga saloobin at pagpapahalaga ng mga mamamayan ay bahagi rin ng kultura ng isang bansa.

Pagpapalaganap ng Edukasyon

Ang mamamayan ay dapat na may sapat na edukasyon o kasanayan upang maitaguyod ang maayos na pamumuhay. Ang edukasyon ay kinakailangang panustos sa pamumuhay. Ang Pamahalaan ay inaasahang magpatupad ng mga programa upang ang mga mamamayan ay magkaroon ng hanapbuhay.

Kagawaran ng Agham at Teknolohiya (Department of Science and Technology)

Ang teknolohiya ay ang sangay ng kaalaman na nauukol sa sining na industriyal at agham. Ito rin ang kaalaman ng paggawa ng mga produktong kailangan ng ating mamamayan.

Ang pag-unlad ng agham at teknolohiya ay makapagpapasulong sa pagpapaunlad ng kabuhayan ng bansa. Ito ay kailangan sa pagtatayo ng mga industriya, pagtuklas ng mga bagong kaalaman at pagtuturo ng pamamaraang angkop sa kinakailangang kaunlaran ng bansa.

Ang DOST ay nagtataguyod sa pambansang agham at teknolohiya at may layuning tulad ng sumusunod:

1. pananliksik
2. paglinang ng laang-bisig
3. pagbibigay ng mahahalagang impormasyon
4. pagbibigay ng serbisyong teknikal

Hango sa: Cruz, M. et. al. 2005. *Yaman ng Pilipinas 6*. Makati City: Ed Crish International, Inc.

Antas: Baitang 5
Asignatura: EP
ARALIN / PAKSA: Pasya ng Nakararaming Bunga ng Matalinong Pagpapasya, Igalang at Kilalanin
Sesyon: Dalawang Sesyon

KAISIPAN: Kung ang isang isyu, pangyayari o suliranin ay kailangang pagpasyahan ayon sa saloobin o desisyon ng nakararami, tungkulin ng sinumang kasamang magpapasya ang alamin ang lahat ng aspeto ng bagay na pagpasyahan.

Kung sakaling hindi manaig ang posisyong kanyang napili, dapat niyang irespeto ang pasya ng nakararami.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

Katotohanan: Napag-iisipang mabuti ang magiging epekto ng sariling desisyon sa ibang tao. Iniisip ang kabutihan ng ibang tao bago magbigay ng pasya.

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
<p>PAMANTAYAN Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa.. na ang pasya ng nakararami na naabot sa masusing pag-aaral ng bawat sangkot ay dapat igalang at kilalanin ng lahat. na dapat pag-aralang mabuti ang isyu o bagay na dapat pagpasyahan at isipin ang kabutihan nito bago magbigay ng pasya.</p>	
<p>KAKAILANGANING PAG-UNAWA</p> <p>Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa na... dapat na pag-aralang mabuti ng sinuman ang isyu, pangyayari na kailangang pagpasyahan bago gumawa ng pagpapasya na depende sa mga sitwasyon, hindi sa lahat ng pagkakataon ay kailangang manaig ang pasya ng nakararami.</p>	<p>MAHAHALAGANG TANONG</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paano natin matitiyak na ang pasyang pipiliin ay matuwid at makabubuti sa lahat? 2. Bakit kailangang kilalanin at igalang ang pasya ng nakararami sa mga tamang pagkakataon? 3. Sa anong mga sitwasyon hindi maaring gamitin ang pasya ng nakararami bilang batayan sa pagpili ng dapat gawin o sundin. 4.
<p>KAALAMAN</p> <p><i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . .</i></p> <p>dapat ay pag-aralan munang mabuti at isipin ang epekto ng isang pagpapasya sa mga tao bago magpasya</p> <p>dapat kilalanin at igalang ang pasya ng nakararami.</p> <p>hindi sa lahat ng pagkakataon ay angkop na gamitin ang pasya ng nakararami sa pagpili ng dapat gawin o sundin sa mga tamang pagkakataon</p>	<p>KASANAYAN/ KAKAYAHAN</p> <p><i>Ang mag-aaral ay. . .</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nakapagpapasya matapos ang mapanuring pag-iisip o pag-aaral ukol sa bagay na dapat pagpasyahan 2. nakapagpapakita ng pagggalang sa pasya ng nakararami sa pamamagitan ng pagsunod. 3. Naisasalang-alang ang kapakanan ng iba at katuwiran ng isang bagay o isyu bago ito pagpasyahan

ANTAS II - PAGTATAYA	
<p>SA ANTAS PAGGANAP</p> <p>Gumawa ng artikulo o kampanya na nagpapakita ng iyong posisyon ukol sa isang isyung pangkapaligirang napapanahon</p> <p>Gamitin ang Kraytirya sa Pagtataya para sa Pagtataya</p>	<p>SA ANTAS NG PAG-UNAWA</p> <p>Magsasagawa ng pagpapasya ang mga mag-aaral tungkol sa isang isyu o suliranin. Ilalahad o isusulat nila ang katuwiran at kabutihan nito na siyang ginawang batayan sa pagpapasya.</p> <p>Bagay na Pagpapasyahan:</p> <p>Dapat bang ipagbawal ang paggamit ng plastic na lalagyan tulad ng pet bottles o plastic bags upang mabawasan ang pagdami ng mga basurang gawa sa plastic? Ibigay ang katuwiran at kabutihang idudulot ng iyong napiling pagpapasya.</p>
ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO	
<p>MGA PLANO SA PAGKATUTO</p> <p>A. PANIMULANG GAWAIN</p> <p>Pagganyak</p> <p>Magsagawa ng isang maikling laro. Tatawag ng ilang mag-aaral at papupuntahin sila sa pisara. Sasagutin nila ang mga tanong ngunit hindi nila ito alam. Bubunot ng tanong ang guro at ipakikita ito sa buong klase bukod sa kanila. Kailangan nilang pagpasyahan ito sa pamamagitan ng pagsulat ng oo o hindi sa pisara. Paalalahanan ang ibang mag-aaral na dapat silang tumahimik at huwag magbigay ng anumang clue o gumawa ng anumang ingay.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cute ba ako? 2. Dapat bang ipagbawal ang paglalaro ng mga laro sa computer sa mga batang tulad ko? 3. Mabait ba ang aking guro? 4. Ang pasya bang nakararami ay dapat igalang? 5. Mababait ba ang mga kaklase ko <p>Pagpoproseso:</p> <p>Naranasan mo na bang hingan ng pasya ukol sa isang bagay? Paano ka pumili ng iyong pasya?</p> <p>Tanungin sa mga batang tinawag sa pisara:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ano ang pinagbatayan ninyo sa inyong pagpapasya? 2. Tama ba ang inyong naging pasya? Bakit? <p>Tanungin sa mga batang nakakita sa mga tanong:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ano ang naging reaksyon ninyo nang mabasa ang naging sagot ng mga mag-aaral sa bawat tanong? 2. Bakit mahirap magpasya sa isang bagay na hindi mo alam? 3. Ano ang dapat mo munang gawin o suriin bago ka gumawa ng iyong pasya? 	

B. PANLINANG NA GAWAIN

1. Paglalahad

Tanungin sa mga bata: Paano pinagpapasyahan ang isang bagay o isyu?
Tingnan natin kung ano ang iba't-ibang paraan ng pagpapasya.
Magbibigay ng isang isyu ang guro na kanilang pagpapasyahan.

Tanungin sa mga bata: Anong batas o patakaran ang ipinaiiral ng pamahalaan ukol sa pangangalaga n gating kapaligiran?

Sabihin na isa sa mga batas na pinaiiral ngayon ay ang Clean Air Act of the Philippines ng 1999. Itinatadhana nito ang karapatan ng mga mamamayan sa malinis na hangin at pagtataguyod ng mga paraan upang mabawasan ang polusyon sa ating hangin

Tanungin: Aling uri ng gasolina ang maari nating gamitin ngayon upang mabawasan ang dami ng lead sa hangin? Tanungin sila kung alam nila ang panganib na dulot nito sa tao, halaman at mga hayop. Maari ding magbigay ng karagdagang impormasyon ang guro. (Tingnan ang apendiks).

Sa iyong palagay, dapat ba nating obligahin ang lahat ng mga may-ari ng sasakyan na gumamit ng unleaded na gasoline? Pagdesisyon natin ito gamit ang iba't-ibang paraan ng pagpapasya.

Ipakita ang isang tsart ng pagpapasya.

Uri o Paraan ng Pagpapasya	Katangian	Kinalabasan	Kabutihan	Kahinaan
Awtokratiko	Pumili lang ng isang magpapasya			
Representatibong Demokrasya	Pumili ng dalawa o tatlong magpapasya (mga opisyal ng klase)			
Direct Democracy/ Mayorya	Pag-alam sa pasya ng nakararami/ Pagtaas ng kamay bilang pagsang-ayon			
Pagtitibay (Veto Power)	Ang guro ang magtitibay kung maaring gawin o sundin ang pasyang nabuo			

Sa pamamagitan ng gawain ipakikilala o Ipaliliwanag ng guro may iba't-ibang paraang ginagamit sa pagdedesiyon sa isang bagay, isyu o suliranin

2. Pagtatalakayan at Pagsusuri

1. Alin sa mga paraang ginamit natin ang karaniwang ginagamit kung maraming tao ang nagpapasya ?

2. Kung kayo ang pagpapasyahin, alin ang makatuwiran at higit na mabuting paraan ng pagpapasya? Bakit?
3. Ano ang kabutihan ng paggamit ng pasya ng nakararami?
4. Maari ba itong gamitin sa lahat ng pagkakataon? Bakit?
5. Kung ang iyong pagpapasya ay hihingin, ano ang mag bagay na dapat mong gawin upang matiyak na ang iyong pasya ay tama?
6. Kung halimbawang hindi nanalo ang pasya mong napili, paano ka magpapakita ng paggalang sa naging pasya ng nakararami?

C. PAGLALAHAT

Tulongan ang mga mag-aaral na gumawa ng paglalahat ukol sa aralin. Maaring sila ang magbigay ng mahahalagang tanong na batayan sa pagbuo ng paglalahat.

Tanungin ng guro. Ano'ng mahahalagang konsepto ang natutuhan natin ngayon? Atasan ang mag mag-aaral nasa kaliwa na magbuo ng tanong at ang mga nasa kanan upang magbigay ng kaukulang sagot.

D. PAGLALAPAT

Hatiin ang mga mag-aaral sa apat na pangkat. Hayaang pumili ang mag mag-aaral ng isyu o suliraning dapat pagpasyahan. Ipapahayag nila ang kanilang nabuong pasya dito at gagawa ng isang maikling manipesto ng kanilang pasyang ginawa. Lalagdaan nila ito at ipapaskil upang mabasa ng lahat.

E. TAKDANG ARALIN

Katulong ang iyong pangkat, magsaliksik ng isang isyu o suliraning kinakaharap sa pamayanan o paaralan. Magsagawa ng sarbey sa mga kamg-aral o kapit-bahay at alamin ang pasya ng nakararami.

Mga Sanggunian

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project
 Constitution, Art. II, sec. 11 <http://www.bucor.gov.ph/bucorweb/main/about.htm> accessed Sept. 24, 2010
 Section 11. The State values the dignity of every human person and guarantees full respect for human rights.
 Asian Institute of Journalism and Communication. 2005. *On Balance: Judicial Reforms in the Philippines*

Mga Kakailangang Kagamitan

Rubrik

Kraytirya sa Pagtataya				
Kraytirya	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang Galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
7. Pagtukoy sa Isyu	Malinaw na natukoy ang isyu at mga impormasyong may kinalaman dito	Natukoy ang isyu at nagkapagbanggit ng mahalagang impormasyon upang mapatatag ang posisyon	Hindi gaanong natukoy ang isyu	Hindi natukoy ang isyu at walang impormasyong nailahad ukol dito
8. Pagpapahayag ng Posisyon	Malinaw at tiyak	Naipahayag nang may linaw	Hindi gaanong malinaw	Hindi nakapaglahad ng sariling posisyon
9. Kaayusan ng Pagpapahayag	Maayos at organisado	Maayos sa pangkalahatan	Hindi gaanong organisado at malinaw	Hindi malinaw at maayos
Marka				

Appendix

Mga Probisyon Ukol sa Kaisipan

Constitution, Article II, Section 1. The Philippines is a democratic and republican State. Sovereignty resides in the people and all government authority emanates from them.

Mga Probisyon Mula sa Clean Air Act of 1999

Section 26. *Fuels and Additives*. - Pursuant to the Air Quality Framework to be established under Section 7 of this Act, the Department of Energy (DOE), co-chaired by the Department of Environment and Natural Resources (DENR), in consultation with the Bureau of Product Standards (BPS) of the DTI, the DOST, the representatives of the fuel and automotive industries, academe and the consumers shall set the specifications for all types of fuel and fuel-related products, to improve fuel composition for increased efficiency and reduced emissions: *Provided, however*, that the specifications for all types of fuel and fuel-related products set-forth pursuant to this section shall be adopted by the BPS as Philippine National Standards (PNS).

The DOE shall also specify the allowable content of additives in all types of fuels and fuel-related products. Such standards shall be based primarily on threshold levels of health and research studies. On the basis of such specifications, the DOE shall likewise limit the content or begin that phase-out of additives in all types of fuels and fuel-related products as it may deem necessary. Other agencies involved in the performance of this function shall be required to coordinate with the DOE and transfer all documents and information necessary for the implementation of this provision.

Consistent with the provisions of the preceding paragraphs under this section, it is declared that:

- a) not later than eighteen (18) months after the effectivity of this Act, no person shall manufacture, import, sell, supply, offer for sale, dispense, transport or introduce into commerce unleaded premium gasoline fuel which has an anti-knock index (AKI) of not less than 87.5 and Reid vapor pressure of not more than 9 psi. Within six (6) months after the effectivity of this Act, unleaded gasoline fuel shall contain aromatics not to exceed forty-five percent (45%) by volume and benzene not to exceed four percent (4%) by volume; *Provided*, that by year 2003, unleaded gasoline fuel should contain aromatics not to exceed thirty-five percent (35%) by volume and benzene not to exceed two percent (2%) by volume;
- b) not later than eighteen (18) months after the effectivity of this Act, no person shall manufacture, import, sell, supply, offer for sale, dispense, transport or introduce into commerce automotive diesel fuel which contains a concentration of sulfur in excess of 0.20% by weight with a cetane number of index of not less than forty-eight (48): *Provided*, That by year 2004, content of said sulfur shall be 0.05% by weight; and
- c) not later than eighteen (18) months after the effectivity of this Act, no Person shall manufacture, import, sell, supply, offer for sale, dispense, transport or introduce into commerce industrial diesel fuel which contains a concentration of sulfur in excess of 0.30% (by weight).

Every two (2) years thereafter or as the need arises, the specifications of unleaded gasoline and of automotive and industrial diesel fuels shall be reviewed and revised for further improvement in formulation and in accordance with the provisions of this Act.

The fuels characterized above shall be commercially available. Likewise, the same shall be the reference fuels for emission and testing procedures to be established in accordance with the provisions of this Act.

Any proposed additive shall not in any way increase emissions of any of the regulated gases which shall include, but not limited to carbon monoxide, hydrocarbons, and oxides of nitrogen and particulate matter, in order to be approved and certified by the Department.

Epekto Ng Lead sa Kalusugan ng Tao

Ang lead ay isang uri ng kemikal na matatagpuan sa kapaligiran at maraming gamit sa industriya ngunit ito ay mapanganib sa kalusugan ng tao at sa kapaligiran.

Ang maikling panahon ng pagkaka-expose sa lead ay maaring magdulot ng sumusunod na epekto sa kalusugan ng tao:

- Kawalan ng gana sa pagkain
- sakit ng tiyan
- konstipasyon
- fatigue
- hindi mapagkatulog
- pagiging irritable
- pananakit ng ulo

Ang paulit-ulit na exposure sa lead ay maaring magbunga ng pagkasira ng bato (kidneys).

Makukuha ang lead sa pagkain kung ang lead na nasa hangin ay bumagsak sa mga lupa at makuha ng mga halaman.

Ang lead ay nare-release sa hangin sa pamamagitan ng mga emisyon ng mga industriya at mga sasakyan. Ang paggamit ng leaded gasoline o gasolinang may lead ang isa sa mga dahilan ng paglaganap ng lead sa hangin.

Effects of Air Pollution (News Reports)

1. WB STUDY: JEEPNEY DRIVERS ARE LEADING VICTIMS OF AIR POLLUTION.

Jeepney drivers are the leading victims of air pollution in the Philippines in 2002, a recent World Bank report showed.

The report said the prevalence of chronic obstructive pulmonary diseases (COPD) is highest among jeepney drivers, affecting 32.5 percent of them. Citing the study of the University of the Philippines' College of Public Health, the World Bank said that commuters had the lowest prevalence for COPD at 14.8 percent.

The World Bank noted that jeepney drivers are highly at risk of acquiring pulmonary tuberculosis (PTB) with 17.5 percent of them affected last year. Commuters come in second at nine percent. Even bus drivers, in their air-conditioned buses, cannot escape the effects of air pollution. They ranked no. 2 among those affected by COPD at 16.4 percent.

Doctors say that COPD, such as emphysema and chronic bronchitis, can be aggravated by air pollution. Those with COPD are also more susceptible to PTB, which is caused by an airborne bacteria. Victims of COPD suffer from

chronic cough with phlegm, wheezing, and shortness of breath. They also sustain irreversible damage to the lungs. PTB sufferers' lungs also develop permanent scars. At least 22 million Filipinos are suffering or exposed to various stages of TB. This means that one out of four Filipinos are exposed to the disease.

Source: Philippine Star, 24 January 2003

2. AIR POLLUTION KILLS 2,000 PINOYS A YEAR. How much does filthy air cost? The annual payment we make for breathing dirty air, according to the World Bank, is: 2,000 lives lost prematurely and \$1.5 billion in lost wages, medical treatment in the urban sprawl of Metro Manila, and the cities of Cebu, Davao and Baguio (P79.5 billion) — a figure equivalent to two percent of the country's annual gross domestic product (GDP).

The annual death toll due to air pollution was cited by Transportation and Communications Secretary Leandro Mendoza from the World Bank's Philippines Environment Monitor 2002 report. Mendoza also cited the report as showing that as many as 9,000 Filipinos in these urban areas suffer from chronic bronchitis. After baring these alarming figures, Mendoza said the Arroyo administration is firm in its resolve to immediately implement the Clean Air Act of 1999 (Republic Act 8749).

The World Bank report quoted a study by the University of the Philippines' College of Public Health that traced the causes of the high mortality and morbidity rates due to respiratory illnesses like bronchitis to "the very high fine particulate emissions (PM10) generated by diesel engines, emissions from factories and power plants and solid waste burning." These fine particulate emissions, the report said, are either emitted directly or are formed and accumulate in the atmosphere.

Health records show that deaths caused by various forms of respiratory diseases run into scores of thousands a year, including those in far-flung barrios thought to be unaffected by air pollution, Mendoza said. Dirty air, he said, definitely contributes to the worsening of many respiratory diseases, even if air pollution does not directly cause these deaths.

The loss of lives to filthy air is not the only price paid by the public. The World Bank report said the total cost of exposure to particulate matter in Metro Manila and the three other urban areas comes to a whopping \$430 million (P22.8 billion). Some 80 percent of air pollution is generated by mobile polluters: Motor vehicles.

Source: Philippine Star, 20 January 2003

Antas: Baitang 5
Asignatura: Araling Panlipunan
ARALIN / PAKSA: Mabuting Mamamayan, Sa Paggawa ng Batas may Kamalayan
Sesyon: Dalawang Sesyon

KAISIPAN: Ang pakikilahok ng mamamayan sa paggawa ng mga batas ay nakapagpapaunlad ng kapaligirang demokrasya.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

1.19 Naipapaliwanag ang mga hakbang kung paano nagiging batas pambansa ang isang panukalang batas.

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
PAMANTAYAN	
Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa kung paano nagiging batas ang isang panukala at ang kahalagahan ng pakikibahagi sa gampaning pulitika ng bansa.	
KAKAILANGANING PAG-UNAWA Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa na ang isang panukala bago maging batas ay dumaraan ng masusing pagsusuri. Na tungkulin ng mga mambabatas na magpanukala at mag-apruba ng mga batas na makabubuti sa bansa. na isang paraan ng pagpapakita ng aktibong pakikilahok ng mga mamamayan sa paggawa ng batas ay ang ipaalam sa mga mababatas ang mga suliranin sa bansa o pamyanan na maaring malutas sa pamamagitan ng paggawa ng mga kaukulang batas.	MAHAHALAGANG TANONG 5. Paano nagiging batas ang isang panukala? 6. Ano-ano ang dapat isaalang-alang sa paggawa ng isang mabuting batas? 7. Ano-ano ang mga tungkulin ng isang mambabatas? 8. Paano makapagpapakita ng aktibong pakikilahok ang mga mamamayan sa paggawa ng batas?
KAALAMAN <i>Nauunawaan ng mga mag-aaral . . .</i> <i>Kung paano nagiging batas ang isang panukalang batas</i> Ang mga gawain at tungkulin ng isang mambabatas ang magagawa ng mga mamamayan upang aktibong makilahok sa paggawa ng mga batas.	KASANAYAN/ KAKAYAHAN <i>Ang mag-aaral ay. . .</i> 4. <i>naipaliliwanag kung paanong nagiging batas ang isang panukala.</i> 5. <i>naipakikita kung paano maaring makilahok ang mga mamamayan sa paggawa ng mga batas.</i>

ANTAS II - PAGTATAYA

SA ANTAS PAGGANAP

Suriin ng mga mag-aaral ang alin man sa mga paksa sa ibaba o maari ding pumili sila ng kanilang sariling suliraning nais tutukan ng pansin. Ilalarawan nila ang suliranin at maghahain sila ng panukala na maaring maisabatas . Pagkatapos na magawa ito, makikipagpalitan ng gawa sa isang kapareha. Susuriin ng kapareha ang ginawang panukala ng kanyang kamag-aral . Maari niya itong dagdagan o bawasanupang mas maging maayos ang pagkapahayag. Pagkatapos ay dedesisyunan niya kung ito ay maaring pumasa o hindi.

Halimbawa ng mga Paksa:

- Bullying o pang-aapi ng ilang mag-aaral sa ibang mag-
- Pagkakatatay sa daan
- Paggamit ng non-biodegradable na lalagyan ng pagkain.
- Pagbebenta ng paputok
- Paghahanap-buhay ng mga bata

SA ANTAS NG PAG-UNAWA

Basahin ang mga pahayag. Kung ang pahayag ay tama, isulat ang salitang OO at kung mali ay isulat ang HINDI. (Tingnan ang tsart sa apendiks).

1. Ang isang panukalang batas ay maaring magmula sa Senado o sa Mababang kapulungan.
2. Kapag ang isang batas ay ipinakilalala halimbawa sa Mataas na Kapulungan, ito ay ipapasa sa Komiteng nakasasaklaw sa panukala.
3. Kapag hindi inaprubahan ng komite ang panukala, maari pa rin itong maging isang batas.
4. Kapag inaprubahan ng Pangulo ang panukalang batas, ito ay ipadadala sa Kapulungan kung saan ito nagmula.
5. Maaring baguhin ng Komiteng nagsuri ang ilang bahagi ng panukala kung kinakailangan.

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

B. Panimulang Gawain

Pagganyak

Isusulat ng guro sa pisara ang parirala na dudgtungan ng mga bata upang maging isang buong pangungusap.

Dapat magkaroon ng batas ...

(Depende sa laki ng klase, maaring isa-isahin ng guro ang mag bata upang ang lahat ay magkaroon ng pagkakataong makapagbigay ng sagot)

Halimbawa ng mga sagot:

Upang magkaroon ng kaayusan
Na nagbabawal sa paggamit ng mga paputok

Mula sa mga sagot ng mga bata, ipaunawa sa kanila na ginagawa ang mga batas upang

maging maayos ang bansa at mapabuti ang kalagayan ng mga mamamayan kaya't tungkulin nating sumunod sa mga batas.

C. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

Magpakita ng ilang larawan ng mga mambabatas.

Tanungin ang mga mag-aaral

Sino-sino ang gumagawa ng ating batas?

Ano-ano ang mga tungkulin ng isang mambabatas?

Ano ang panukala? Paano kaya nagiging batas ang isang panukala?

2. Pagtatalakayan

Ipakikita ng guro ang flash cards na nagpapakita ng mga hakbang kung paano ang isang panukala ay nagiging batas at sa tulong ng mga bata ay aayusin ang mga ito ayon sa pagkakasunod-sunod.

1. Paghahain ng Panukala

2. Unang Pagbasa

3. Pagdinig ng Komite o Pagsusuri sa panukala

4. Ikalawang Pagbasa

5. Ikatlong Pagbasa

6. Pagapapadala ng Inaprubahang Panukala sa Senado

7. Pagpapasya ng Senado sa Naisumiteng Panukala (Ang panukala ay dadaan din sa Parehong proseso nung ito ay manggaling sa Mababang Kapulungan).

8. Pagsasagawa ng Conference ng mga Komiteng Naatasang Ayusin ang Panukala (Pag-amyenda, pagdadagdag ng ilang probisyong kinakailangan

9. Pagpapadala ng Panukalang Batas sa Pangulo ng Pilipinas

10. Aksyon sa Panukalang Pinagtibay ng Pangulo

11. Aksyon sa Panukalang Hindi Pinagtibay ng Pangulo

12. Publikasyon ng Bagong Batas sa isang Pahayagang may pambansang Sirkulasyon

Pagsusuri

Magsagawa ng pangkatang gawain. Hatiin ang klase sa apat na pangkat at bigyan ang bawat isa ng dalawang hakbang na pag-aaralan. Ipamahagi din ang babasahin. Ipaliliwanag nila ang nagaganap sa hakbang na naibigay sa kanila gamit ang mga gabay na tanong sa ibaba. Bigyang-diin ng guro na Malaya silang gumamit ng estilong nais sa pag-uulat.

1. Sino ang maaring maghain ng panukala? (kahit sino o saan ngunit kailangan nito ng isang mambabatas na mag-iisponsor dito).

2. Ano ang gagawin matapos ang unang pagbasa? (ibibigay ito sa komite na susuri nito)Sino ang babasa? (ang mambabatas na nag-isponsor)Ano ang ginagawa sa unang pagbasa(Nilalagyan ito ng bilang at isinumite sa komiteng mag-aaral nito).

3. Bakit nagsasagawa ng hearing ang komite? Sino ang komiteng magsasagawa ng hearing?

4. Ano ang nilalaman ng ulat ng komite? Kung ang panukala ay hindi inaprubahan ng komite, kailangan pa ba nilang gumawa ng ulat ukol dito?

9. Ano ang tungkuling ginagampanan ng Rules Committee?

10. Ano-ano ang maaring mangyari sa ikalawang pagbasa? Kung hindi ito aprubahan sa ikalwang pagbasa, ano ang mangyayari sa panukala?

11. Ano ang ginagawa sa ikatlong pagbasa? Kung ito ay inaprubahan , saan na ito pupunta?
12. Kung may kahalintulad na panukala sa Mataas o Mababang Kapulungan, ano ang gagawin sa panukala?
13. Paano napapagtibay ang isang batas? Ano ang tungkuling ginagampanan ng Pangulo sa pagpapatibay ng batas?

Paglalatap

Suriin ng mga mag-aaral ang alin man sa mga paksa sa ibaba o maari ding pumili sila ng kanilang sariling suliraning nais tutukan ng pansin. Ilalarawan nila ang suliranin at maghahain sila ng panukala na maaring maisabatas . Pagkatapos na magawa ito, makikipagpalitan ng gawa sa isang kapareha. Susuriin ng kapareha ang ginawang panukala ng kanyang kamag-aral at Sa tulong ng guro, aayusin ang mga panukala at isusumite ito sa lokal na pamahalaan o sa kinatawan ng kanilang distrito upang mapag-aralan.

- Bullying o pang-aapi ng ilang mag-aaral sa ibang mag-aaral
- Pagkakalat sa daan
- Paggamit ng non-biodegradable na lalagyan ng pagkain.
- Pagbebenta ng paputok
- Paghahanap-buhay ng mga bata

II. TAKDANG ARALIN

Ano kaya ang maaring mangyari kung walang mga batas o patakarang pinaiiral sa :

- Lansangan
- Paaralan
- Pamilihan
- Paglalaro
- Restoran?

Pumili ng dalawang sitwasyon at sagutin ang tanong sapamamagitan ng pagguhit, paglikha ng kanta, tula at talumpati.

Mga Sanggunian

- Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.

Apendiks:

How a Bill Becomes a Law

Basic Steps

1. Preparation of the bill
2. First reading
3. Committee consideration / action
4. Second reading
5. Third reading
6. Transmittal of the approved bill to the Senate
7. Senate action on approved bill of the House
8. Conference committee
9. Transmittal of the bill to the President
10. Presidential action on the bill
11. Action on approved bill
12. Action on vetoed bill

PREPARATION OF THE BILL

The Member or the Bill Drafting Division of the Reference and Research Bureau prepares and drafts the bill upon the Member's request.

FIRST READING

1. The bill is filed with the Bills and Index Service and the same is numbered and reproduced.
2. Three days after its filing, the same is included in the Order of Business for First Reading.
3. On First Reading, the Secretary General reads the title and number of the bill. The Speaker refers the bill to the appropriate Committee/s.

COMMITTEE CONSIDERATION/ACTION

1. The Committee where the bill was referred to evaluates it to determine the necessity of conducting public hearings.
If the Committee finds it necessary to conduct public hearings, it schedules the time thereof, issues public notics and invites resource persons from the public and private sectors, the academe and experts on the proposed legislation.
If the Committee finds that no public hearing is not needed, it schedules the bill for Committee discussion/s.
2. Based on the result of the public hearings or Committee discussions, the Committee may introduce amendments, consolidate bills on the same subject matter, or propose a subsitute bill. It then prepares the corresponding committee report.
3. The Committee approves the Committee Report and formally transmits the same to the Plenary Affairs Bureau.

SECOND READING

1. The Committee Report is registered and numbered by the Bills and Index Service. It is included in the Order of Business and referred to the Committee on Rules.
2. The Committee on Rules schedules the bill for consideration on Second Reading.
3. On Second Reading, the Secretary General reads the number, title and text of the bill and the following takes place:
 - a. Period of Sponsorship and Debate
 - b. Period of Amendments
 - c. Voting which may be by:
 - i. viva voce

- ii. count by tellers
- iii. division of the House; or
- iv. nominal voting

THIRD READING

1. The amendments, if any, are engrossed and printed copies of the bill are reproduced for Third Reading.
2. The engrossed bill is included in the Calendar of Bills for Third Reading and copies of the same are distributed to all the Members three days before its Third Reading.
3. On Third Reading, the Secretary General reads only the number and title of the bill.
4. A roll call or nominal voting is called and a Member, if he desires, is given three minutes to explain his vote. No amendment on the bill is allowed at this stage.
 - a. The bill is approved by an affirmative vote of a majority of the Members present.
 - b. If the bill is disapproved, the same is transmitted to the Archives.

TRANSMITTAL OF THE APPROVED BILL TO THE SENATE

The approved bill is transmitted to the Senate for its concurrence.

SENATE ACTION ON APPROVED BILL OF THE HOUSE

The bill undergoes the same legislative process in the Senate.

CONFERENCE COMMITTEE

1. A Conference Committee is constituted and is composed of Members from each House of Congress to settle, reconcile or thresh out differences or disagreements on any provision of the bill.
2. The conferees are not limited to reconciling the differences in the bill but may introduce new provisions germane to the subject matter or may report out an entirely new bill on the subject.
3. The Conference Committee prepares a report to be signed by all the conferees and the Chairman.
4. The Conference Committee Report is submitted for consideration/approval of both Houses. No amendment is allowed.

TRANSMITTAL OF THE BILL TO THE PRESIDENT

Copies of the bill, signed by the Senate President and the Speaker of the House of Representatives and certified by both the Secretary of the Senate and the Secretary General of the House, are transmitted to the President.

PRESIDENTIAL ACTION ON THE BILL

1. If the bill is approved the President, the same is assigned an RA number and transmitted to the House where it originated.
2. If the bill is vetoed, the same, together with a message citing the reason for the veto, is transmitted to the House where the bill originated.

ACTION ON APPROVED BILL

The bill is reproduced and copies are sent to the Official Gazette Office for publication and distribution to the implementing agencies. It is then included in the annual compilation of Acts and Resolutions.

ACTION ON VETOED BILL

The message is included in the Order of Business. If the Congress decides to override the veto, the House and the Senate shall proceed separately to reconsider the bill or the vetoed items of the bill. If the bill or its vetoed items is passed by a vote of two-thirds of the Members of each House, such bill or items shall become a law.

Note: A joint resolution having the force and effect of a law goes through the same process.

Pinagkunan: House of Representatives 15th Congress of the Philippines

<http://www.congress.gov.ph/legisinfo/index.php?!=process>. retrieved December 20,2010.

Antas: Baitang 5
Asignatura: HEKASI
ARALIN / PAKSA: Karapatang Bumoto, Gamitin nang Wasto
Sesyon: Dalawang Sesyon
KAISIPAN: Tungkulin ng bawat mamamayang kwalipikado na gamitin nang wasto ang karapatan niyang bumoto.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO AYON SA BEC

VIII.B.2 Nailalarawan ang reaksyon ng mga Pilipino nang mawalang halaga ang karapatan sa pagboto

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
PAMANTAYAN Naipamamalas ang pag-unawa sa kahalagahan ng wasto paggamit ng karapatang bumoto.	
KAKAILANGANING PAG-UNAWA <i>Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa ..</i> Sa kahalagahan ng wastong paggamit ng karapatang bumoto Na dapat ay iginalang ang karapatang bumoto ng mga mamamayan.	MAHAHALAGANG TANONG 14. Ano ang maaaring mangyari sa isang demokratikong bansa kung ang karapatang bumoto ay hindi iginalang? 15. Paano natin magagamit nang wasto ang karapatang bumoto? 16.
KAALAMAN <i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . . .</i> Mahalagang gamitin nang wasto ang karapatang bumoto. Sa pamamagitan ng wastong paggamit sa karapatan nating bumoto, naihalal ang mga karapat-dapat na opisyal para sa pamahalaan.	KASANAYAN/ KAKAYAHAN <i>Ang mag-aaral ay. . .</i> 6. Naipaliliwanag ang kahalagahan na gamitin nang wasto ang karapatang bumoto. 7. Naipapakita ang mga paraan ng wastong paggamit ng boto 8. Nakagagawa ng hakbang upang matiyak na binibgyang halaga ang kanilang mga boto.
ANTAS II - PAGTATAYA	
SA ANTAS PAGGANAP Pangkatin ang mga mag-aaral sa apat at hayaan silang sagutin ang tanong na may kinalaman sa karapatang bumoto. Hayaan silang ipahayag ito sa alin man sa sumusunod na paraan: rap, role-play, komedya, kanta, flip top , pagbabalita, tula at pantomime. Mga Tanong na Sasagutin 1. Ano ang mangyayari kapag hindi ginamit ng wasto ng mga tao ang kanilang karapatang bumoto?	SA ANTAS NG PAG-UNAWA Basahin ang mga sitwasyong inilalarawan at bigyan ng angkop na pagpapasya. 1. Nais ni Gng. Cruz na makatiyak na ang kanyang iboboto ay may malinis na pagkatao at kakayahang mamuno. Ano ang dapat niyang gawin? 2. Hinihimok ng dating kapitan ng inyong barangay na si G. Reyes a kumandidato sa halalan sa ilalim ng kanilanyg partido. Noong

<ol style="list-style-type: none"> 2. Anu-ano sa palagay ninyo ang mga katangiang dapat taglayin ng isang botanteng ginagamit nang wasto ang karapatan niya sa pagboto? 3. Paano natin mapapangalagaan ang ating boto o matitiyak na ang mga ito ay hindi madadaya? 4. Ano ang mga katangian ng isang kandidatong dapat iboto? 5. Ano ang mangyayari sa atin kung hindi matuwid ang ating maihahalal sa pamahalaan? 	<p>nanunungkulan pa ang kapitang ito, maraming mga anomalya ang kinasangkutan nito. Kilala si G. Reyes bilang isang matapat na lingkod ng pamahalaan. Ano ang ipapayo mo sa kanya kung tanungin niya ang iyong saloobin?</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Naging abala ang iyong kaibigang si Kuya Rey sa pagkukumpuni ng kanyang bisikleta kaya't hindi niya namalayan ang mabilis na pagtakbo ng mga oras. Nakita mong alas 2:30 na ng hapon at malapit nang magsara ang presinto para sa botohan. Tinanong mo siya kung boboto ba siya ngunit sinagot ka niya na parang tinatamad na siya dahil pagod siya. Ano ang sasabihin mo sa kanya upang mahimok mo siyang bumoto?
---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

MGA PLANO SA PAGKATUTO

F. PANIMULANG GAWAIN

Pagganyak

Magsasagawa ng isang maikling laro. Magbibigay ang guro ng mga pagpipilian sa isang kategorya at boboto ang mga mag-aaral sa gusto nila. Itataas ng mga bata ang kamay para sa napili.

1. Mas Masarap - Maruya o Nilagang Saging
2. Mas Masustansya - Pagkaing Binili o Lutong Bahay
3. Magaling Umarte -Angel Locsin o Bea Alonzo
4. Magandang Buhok - Mahabang Buhok o Maikli
5. Matipuno -Piolo Pascual o John Lloyd Cruz

Magbigay ng ilang tanong upang maproseso ang gawain.

Hal. Bakit para sa iyo, mas masarap ang maruya kaysa nilagang saging?

Bakit mas masustansya ang lutong bahay kaysa binili?

Ano ang pinagbatayan ninyo sa inyong pagboto?

Halimbawang ang pinagbobotohan natin ay ang magiging presidente ng Pilipinas, paano natin pipiliin ang karapat-dapat iboto?

Kung ang mga maihahalal ay hindi karapat-dapat, ano ang maaaring mangyari sa bansa?

G. PANLINANG NA GAWAIN

3. Paglalahad

Itanong sa mga mag-aaral:

Kung ikaw ay may karapatan nang bumoto, anu-ano ang isasaalang-alang mo sa pagpili ng nararapat ?

Sabihin: May mga mahahalagang tanong tayong dapat sagutin upang lubos nating maunawaan kung bakit mahalagang gamitin natin nang wasto ang karapatan nating bumoto. Kasama ang iyong pangkat, pag-usapan ninyo ang sagot sa tanong na mabubunot ninyo. Ipakita ang inyong sagot sa pinakamalikhaing paraang naisip at napagbotohan ninyo.

4. Pagtatalakayan

1. Ano ang mangyayari kapag hindi ginamit nang wasto ng mga tao ang kanilang karapatang bumoto?
2. Paano mo ilalarawan ang isang botanteng ginagamit nang wasto ang karapatan niya sa pagboto?
3. Paano natin mapapangalagaan ang ating boto o matitiyak na ang mga ito ay hindi madadaya?
4. Ano ang mga katangian ng isang kandidatong dapat iboto?
5. Paano mo mahihimok ang ibang tao na gamitin ang karapatan nilang bumoto nang wasto?

H. PAGLALAHAT

Gabayan ang mga mag-aaral sa pagbuo ng mahahalagang konsepto sa pamamagitan ng paglalagay ng tamang salita sa mga patlang.

Ang karapatang _____ ay dapat nating gamitin nang _____ sapagkat dito nakasalalay ang kapakanan at katiwasayan ng ating _____.

Nagagamit natin nang wasto ang ating karapatan sa _____ kung pag-aaralan o pag-iisipan nating mabuti kung sino ang tunay na _____ na ihalal.

Bilang matatalinong botante hindi natin dapat _____ ang ating boto sa anumang halaga.

I. TAKDANG ARALIN

Katulong ang isang kapareha, gumawa ng isang payak na pagsisiyasat ukol sa dami ng mga taong bumoto sa nakaraang halalan. Pumili ng sampung tao sa pamayanan at tanungin kung sila ay bumoto o hindi. Ituos ang bilang ng mga bumoto at di bumoto. Itanaong sa mga bumoto ang panguhaning dahilan ng pagboto. Tanungin din ang mga bumoto kung bakit hindi sila bumoto. Ipahayag ang resulta ng iyong pagsisiyasat at magmungkahi ng solusyon kung paano natin mahihimok ang mga tao na gamitin ang kanilang karapatang bumoto.

Mga Sanggunian

2005. *On Balance: Judicial Reforms in the Philippines*

Mga Kakailangang Kagamitan

Kraytirya	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang Galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
10. Nakapagpakita ng tamang sagot sa tanong				
11. Naipakita ayon sa napiling midyum o paraan ang hinihinging sagot sa tanong.				
12. Maayos at sumunod sa takdang panahon ng paglalahad.				
13. Angkop ang mga pagganap at mga gawang ipinakita				
14. Maliwanag at may buhay ang pagganap, malinaw ang kaisipang nais ipahayag.				
Marka				

Apendiks

Mga Batayang probisyon para sa Kaisipan

- Constitution, Article II, Section 1: The Philippines is a democratic and republican State. Sovereignty resides in the people and all government authority emanates from them.
- Constitution, Article XII, Section 1: Public office is a public trust. Public officers and employees must, at all times, be accountable to the people, serve them with utmost responsibility, integrity, loyalty, and efficiency; act with patriotism and justice, and lead modest lives.

Antas: 5
Asignatura: EDUKASYONG PAGPAPAKATAO
ARALIN / PAKSA: Mamamayan at Pamahalaan: Sa Pagpapatupad ng Batas, Nagtutulungan
Sesyon: Dalawang Sesyon
KAISIPAN: Kailangan ng pagtutulungan sa pagitan ng mamamayan at pamahalaan upang maayos na maipatupad at mapangalagaan ang mga batas

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

5B1 1. Nakalalahok sa kampanya ng pamahalaan sa pagpapatupad ng mga batas

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
<p>PAMANTAYAN</p> <p>Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa na tungkulin ng mga mamamayang makilahok sa kampanya ng pamahalaan sa pagpapatupad ng batas.</p>	
<p>KAKAILANGANING PAG-UNAWA</p> <p>Ang pagtutulungan ng mamamayan at pamahalaan sa pagpapalaganap ng kampanya sa pagpapatupad ng batas ay makatutulong upang makamit ang kaayusan at kapayapaan sa bansa</p>	<p>MAHAHALAGANG TANONG</p> <p>17. Bakit mahalagang magtulungan ang mamamayan at pamilya sa pagpapalaganap ng kampanya sa pagpapatupad ng batas?</p>
<p>KAALAMAN</p> <p><i>Nauunawaan ng mga mag-aaral . . .</i></p> <p>ang halimbawa ng mga batas kung saan maaring makilahok sa pagpapatupad ang mga mamamayan</p> <p>ang kabutihang dulot ng pagtutulungan ng pamahalaan at mamamayan sa pagpapatupad ng batas.</p>	<p>KASANAYAN/ KAKAYAHAN</p> <p><i>Ang mag-aaral ay. . .</i></p> <p>9. naipapaliwanag ang kabutihang-dulot ng pakikipagtulungan ng mamamayan sa pamahalaan sa pagpapatupad ng mga batas.</p> <p>10. nakagagawa ng pakikilahok sa kampanya ng pamahalaan sa pagpapatupad ng mga batas pantrapiko o lansangan.</p>
ANTAS II – PAGTATAYA	
<p>SA ANTAS PAGGANAP</p> <p>Nakagagawa ng mga kagamitan sa pangangampanya tulad ng slogan, drawing, bandila, at iba pa upang makatulong sa pamahalaan sa pagtataguyod ng pagsunod sa mga batas.</p>	<p>SA ANTAS NG PAG-UNAWA</p> <p>Pagtataya sa ginawang kagamitan sa pangangampanya batay sa mga sumusunod na pamantayan:</p> <p>a. Nilalaman</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nakapupukaw ng pansin ang nilalaman • Tunay na kaugnay ng paksa ang nilalaman ng kampanya • May kabuluhan ang mensaheng ipinahahatid

- b. Kagandahan at kalinisan ng produkto
 - Gumamit ng disensyong nakadadagdag ng ganda ng produkto
 - Sapat ang laki ng sulat upang malinaw na mabasa ang nilalaman
 - Malinis ang pagkakagawa

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

J. PAGTUKLAS

1. Magsagawa ng isang laro. Hatiin sa dalawang pangkat ang klase.
2. Tumawag ng kinatawan sa bawat pangkat at bigyan sila ng mga larawan ng karatulang pantrapiko.
3. Ipatutukoy ng kinatawan ang mga karatula sa kanyang mga kasama sa pangkat. Bibigyan lamang sila ng 30 segundo upang matukoy ang lahat ng naibigay sa kanila.
4. Ang makatutukoy ng mas marami ang ituturing na panalo.

K. PAGLINANG

5. **Paglalahad:** Itanong sa mga mag-aaral ang mga sumusunod:
 - a. Ano-ano ang mga batas pantrapikong alam ninyo?
 - b. Bakit mahalagang sumunod tayo rito?
 - c. Nakabas, nakarinig o nakakita ka na ba ng sakuna sa daan na ang dahilan ay ang hindi pagsunod sa mga batas pantrapiko?
 - d. Ano ang nangyari sa mga biktima? sa lumabag sa batas?
6. **Pagtatalakayan at Pagsusuri**
 - a. Magpakita ng mga larawang nagpapakita ng paglabag sa mga batas pantrapiko (apat na tao ang nakasakay sa motor; mga taong tumatawid sa mga lugar na bawal tumawid, motor na pasingit singit sa mga malalaking sasakyan (zigzagging)

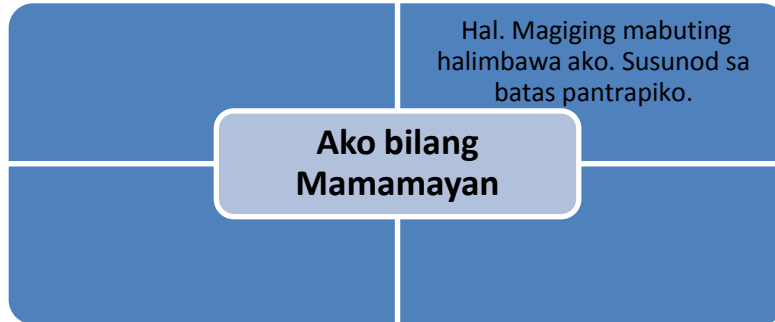
Tanungin:

- Ano ang mga karaniwang dahilan ng mga sakuna?
- Sa mga sakunang nagaganap sa lansangan na inyong nabasa o nabalitaan, sino o ano ang sasakyang karaniwang sangkot? Bakit?
- Ano ang mga batas na ipinatutupad ng pamahalaan upang maiwasan ang mga sakunang sangkot ang mga motorsiklo?
- Paano ka makatutulong sa kampanya ng pamahalaan tungo sa isang ligtas na lansangan?

L. PAGPAPALALIM

7. Hatiin ang klase sa limang pangkat. Kailangan nilang pag-usapan sa pangkat ang mga batas na madalas na nilalabag ng mga tao sa bansa.
8. Pag-usapan nila sa pangkat ang mga sumusunod:
 - a. Batas na nalalabag
 - b. Dahilan kung bakit ito ay patuloy na nilalabag ng tao
 - c. Magiging epekto nito sa bansa kung hindi maayos na maipatutupad.
 - d. Ano ang magagawa bilang mamamayan para ito ay matutunan ng taong sundin at igalang
 - e. Ano ang nararapat na gawin ng pamahalaan upang ito ay masigurong maipatutupad at igagalang.
9. Maaari itong ilapat sa isang tsart o kaya naman ay gumamit ng anomang malikhaing pamamaraan ng presentasyon.

10. Bibigyan ng limang minuto ang bawat pangkat upang maipakita ang kanilang output.
11. Papunan sa mga mag-aaral ang graphic organizer. Ang nilalaman nito ay ang kanilang magagawa upang makilahok o makatulong sa pamahalaan sa kampanya nito sa pagpapatupad ng anomang batas.



M. PAGLALAPAT

12. Gumawa ng mga kagamitan sa pangangampanya tulad ng slogan, drawing, bandila, at iba pa upang makatulong sa pamahalaan sa pagtataguyod ng pagsunod sa mga batas. Maari itong ipaskil sa bulletin board ayon sa pahintulot ng punong-guro o sa labas ng silid aralan.

TAKDANG ARALIN

Magsagawa ng isang sarbey sa 10 sa inyong mga kapitbahay. Tanungin sila kung ano ang pinakamabuting gawin upang maiwasan ang sakuna sa mga lansangan. Itala ang mga nakuhang sagot at iulat ito sa klase sa susunod na pagkikita. Ibigay din ang iyong mungkahi.

Mga Sanggunian

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project Constitution, Art. II, sec. 11 <http://www.bucor.gov.ph/bucorweb/main/about.htm> accessed Sept. 24, 2010

Asian Institute of Journalism and Communication. 2005. *On Balance: Judicial Reforms in the Philippines*

Rubrik para sa ginawang kagamitan sa pangangampanya

Kraytirya	4	3	2	1
c. Nilalaman <ul style="list-style-type: none"> • Nakapupukaw ng pansin ang nilalaman • Tunay na kaugnay ng paksa ang nilalaman ng kampanya • May kabuluhan ang mensaheng ipinahahatid 	Nakita ang lahat ng kraytirya	May 1 kraytirya na hindi nakita	May 2 kraytirya na hindi nakita	Hindi nakita ang alinman sa mga kraytirya
d. Kagandahan at kalinisan ng produkto <ul style="list-style-type: none"> • Gumamit ng disensyong nakadadagdag ng ganda ng produkto • Sapat ang laki ng sulat upang malinaw na mabasa ang nilalaman • Malinis ang pagkakagawa 	Nakita ang lahat ng kraytirya	May 1 kraytirya na hindi nakita	May 2 kraytirya na hindi nakita	Hindi nakita ang alinman sa mga kraytirya

Grade Level: 5
Subject: English
Lesson Title: Mediate Towards a Peaceful Resolution of a Conflict
Time frame: 1 session
Core Message: Mediation is a peaceful means of resolving conflicts or disputes. When conflicts arise, it is best to mediate and not to immediately litigate.

BEC Learning Competencies:

READING: Infer how the story would turn out if some episodes were changed
WRITING: Write a descriptive paragraph

STAGE 1- DESIRED RESULTS	
ESTABLISHED GOAL	
The student demonstrates understanding of how mediation works to resolve a dispute.	
ESSENTIAL UNDERSTANDING	ESSENTIAL QUESTION
<p><i>Students will understand that . . .</i></p> <p>A conflict may be speedily and peacefully resolved through mediation with the help of an effective and skilled mediator.</p>	How can a conflict be speedily and peacefully resolved?
LEARNERS WILL KNOW	LEARNERS WILL BE ABLE TO
<ol style="list-style-type: none"> 1. what a conflict is 2. that mediation is a peaceful way of resolving conflicts 3. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Think of words associated with the word conflict 2. Interpret pictures that show conflict resolution 3. Write descriptive sentences about the picture 4. Discuss within a group, usual conflicts that they have witnessed in: <ol style="list-style-type: none"> a. Family b. School c. Community d. Church 5. Perform creative presentation of outputs on conflict resolution activity 6. Apply steps in peaceful conflict resolution

STAGE II ASSESSMENT EVIDENCE

PRODUCT OR PERFORMANCE TASK

Peacefully resolve conflict with somebody within the class whom he/she misunderstood recently.

EVIDENCE AT THE LEVEL OF PERFORMANCE:

Assess pupils' peaceful resolution of conflict based on the following criteria:

- Content
- Process
- Openness
- Maintain self-control

STAGE 3: LEARNING ACTIVITIES

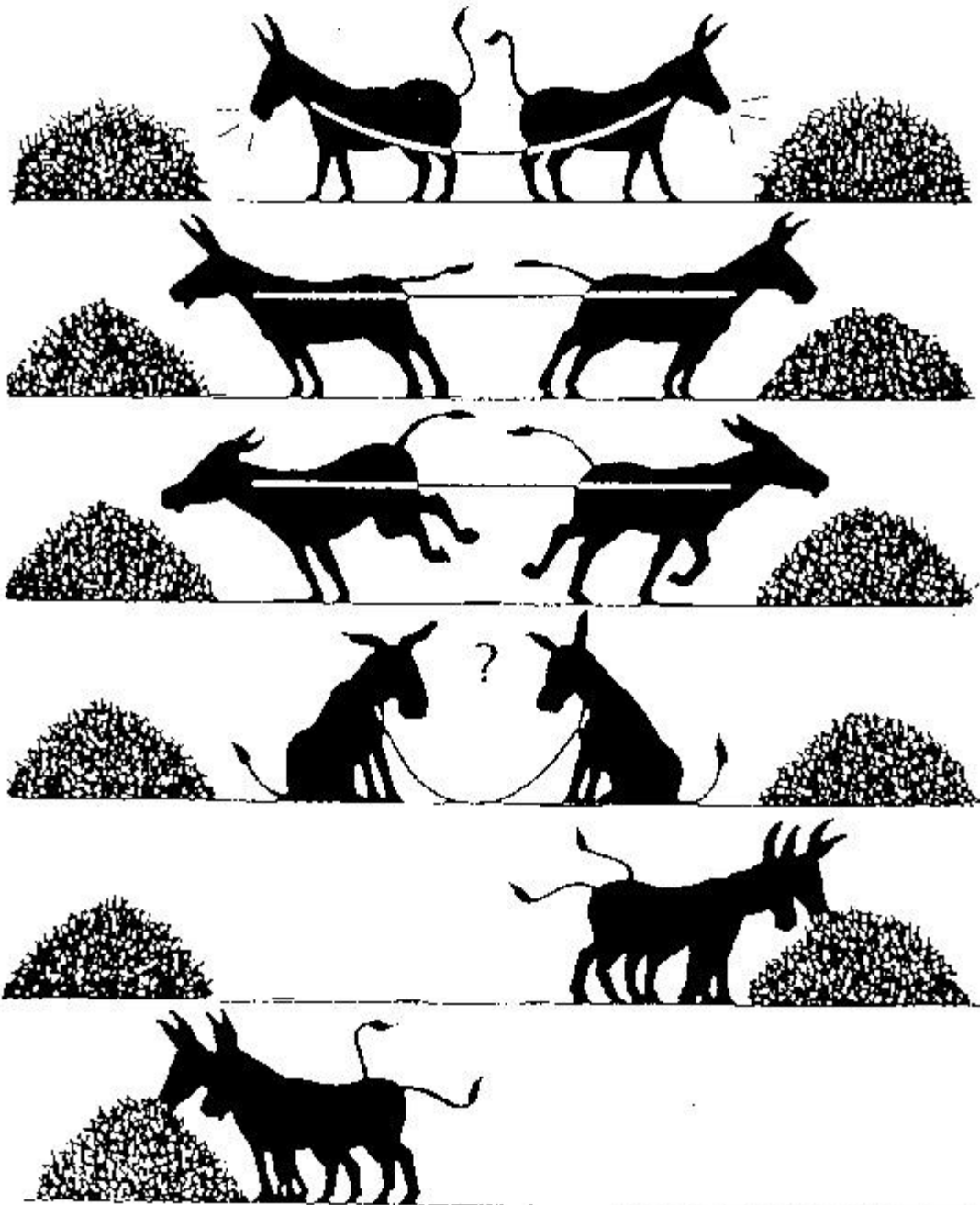
A. EXPLORE

1. Write the word *conflict* on the board and ask students to give any word or idea they can associate it with. The teacher may use the following cue questions to elicit the students' ideas:
 - a. What is your idea of a conflict? How does it happen?
 - b. Where do conflicts happen?
 - c. What are the usual causes?
 - d. Are conflicts easy or hard to resolve? Which ones do you think could be resolved easily? Which ones are difficult to resolve?
 - e. What can we do to resolve conflicts
2. The teacher may draw a graphic organizer just like the one below.



B. FIRM-UP

3. Show the students this picture.



4. Ask the students to write as many descriptive paragraphs as they can based on the picture posted on the board.
5. Then ask them to form a circle.
6. They will recite all the descriptive paragraphs that they have written. This will be an elimination activity. Whoever has run out of paragraph to recite will be removed from the circle. Whoever is left alone standing will be declared the winner.
7. After the activity, ask the following questions.

- a. What does the illustration imply?
- b. How does it relate to conflict resolution?

C. DEEPEN

8. Group the class into four. All groups will be assigned institutions as a focus of their discussion
9. Assign:
 - a. Group 1: Family
 - b. Group 2: School
 - c. Group 3: Community
 - d. Group 4: Church
10. They will discuss within their group the following:
 - a. possible conflicts that arise within the institution. State it in detail.
 - c. Its cause and effect in the institution (if not resolved)
 - d. Steps that you will apply to resolve the conflict.
 - e. Result/ outcome
11. Instruct the students to think of creative ways of presenting their output.
12. Give them 5 minutes for the presentation.
13. While the groups are presenting, summarize students responses on the board using this format:

Institution	Conflicts	Cause	Effect	Steps to resolve conflict	Result/ outcome

14. After the presentation, summarize the students' responses and discuss effective steps in resolving conflicts.

D. TRANSFER

15. Set-up a peace table in front of the class. The peace table is a set of small sized table and two chairs. Place a peace flower in the middle of the table.
16. Identify if there are pupils within the class who recently had a misunderstanding. They will be invited to sit in the peace table.
17. The first one to sit on the peace table will start the conversation, holding the peace flower. They will tell each other how they hurt each others' feelings and the reason why they are both willing to sit in the peace table. The pupils keep passing the flower back and forth, speaking respectfully to each other, until the conflict is resolved. Only the child holding the peace flower may speak. When the situation is resolved, they can hold the flower together and say, "We declare peace."
18. If time still permits, other pupils may follow and apply the same process.

References

http://www.hrea.org/erc/Library/primary/Opening_the_Door/workshop16.html
 Teaching Conflict Resolution [Teaching Conflict Resolution: Peaceful Activities in the Montessori Classroom](http://www.suite101.com/content/teaching-conflict-resolution-a88816#ixzz1Hw0lCy1P) <http://www.suite101.com/content/teaching-conflict-resolution-a88816#ixzz1Hw0lCy1P>

Criteria	4	3	2	1
a. Content <ul style="list-style-type: none"> • Has used respectful words in the conversation • Openly shared the cause of conflict • Expressed willingness to resolve misunderstanding 	All the criteria is evident	Only two criteria is evident	Only one criterion is evident	No criteria evident
b. Process	Followed all the instructions	Has failed to follow one instruction	Has failed to follow two instructions	Has failed to follow all the instructions
c. Openness <ul style="list-style-type: none"> • Willingly shared all his/her thoughts • Listened very well while the other is talking • Willingly accepted his/her faults • Has expressed willingness to change negative attitude 	All the criteria is evident	Only three criteria is evident	Only two criteria is evident	Only one criteria is evident
d. Maintain self-control and a reasonable attitude towards actions within and reactions to a conflict.	Maintain self-control. Act/react reasonably no matter what actions or reactions take place before, during, or after a conflict .	Practice self-control but occasionally display a reaction to conflict's actions.	Begin in self-control but eventually being taken over by unreasonable reactions to conflict.	Possess an unreasonable attitude toward conflict and participate in that conflict by losing self-control.

Antas: Baitang 6
Asignatura: Hekasi
Aralin/Paksa: Ang Saligang Batas sa Demokratikong Pamahalaan
Sesyon: Dalawa
Kaisipan: Ang Pilipinas ay may demokratikong pamahalaan na may Saligang Batas na sinusunod. Ang mga mamamayan ay dapat kumilala at sumunod sa mga batas at patakaran ng pamahalaan.

Mga Batayang Kasanayan sa Pagkatuto:

IX. Patakaran ng Demokratikong Pamahalaan
 Batas at Patakaran Ayon sa Saligang Batas

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA		
PAMANTAYAN		
Dapat matutunan ng mga mag-aaral, bilang miyembro ng lipunan ang kaakibat na responsibilidad ng pagkakaroon ng Saligang Batas.		
KAKAILANGANING PAG-UNAWA		MAHAHALAGANG TANONG
Ang isang taong may pagpapahalaga sa demokrasiya ay sumusunod sa batas at patakaran ng pamahalaan.		Ano ang sinasaad ng saligang batas na naglalarawan ng uri ng pamahalaan mayroon ang pilipinas? Ano ang katangian ng demokratikong pamahalaan? Anu-ano ang mga paraan upang maipakita natin na tayo ay may pagpapahalaga sa demokrasiya?
KAALAMAN	KASANAYAN/ KAKAYAHAN	KAHALAGAHAN
Natutukoy ang kahalagahan ng isang demokratikong pamahalaan	Naipaliliwanag kung bakit dapat kilalanin at sundin ang mga patakaran at batas ng pamahalaan	Paglaan ng panahon para makapag propose ng isang simpleng ordinance.
Natatalakay ang mga katangian ng ating pamahalaan ayon sa Saligang Batas		
ANTAS II - PAGTATAYA		
SA ANTAS PAGGANAP		SA ANTAS NG PAG-UNAWA
Hatiin sa dalawang pangkat ang klase. Bigyang balik aral kung paano gumawa ng dula at brainstorming. Pag handa na ang klase, ipagawa ang mga sumusunod: Unang Pangkat Magtanghal ng isang dula para ipakita ang		Sumulat ng reflection sa isang papel tungkol sa isyung ito: "Bilang magaaral, anong school ordinance ang gusto kong ipatupad sa lahat? Ano ang mga hakbang na kailangan kong gawin upang mahihikayat silang sumunod dito" Basahin ito sa klase.

<p>tatlong sangay ng pamahalaan sa Pilipinas. Ipakita ang mga cut out na pahayagan tungkol ditto.</p> <p><i>Ikalawang Pangkat</i></p> <p>Magsagawa ng "brainstorming" session para makagawa ng isang simpleng school ordinance na imumungkahi ng grupo na kailangan ng ipatupad. Ito ay dapat suportado ng bawat mag-aaral. Ipakita sa grupo ang mga tinutupad na school ordinances.</p> <p>Ipakita ng bawat pangkat ang kanilang ginawa sa buong klase.</p>	<p>Pagtataya</p> <p>Panuto. Ibigay ang tamang sagot sa patlang.</p> <p>_____ 1. Ito ang nagtatakda ng uri ng pamahalaan na paiiralin sa isang bansa.(Inaasahang sagot: Saligang Batas)</p> <p>_____ 2. Ito ay uri ng kasalukuyang pamahalaan ng Pilipinas kung saan ang pasiya ng nakararami ay iginagalang. (inaasahang sagot: demokratiko)</p> <p>_____ 3. Ito ang pinagmumulan ng kapangyarihan ng pamahalang demokratiko (inaasahang sagot: mamamayan)</p>
--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

<p>Panlinang na Gawain</p> <p>Magpakita ng mga sumusunod na larawan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Congress hearing 2. Nangangampanya para sa isang referendum 3. Nagrarily sa harap ng kongreso <p>Ano-ano ang sinasaad sa larawan? Ano ang ginagawa ng bawat isa? Ano ang ibig sabihin ng ordinance? Law making? Congress hearing?</p> <p>Pagtatalakayan</p> <p>Pag-usapan sa klase ang mga sumusunod na posters:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ang demokrasya ay nagbibigay ng malayang karapatan sa mamamayan na gumawa ng hakbang tungo sa pagbabago. <ol style="list-style-type: none"> i. Ang kapangyarihang gumawa ng batas ay ginagampanan ng ating mga kinatawan sa Kongreso. ii. Ang demokrasya ay isang anyo ng pamahalaan kung saan ang mga pampulitikang kapangyarihan ay nanggagaling mismo sa mga tao. Ang republika naman ay isang anyo ng pamahalaan na ang namamahala ay ang mga kinatawan ng mamamayan. <p>Alam nyo ba na ang President ng bansa ay may kakayahang sumalungat sa isang bill na pinasa ng kongreso? Ang tawag dito ay veto. Alamin ang mga naisagawang batas ng mga nakaraang buwan. Pag usapan ito sa klase.</p>

Takdang Aralin

Pag aralan ang local government code ng Pilipinas. Isulat ang lima(5) sa mga bagong natutunang mga salita o termino. Gamitin ito sa pangungusap.

Mga Sanggunian

- Capina, E. at Barrientos, G. *Pilipinas: Bansang Malaya* 5 pp.240-261
- Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.
- Constitution, Art. II, sec. 1

Mga Kakailanganing Kagamitan

- Mga aklat ukol sa paksa;
- Saligang Batas ng 1987,
 - mga pahayagan at magasin, manila paper, gunting, pandikit posters

Rubric on reflection paper

Criteria	Poor	Good	Very Good
Quality of Proposed ordinance	The proposed ordinance is incomplete	The proposed ordinance is well written and coherent. It has all the parts	The proposed ordinance has all the parts and shows evidence of research
Feasibility	The problem identified is not realistic	The problem identified is common and does not need immediate action	The problem identified is unique and needs urgent action .
Organization of ideas	The reflection has many grammatical errors and has incomplete sentences.	The reflection is well written with minimal grammatical errors	The reflection is well written and followed the rules of grammar.

Appendix:

For a bill to become law, it must first pass three (3) readings on separate days in the House from where it originated, with printed copies thereof being distributed to the Members three (3) days before its passage.^{xi}

However, when the President certifies to the necessity of its immediate enactment to meet a public calamity or emergency, the presidential certification of a bill dispenses not only with the requirement for the printing of the bill and its distribution three days before its passage but also with the requirement of three readings on separate days^{xii}.

There are (5) types of bills that can originate exclusively from the House of Representatives^{xiii}:

1. Appropriation,
2. Revenue or tariff bills,
3. Bills authorizing increase of the public debt,
4. Bills of local application, and
5. Private bills

After a bill passes Congress, the same is presented to the President for his approval. If he signs the same, the bill shall become law. Otherwise, he may **veto** it with his objections and return the same to the House where it originated. If, despite such objection by the President, the House sponsoring the bill votes to pass the bill with a two-thirds vote of all its Members, the bill shall be sent to the other House for approval. If the latter also votes to pass the bill with a two-thirds vote of all its Members, the bill shall become law even without Presidential approval.^{xiv}

Constitution, Article VI

Section 1. The legislative power shall be vested in the Congress of the Philippines which shall consist of a Senate and a House of Representatives, except to the extent reserved to the people by the provision on initiative and referendum.

Section 26.

1. Every bill passed by the Congress shall embrace only one subject which shall be expressed in the title thereof.
2. No bill passed by either House shall become a law unless it has passed three readings on separate days, and printed copies thereof in its final form have been distributed to its Members three days before its passage, except when the President certifies to the necessity of its immediate enactment to meet a public calamity or emergency. Upon the last reading of a bill, no amendment thereto shall be allowed, and the vote thereon shall be taken immediately thereafter, and the yeas and nays entered in the Journal.

Section 27.

1. Every bill passed by the Congress shall, before it becomes a law, be presented to the President. If he approves the same he shall sign it; otherwise, he shall veto it and return the same with his objections to the House where it originated, which shall enter the objections at large in its Journal and proceed to reconsider it. If, after such reconsideration, two-thirds of all the Members of such House shall agree to pass the bill, it shall be sent, together with the objections, to the other House by which it shall likewise be reconsidered, and if approved by two-thirds of all the Members of that House, it shall become a law. In all such cases, the votes of each House shall be determined by yeas or nays, and the names of the Members voting for or against shall be entered in its Journal. The President shall communicate his veto of any bill to the House where it originated within thirty days after the date of receipt thereof, otherwise, it shall become a law as if he had signed it.

Section 32. The Congress shall, as early as possible, provide for a system of initiative and referendum, and the exceptions therefrom, whereby the people can directly propose and enact laws or approve or reject any act or law or part thereof passed by the Congress or local legislative body after the registration of a petition therefor signed by at least ten per centum of the total number of registered voters, of which every legislative district must be represented by at least three per centum of the registered voters thereof.

A system of approval and veto is also employed at the LGU level, where the local chief executive may approve an ordinance passed by the sanggunian. Otherwise, the chief executive shall veto it. However, the sanggunian from which the ordinance originated may override the executive veto by a 2/3 vote of the sanggunian members. If the local chief executive fails to veto the proposed ordinance within a specified period, the ordinance shall be deemed approved.^{xv}

Further, there is a review of a component city or municipal ordinances and resolutions by the sangguniang panlalawigan^{xvi}, as well as a review of barangay ordinances by the sangguniang panlungsod or the sangguniang bayan^{xvii}.

Local Government Code

Section 54. Approval of Ordinances. -

(a) Every ordinance enacted by the sangguniang panlalawigan, sangguniang panlungsod, or sangguniang bayan shall be presented to the provincial governor or city or municipal mayor, as the case may be. If the local chief executive concerned approves the same, he shall affix his signature on each and every page thereof; otherwise, he shall veto it and return the same with his objections to the sanggunian, which may proceed to reconsider the same. The sanggunian concerned may override the veto of the local chief executive by two-thirds (2/3) vote of all its members, thereby making the ordinance or resolution effective for all legal intents and purposes.

(b) The veto shall be communicated by the local chief executive concerned to the sanggunian within fifteen (15) days in the case of a province, and ten (10) days in the case of a city or a municipality; otherwise, the ordinance shall be deemed approved as if he had signed it.

(c) Ordinances enacted by the sangguniang barangay shall, upon approval by the majority of all its members, be signed by the punong barangay.

Section 55. Veto Power of the Local Chief Executive. -

(a) The local chief executive may veto any ordinance of the sanggunian panlalawigan, sangguniang panlungsod, or sanggunian bayan on the ground that it is ultra vires or prejudicial to the public welfare, stating his reasons therefor in writing.

(b) The local chief executive, except the punong barangay, shall have the power to veto any particular item or items of an appropriations ordinance, an ordinance or resolution adopting a local development plan and public investment program, or an ordinance directing the payment of money or creating liability. In such a case, the veto shall not affect the item or items which are not objected to. The vetoed item or items shall not take effect unless the sanggunian overrides the veto in the manner herein provided; otherwise, the item or items in the appropriations

ordinance of the previous year corresponding to those vetoed, if any, shall be deemed reenacted.

(c) The local chief executive may veto an ordinance or resolution only once. The sanggunian may override the veto of the local chief executive concerned by two-thirds (2/3) vote of all its members, thereby making the ordinance effective even without the approval of the local chief executive concerned.

Section 56. Review of Component City and Municipal Ordinances or Resolutions by the Sangguniang Panlalawigan.

(a) Within three (3) days after approval, the secretary to the sanggunian panlungsod or sangguniang bayan shall forward to the sangguniang panlalawigan for review, copies of approved ordinances and the resolutions approving the local development plans and public investment programs formulated by the local development councils.

(b) Within thirty (30) days after the receipt of copies of such ordinances and resolutions, the sangguniang panlalawigan shall examine the documents or transmit them to the provincial attorney, or if there be none, to the provincial prosecutor for prompt examination. The provincial attorney or provincial prosecutor shall, within a period of ten (10) days from receipt of the documents, inform the sangguniang panlalawigan in writing of his comments or recommendations, which may be considered by the sangguniang panlalawigan in making its decision.

(c) If the sangguniang panlalawigan finds that such an ordinance or resolution is beyond the power conferred upon the sangguniang panlungsod or sangguniang bayan concerned, it shall declare such ordinance or resolution invalid in whole or in part. The sangguniang panlalawigan shall enter its action in the minutes and shall advise the corresponding city or municipal authorities of the action it has taken.

(d) If no action has been taken by the sangguniang panlalawigan within thirty (30) days after submission of such an ordinance or resolution, the same shall be presumed consistent with law and therefore valid.

Section 57. Review of Barangay Ordinances by the Sangguniang Panlungsod or Sangguniang Bayan. -

(a) Within ten (10) days after its enactment, the sangguniang barangay shall furnish copies of all barangay ordinances to the sangguniang panlungsod or sangguniang bayan concerned for review as to whether the ordinance is consistent with law and city or municipal ordinances.

(b) If the sangguniang panlungsod or sangguniang bayan, as the case may be, fails to take action on barangay ordinances within thirty (30) days from receipt thereof, the same shall be deemed approved.

(c) If the sangguniang panlungsod or sangguniang bayan, as the case may be, finds the barangay ordinances inconsistent with law or city or municipal ordinances, the sanggunian concerned shall, within thirty (30) days from receipt thereof, return the same with its comments and recommendations to the sangguniang barangay concerned for adjustment, amendment, or modification; in which case, the effectivity of the barangay ordinance is suspended until such time as the revision called for is effected.

Section 58. Enforcement of Disapproved Ordinances or Resolutions. - Any attempt to enforce any ordinance or any resolution approving the local development plan and public investment program, after the disapproval thereof, shall be sufficient ground for the suspension or dismissal of the official or employee concerned.

Section 59. Effectivity of Ordinances or Resolutions. -

(a) Unless otherwise stated in the ordinance or the resolution approving the local development plan and public investment program, the same shall take effect after ten (10) days from the date a copy thereof is posted in a bulletin board at the entrance of the provincial capitol or city, municipal, or barangay hall, as the case may be, and in at least two (2) other conspicuous places in the local government unit concerned.

(b) The secretary to the sanggunian concerned shall cause the posting of an ordinance or resolution in the bulletin board at the entrance of the provincial capitol and the city, municipal, or barangay hall in at least two (2) conspicuous places in the local government unit concerned not later than five (5) days after approval thereof.

The text of the ordinance or resolution shall be disseminated and posted in Filipino or English and in the language understood by the majority of the people in the local government unit concerned, and the secretary to the sanggunian shall record such fact in a book kept for the purpose, stating the dates of approval and posting.

(c) The gist of all ordinances with penal sanctions shall be published in a newspaper of general circulation within the province where the local legislative body concerned belongs. In the absence of any newspaper of general circulation within the province, posting of such ordinances shall be made in all municipalities and cities of the province where the sanggunian of origin is situated.

(d) In the case of highly urbanized and independent component cities, the main features of the ordinance or resolution duly enacted or adopted shall, in addition to being posted, be published once in a local newspaper of general circulation within the city: Provided, That in the absence thereof the ordinance or resolution shall be published in any newspaper of general circulation.

Grade Level: 6
Subject: English
Lesson Title: Resolving Conflict Within Oneself and with Others
Time frame: 1 session
Core Message: Conflict can be resolved through peaceful means. We must be sensitive to the needs of other people.

English Learning Competencies

READING 1: Decode meaning of unfamiliar words using context clues

LISTENING 5: Sequence events of a story listened to through guided questions.

STAGE 1- DESIRED RESULTS		
<p>ESTABLISHED GOAL</p> <p>The students must understand there are proper venues to settle conflicts, starting from one’s home, school and barangay.</p>		
<p>ENDURING UNDERSTANDING</p> <p>Conflicts can happen as you interact with others, but there are peaceful means to settle them.</p>		<p>ESSENTIAL QUESTION</p> <p>What gives rise to conflicts? Why should you settle misunderstandings as soon as possible?</p>
Lesson Objectives	Skills	Values
A. Explain why conflicts arise	Demonstrate ways of conflict resolution	Patience
B. State ways by which conflicts may be prevented/avoided/minimized		Generosity
C. Show appreciation for resolving conflicts through peaceful means		
STAGE II ASSESSMENT EVIDENCE		
<p>PERFORMANCE TASK</p> <p>The pupils will interview a barangay lupon member and ask what he does as a lupon to help settle problems in the barangay. Ask him the top three sources of conflict in the barangay. Submit the interview transcript.</p>		<p>OTHER EVIDENCE</p> <p>The pupils will approach a classmate with whom they have conflicts with and show gestures that you are sorry about what happened. Say something about how you feel when you are in conflict with somebody.</p>

STAGE III - LEARNING PLAN

A. Motivation

The teacher asks the students the following questions:

Have you ever had any differences with anybody?
With whom? How did you feel?

The teacher points out that differences if not settled/remedied may result in bigger conflicts.

The teacher asks the class other synonyms for conflict. The teacher writes them on the board. (problem, rift, misunderstanding, etc.)

Unlocking of Difficulties through gestures and context clues

Words to be developed through gestures and facial expressions.

- hastened
- furious

Words to be developed through contextual clues

People say that he is a cheat because he does not play fair.

- Person who wins
- Person who is strong and achieves
- Person who teaches another

The old lady promised to pay her debt when she gets her pension.

- Something owed to another
- An offense requiring forgiveness
- Having a wish

The teacher sets the Purpose of Silent Reading using the KWL Graphic Organizer below:

K What I Know	W What I Want to Know	L What I Learned

The teacher asks, "What do you know about conflicts?"

(Write answers on column 1)

[Present the title of the story "The Canteen Owner, the Merchant and the Three Fried Eggs"]

The teacher asks, "What do you expect to know from the story?"

(Write the answers on column 2)

The teacher says, "We will give our answers for column 3 after the discussion of the lesson"

Let the students read the story silently.

B. Discussion

Discuss the story using the following questions using pictures to form a story map. Use the story map guide in at appendix.

1. Who are the main characters? Supporting characters?
2. Why did the merchant hasten off after eating?
3. What did he remember before going to sleep?
4. Why couldn't the merchant return sooner to pay for what he ordered?
5. How did the canteen owner feel about what happened?
6. When was the merchant able to go back to town?
7. What was the canteen owner's reason for asking P150 pesos for the eggs?
8. If you were the canteen owner, would you do the same? Why or why not?
9. Do you think the canteen owner was correct in demanding P150 for the fried eggs? Give reasons for your answer
10. If you were the merchant would you still return after several months? Explain your answer.

11. How will you describe the manner by which they settled their conflict?

12. What are the ways we can resolve conflict with other people?

Engagement activity:

Act out in class the following scenario.

Two people went to the barangay captain to help solve their problem. They are neighbors. Person A said, he could not sleep because of the noisy dogs that keep on barking at night. Person B mentioned that Person A should even be thankful because the dogs keep watch the whole night.

What do you think the barangay captain will do to help both parties?

C. Generalization

Guide the students in making a statement about avoiding conflicts by making them answer the questions below:

Who are the persons we have been in conflict with?

What prompts the initial reaction/s of people when confronted with conflict?

What must we consider when we are in conflict situations?

D. Evaluation:

In every statement below, underline the sentence that caused the conflict.

1. Rita didn't go home right after school. Her mother got worried. She spent time in the computer shop.
2. Miguel did not have his assignment. He watched cartoons the whole night.
3. Liza was looking for her pen. Unknown to her, Romy got it from her bag.
4. Mina ate Rosan's sandwich. They did not talk for a day.
5. Romel did not go to class. He played at the plaza the whole day.

References:

- *The Canteen Owner, the Merchant and the Three Fried Eggs.* Adapted and modified from the selection, "A Wise Judge," Pathways to Reading pp. 225 – 229, Bookman Inc. 1961
- Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguinoo, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS).* Manila. LIBERTAS Project.
- Sec. 2 and 3 of the Alternative Dispute Resolution Act (RA 9285)
- Sec. 408 of RA 7160, Local Government Code, on the *Katarungang Pambarangay*
- Cada, E. 2008. *English for You and Me 6 Language.* Manila: Book Wise Publishing House, Inc. pp. 8-13

Materials

Photocopy of the selection found in Appendix A, boardwork of the circle map, KWL organizer, story map organizer

Rubric for the interview transcript

Criteria	Not So Evident	Evident	Highly Evident
Interviewing skills	No details of how the interview was conducted	Details were included on how the interview was conducted	Includes much details about the interview, question and answers in the transcript was shown
Neatness	There are erasures in the report	Written work is neat but incomplete	The written paper is very neat and organized
Identification of top issues in the barangay	Mentioned unclear issues	Mentioned issues supported by the transcript	The top issues identified were extensively discussed

Appendix A

The Canteen Owner, the Merchant, and the Three Fried Eggs

(Adapted and modified from *A Wise Judge*)

(Note to the Teacher):

The subject matter of the story is not really on alternative dispute resolution but on a wise and fair judgment. Often, in alternative dispute resolution. Not all parties get what they are due, but sacrifice a bit just to resolve the conflict. That is how ADR is different from going to the courts, which should give a judgment based on the law, where one party may get absolutely nothing.

The story may need to be tweaked a bit, where both parties voluntarily sacrificed something in order to resolve the dispute.

If we want a judgment that's based on justice, in this story, the merchant is liable to pay interest since if the canteen owner had been paid on time, he would have been able to use the money for something else.

One late afternoon, a tired and hungry merchant went into a town canteen and ordered three fried eggs. He would eat the eggs with the loaf of bread that he had in his bag. While waiting for the fried eggs that he ordered, he sat down at the table near the window.

The three fried eggs were served to him in no time. He was already eating when he noticed rain clouds forming in the sky. Thinking that he must be on his way home before the rain falls, he hurriedly ate.

He had just finished his meal when he saw a bus approaching. He picked up his bag and hastened out. He caught the bus just in time. He was already inside the bus on his way home when heavy rains fell.

That evening, as he was about to go to sleep, he suddenly remembered that he did not pay for the eggs that he ate. What would he do? The town was too far and it was already very late at night. He also couldn't go back to town the next day. The trip would cost him more than a dozen fried eggs. He kept thinking and arrived at a decision to pay for the three fried eggs when he gets the chance to go to that town again. With that in mind, he fell asleep.

Meanwhile, the canteen owner was furious. He couldn't believe that somebody would eat and leave without paying. He kept saying to himself that the merchant was a 'cheat' and a dishonest man.

After several months, the merchant was in that town again. He hurriedly went to the same canteen to pay for his debt.

The canteen owner, however, would not accept the payment for the three fried eggs. He wanted more. He explained to the merchant that if the eggs were hatched, he would have a poultry farm by now. He was insisting that the merchant pay P150.00 for the three fried eggs.

The merchant did not want to pay P150.00 saying it was too much for three fried eggs. He insisted that he would only pay for the price of the three fried eggs.

Since the canteen owner and the merchant could not agree, they both decided to talk to the *barangay* captain. (Note: *If we adhere strictly to the law, the matter is not subject to the Katarungang Barangay because the parties are not residents of the same place.*) So, off they went to the *Barangay* Hall. Both of them gave their side of the story. The canteen owner kept insisting that he would not accept less than P150.00 because as he said, if the eggs were hatched and he had a poultry farm, it would have earned him more money.

The *barangay* captain thought very hard on how this conflict could be settled for both would not agree with what the other wanted.

Later, he asked the *barangay* messenger to get a plate of boiled rice and a garden hoe. The he asked the canteen owner and the merchant to go with him to the backyard of the hall. He dug a hole there and planted the boiled rice.

The canteen owner asked the *barangay* captain what he was doing. The *barangay* captain simply said that he was planting the boiled rice so it would grow and later he could harvest more rice.

The canteen owner replied that it can't happen because the rice is already cooked. The *barangay* captain smiled and told the canteen owner that the same is true with the fried eggs.

Then the *barangay* captain told the canteen owner to ask no more than the price of the three fried eggs from the merchant and the merchant not to pay for the price of more than three fried eggs. He told the canteen owner that he should be glad that there is still an honest man who returned after several months to pay his debt.

That settled the conflict between the canteen owner and the merchant. Both were pleased with what happened.

Appendix B

Group:

Date:

STORY MAP

Directions: Write notes in each section.

SETTING Where: When:



Major Characters: Minor Characters:



Plot / Problem:



Events (1-7)



Outcome:

Motivation

Appendix C:

On 02 April 2004, **Republic Act No. 9285** became law. R.A. 9285 is "An Act To Institutionalize The Use Of An Alternative Dispute Resolution System In The Philippines And To Establish The Office For Alternative Dispute Resolution, And For Other Purposes".

The legislature recognized the need to have available **alternative modes of dispute resolution**, in order to, among others, declodg the courts and dispense speedy justice. In the said law's declaration of policy, Congress states:

- Sec. 2 and 3 of the Alternative Dispute Resolution Act (RA 9285)
 - SEC. 2. Declaration of Policy. - it is hereby declared the policy of the State to actively promote party autonomy in the resolution of disputes or the freedom of the party to make their own arrangements to resolve their disputes. Towards this end, the State shall encourage and actively promote the use of Alternative Dispute Resolution (ADR) as an important means to achieve speedy and impartial justice and declodg court dockets. As such, the State shall provide means for the use of ADR as an efficient tool and an alternative procedure for the resolution of appropriate cases. Likewise, the State shall enlist active private sector participation in the settlement of disputes through ADR. This Act shall be without prejudice to the adoption by the Supreme Court of any ADR system, such as mediation, conciliation, arbitration, or any combination thereof as a means of achieving speedy and efficient means of resolving cases pending before all courts in the Philippines which shall be governed by such rules as the Supreme Court may approve from time to time.
 - SEC. 3. Definition of Terms. - For purposes of this Act, the term:
 - (a) "Alternative Dispute Resolution System" means any process or procedure used to resolve a dispute or controversy, other than by adjudication of a presiding judge of a court or an officer of a government agency, as defined in this Act, in which a neutral third party participates to assist in the resolution of issues, which includes arbitration, mediation, conciliation, early neutral evaluation, mini-trial, or any combination thereof;
 - xxx
 - (d) "Arbitration" means a voluntary dispute resolution process in which one or more arbitrators, appointed in accordance with the agreement of the parties, or rules promulgated pursuant to this Act, resolve a dispute by rendering an award;
 - xxx
 - (l) "Court-Annexed Mediation" means any mediation process conducted under the auspices of the court, after such court has acquired jurisdiction of the dispute;
 - (m) "Court-Referred Mediation" means mediation ordered by a court to be conducted in accordance with the Agreement of the Parties when as action is prematurely commenced in violation of such agreement;
 - (n) "Early Neutral Evaluation" means an ADR process wherein parties and their lawyers are brought together early in a pre-trial phase to present summaries of their cases and receive a nonbinding assessment by an experienced, neutral person, with expertise in the subject in the substance of the dispute;

xxx

(q) "Mediation" means a voluntary process in which a mediator, selected by the disputing parties, facilitates communication and negotiation, and assists the parties in reaching a voluntary agreement regarding a dispute.

xxx

(t) "Mediation-Arbitration" or Med-Arb is a step dispute resolution process involving both mediation and arbitration;

(u) "Mini-Trial" means a structured dispute resolution method in which the merits of a case are argued before a panel comprising senior decision makers with or without the presence of a neutral third person after which the parties seek a negotiated settlement;

- Sec. 408 of RA 7160, Local Government Code, on the *Katarungang Pambarangay*

Sec. 408. Subject Matter for Amicable Settlement; Exception Therein. The lupon of each barangay shall have authority to bring together the parties actually residing in the same city or municipality for amicable settlement of all disputes except:

- (a) Where one party is the government or any subdivision or instrumentality thereof;
- (b) Where one party is a public officer or employee, and the dispute relates to the performance of his official functions;
- (c) Offenses punishable by imprisonment exceeding one (1) year or a fine exceeding Five thousand pesos (P5,000.00);
- (d) Offenses where there is no private offended party;
- (e) Where the dispute involves real properties located in different cities or municipalities unless the parties thereto agree to submit their differences to amicable settlement by an appropriate lupon;
- (f) Disputes involving parties who actually reside in barangays of different cities or municipalities, except where such barangay units adjoin each other and the parties thereto agree to submit their differences to amicable settlement by an appropriate lupon;
- (g) Such other classes of disputes which the President may determine in the interest of justice or upon the recommendation of the Secretary of Justice.

The court in which non-criminal cases not falling within the authority of the lupon under this Code are filed may, at any time before trial, notu proprio refer the case to the lupon concerned for amicable settlement.

CONST., Art. VI, sec. 26, par. 2: "No bill passed by either House shall become a law unless it has passed three readings on separate days, and printed copies thereof in its final form have been distributed to its Members three days before its passage, except when the President certifies to the necessity of its immediate enactment to meet a public calamity or emergency. Upon the last reading of a bill, no amendment thereto shall be allowed, and the vote thereon shall be taken immediately thereafter, and the yeas and nays entered in the Journal."

Tolentino v. Secretary of Finance, 54 SCAD 671, 235 SCRA 630 (1994); 65 SCAD 352, 249 SCRA 628 (1995)

CONST, Art. VI, sec. 27, par. 1: "Every bill passed by the Congress shall, before it becomes a law, be presented to the President. If he approves the same he shall sign it; otherwise, he shall veto it and return the same with his objections to the House where it originated, which shall enter the objections at large in its Journal and proceed to reconsider it. If, after such reconsideration, two-thirds of all the Members of such House shall agree to pass the bill, it shall be sent, together with the objections, to the other House by which it shall likewise be reconsidered, and if approved by two-thirds of all the Members of that House, it shall become a law. In all such cases, the votes of each House shall be determined by yeas or nays, and the names of the Members voting for or against shall be entered in its Journal. The President shall communicate his veto of any bill to the House where it originated within thirty days after the date of receipt thereof, otherwise, it shall become a law as if he had signed it. "

LOCAL GOVT CODE, sec. 54. "*Approval of Ordinances.* - (a) Every ordinance enacted by the sangguniang panlalawigan, sangguniang panlungsod, or sangguniang bayan shall be presented to the provincial governor or city or municipal mayor, as the case may be. If the local chief executive concerned approves the same, he shall affix his signature on each and every page thereof; otherwise, he shall veto it and return the same with his objections to the sanggunian, which may proceed to reconsider the same. The sanggunian concerned may override the veto of the local chief executive by two-thirds (2/3) vote of all its members, thereby making the ordinance or resolution effective for all legal intents and purposes.

(b) The veto shall be communicated by the local chief executive concerned to the sanggunian within fifteen (15) days in the case of a province, and ten (10) days in the case of a city or a municipality; otherwise, the ordinance shall be deemed approved as if he had signed it.

(c) ordinances enacted by the sangguniang barangay shall, upon approval by the majority of all its members, be signed by the punong barangay.

sec. 55. *Veto Power of the Local Chief Executive.* - (a) The local chief executive may veto any ordinance of the sangguniang panlalawigan, sangguniang panlungsod, or sangguniang bayan on the ground that it is ultra vires or prejudicial to the public welfare, stating his reasons therefor in writing.

(b) The local chief executive, except the punong barangay, shall have the power to veto any particular item or items of an appropriations ordinance, an ordinance or resolution adopting a local development plan and public investment program, or an ordinance directing the payment of money or creating liability. In such a case, the veto shall not affect the item or items which are not objected to. The vetoed item or items shall not take effect unless the sanggunian overrides the veto in the manner herein provided; otherwise, the item or items in the appropriations ordinance of the previous year corresponding to those vetoed, if any, shall be deemed reenacted.

(c) The local chief executive may veto an ordinance or resolution only once. The sanggunian may override the veto of the local chief executive concerned by two-thirds (2/3) vote of all its members, thereby making the ordinance effective even without the approval of the local chief executive concerned. "

LOCAL GOVT CODE, sec. 56: "*Review of Component City and Municipal Ordinances or Resolutions by the Sangguniang Panlalawigan.* - (a) Within three (3) days after approval, the secretary to the sanggunian panlungsod or sangguniang bayan shall forward to the sangguniang panlalawigan for review, copies of approved ordinances and the resolutions approving the local development plans and public investment programs formulated by the local development councils.

(b) Within thirty (30) days after receipt of copies of such ordinances and resolutions, the sangguniang panlalawigan shall examine the documents or transmit them to the provincial attorney, or if there be none, to the provincial prosecutor for prompt examination. The provincial attorney or provincial prosecutor shall, within a period of ten (10) days from receipt of the documents, inform the sangguniang panlalawigan in writing of his comments or recommendations, which may be considered by the sangguniang panlalawigan in making its decision.

(c) If the sangguniang panlalawigan finds that such an ordinance or resolution is beyond the power conferred upon the sangguniang panlungsod or sangguniang bayan concerned, it shall declare such ordinance or resolution invalid in whole or in part. The sangguniang panlalawigan shall enter its action in the minutes and shall advise the corresponding city or municipal authorities of the action it has taken.

(d) If no action has been taken by the sangguniang panlalawigan within thirty (30) days after submission of such an ordinance or resolution, the same shall be presumed consistent with law and therefore valid.”

LOCAL GOVT CODE, sec. 57: “*Review of Barangay Ordinances by the sangguniang panlungsod or sangguniang bayan.* - (a) Within ten (10) days after its enactment, the sangguniang barangay shall furnish copies of all barangay ordinances to the sangguniang panlungsod or sangguniang bayan concerned for review as to whether the ordinance is consistent with law and city or municipal ordinances.

(b) If the sangguniang panlungsod or sangguniang bayan, as the case may be, fails to take action on barangay ordinances within thirty (30) days from receipt thereof, the same shall be deemed approved.

(c) If the sangguniang panlungsod or sangguniang bayan, as the case may be, finds the barangay ordinances inconsistent with law or city or municipal ordinances, the sanggunian concerned shall, within thirty (30) days from receipt thereof, return the same with its comments and recommendations to the sangguniang barangay concerned for adjustment, amendment, or modification; in which case, the effectivity of the barangay ordinance is suspended until such time as the revision called for is effected.”

(b) The local chief executive, except the punong barangay, shall have the power to veto any particular item or items of an appropriations ordinance, an ordinance or resolution adopting a local development plan and public investment program, or an ordinance directing the payment of money or creating liability. In such a case, the veto shall not affect the item or items which are not objected to. The vetoed item or items shall not take effect unless the sanggunian overrides the veto in the manner herein provided; otherwise, the item or items in the appropriations ordinance of the previous year corresponding to those vetoed, if any, shall be deemed reenacted.

(c) The local chief executive may veto an ordinance or resolution only once. The sanggunian may override the veto of the local chief executive concerned by two-thirds (2/3) vote of all its members, thereby making the ordinance effective even without the approval of the local chief executive concerned. “

Antas: 6
Asignatura: Hekasi
Aralin/Paksa: Mga Haligi ng Sistema ng Hustisyang PangKriminal: Ang Serbisyong Pag-Uusig at ang Hukuman
Sesyon: 2 sesyon
Kaisipan: Ang serbisyong pag-uusig at ang hukuman ay mga mahahalagang haligi sa sistema ng hustisya sa Pilipinas

Paksa : Mga Batayang Kasanayan sa Pagkatuto:

B3. Nasusuri ang ilang paraang nakatutulong sa pangangalaga ng mga karapatan

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA		
PAMANTAYAN Mauunawaan ng mag-aaral na bilang kasapi ng lipunan, makakatulong sila sa paglutas sa mga suliranin ng pamayanan.		
KAKAILANGANING PAG-UNAWA Ang lahat ng tao ay pantay-pantay sa pagtingin ng batas.	MAHAHALAGANG TANONG May nalalaman ka ba tungkol sa mga “5 pillars of justice?” Nauunawaan ba ninyo ang mga kabataang sangkot sa mga gawaing labag sa batas? Mayroon bang espesyal na batas na nakatuon para sa kanila?	
Layunin	Kaalaman	Values
1. Nakikilahok ng buong sigla sa pangkatang gawain sa silid-aralan	Makilahok sa kunyaring Paglilitis sa klase.	Pagiging makatarungan
2. Nasasabi ang tungkuling ginagampanan ng dalawang haligi ng sistema ng Hustisya: ang serbisyong pag-uusig at ang hukuman		
3. Nasasabi kung paano nakatutulong ang pag-uusig at ang hukuman sa paglutas ng suliraning kriminal ng bansa		

ANTAS II – PAGTATAYA

SA ANTAS PAGGANAP

Gagayahin ng mga mag-aaral ang isang hukuman. Ipaalam sa mga mag-aaral ang kani-kaniyang mga papel bilang takdang aralin ilang araw bago ang nakatakdang asignatura upang makapaghanda.

- Paglalagay ng docket number sa kaso
- Pagkakaroon ng palabunutan o raffle para malaman kung kaninong huwes mapupunta ang kaso.
- Pagsusuri ng hukuman kung may probable cause o merito upang maglabas ng pre trial
- Paghabla
- Pagdinig at paghahatol.

Talakayin ang mga pangyayari sa paglilitis. Anong kaso ang dininig?

SA ANTAS NG PAG-UNAWA

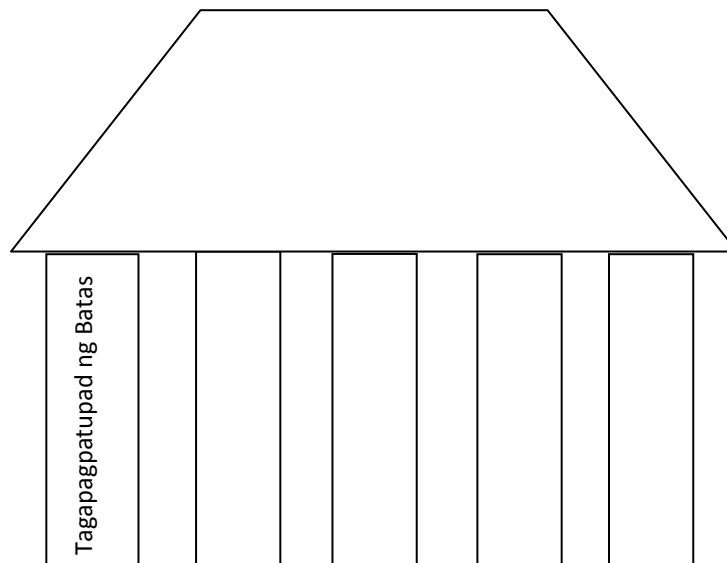
Mag dala sa klase ng mga siniping lathalain na nag-uulat tungkol sa mga kasong nadesisyonan na ng korte o mga kasong inihain sa korte. Talakayin ito sa klase.

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

D. PAGGANYAK

Itanong sa klase, “Ano ang mga laganap na balita ngayon sa radio? Narinig na ba ninyo ang mga salitang ‘nagsampa ng kaso sa korte?’ Ano kaya ang ibig sabihin nito?”

E. Paglalahad



Sasabihin ng guro sa mga mag-aaral na tingnan ang guhit sa itaas. Kinakatawan nito ang sistema ng Hustisya sa Pilipinas. Itanong ang mga sumusunod:

1. Ilang haligi na ang may tatak o tawag?
2. Ano ang haliging ito?
3. Ilang haligi pa ang ating bibigyang pangalan?

(Ang mga sagot ay matatagpuan sa *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*.)

Paglalahad

Sabihin ng guro na sa araling ito, pag-aaralan ng mga mag-aaral ang dalawa sa limang haligi ng sistema ng hustisyang kriminal sa ating bansa – ang taga-usig at ang hukuman. Sila ay mangangalap ng datos ukol sa dalawang haliging ito.

Pangkatina ang mga mag-aaral sa apat. Itakda sa dalawa ang haliging Serbisyong Pag-Uusig at sa dalawang pangkat ang Haliging Hukuman

Basahin ng mga mag-aaral ang babasahin tungkol sa dalawang haligi ng Sistema ng Hustisya (tingnan sa Apendiks). Pag-ukulang pansin nila ang nakatakdang gawain ng kanilang pangkat. Maghanda silang magbigay-ulat sa paraang naisip ng kanilang pangkat. Tandaan lamang na ang lahat ng kasapi ng pangkat ay dapat maki-isa at gumawa.

1. Tungkol saan ang ating aralin?
2. Ilang haligi ng Sistema ng Hustisyang Kriminal ang ating pinag-aaralan ngayon? Anu-ano ito?
3. Ano ang ibig sabihin ng NPS? Anu-ano ang tungkulin ng haliging ito?
4. Sino ang nagsasagawa ng paunang pagsisiyasat? Ano ang tungkulin niya sa pagsisiyasat?
5. Kung may *probable cause*, ano ang dapat gawin ng pampublikong taga-usig o piskal?
6. Alin haligi naman ang pinagsasampahan ng demanda o sakdal?
7. Ano ang unang ginagawa sa demanda o sakdal?
8. Ano ang kahulugan ng *raffle*?
9. Ano ang maaring gawin ng nasasakdal matapos basahin sa kanya ang sakdal?
10. Ano ang maaring mangyari kapag nagkakaroon ng paunang paglilitis?
11. Ano ang dapat gawin ng husgado bago magpasya sa sakdal o demanda?
12. Sa inyong palagay, maari kayang magkaroon ng katiwalian sa dalawang haliging nabanggit? Bigyan katuwiran ang inyong sagot.
13. Sa inyong palagay, ang sistema ba ng hustisyang kriminal ay nagbibigay sa akusado ng wasto at patas na paglilitis? Ipaliwanag ang inyong sagot.
14. Nakatutulong ba ang dalawang haliging ito sa paglutas ng suliranin sa bansa? Bigyan katuwiran ang inyong sagot.

Pagtataya

Sagutin ng mga mag-aaral ang sumusunod na mga katanungan:

1. Ilan ang haligi ng Sistema ng Hustisya?
2. Anu-ano ang limang haligi ng Sistema ng Hustisya?
3. Ano pa ang ibang mga haligi nito?
4. Sino ang taong may katungkulan sa bawat haligi?
5. Sino ang nagsasampa ng sakdal?
6. Ano ang iniharap ng bawat panig kapag naglilitis?
7. Sino ang nagbibigay ng hatol sa nasasakdal?

Mga Sanggunian

Mga Hakbang sa Pagsampa ng Kasong Kriminal sa Hukuman ng Pilipinas-Babasahing Supreme Court, DOJ

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.

On Balance: Judicial Reforms in the Philippines (Manila: Asian Institute of Journalism and Communication, 2005)

Sec. 3 of RA 10071, National Prosecution Service Act of 2010

Mga Kagamitan

mga sipi ng babasahin

Rubrik para sa Paglilitis

Pamantayan	Mahina	Kasiya-siya	Mahusay
Kaalaman sa papel na ginaganap	Hindi maipakilala ang mga ginaganap na papel	Naipakilala ng wasto ang mga papel	Naipakita ng wasto at malinaw ang mga papel
Kaalaman sa sistemang tinatalakay	Hindi naitalakay ang mga sistema	Naipakita ang mga tamang hakbang sa proseso ng paglilitis	Nag-ulat ng dagdag sa impormasyon ukol sa mga hakbang at proseso ng paglilitis
Kompiyansa sa papel na ginaganap	Hindi malinaw sa mga mag-aaral kung ano ang kanilang tinatalakay	Walang pagkakamali sa pagbigkas ng kanilang mga linya	Kapani-paniwala ang pagganap ng mga mag-aaral

Apendiks A

Sec. 3 of RA 10071, National Prosecution Service Act of 2010

Section 3. *Creation of the National Prosecution Service.* - There is hereby created and established a National Prosecution Service to be composed of the prosecution staff in the Office of the Secretary of Justice and such number of regional prosecution offices, offices of the provincial prosecutor and offices of the prosecutor as are hereinafter *Provided*, which shall be primarily responsible for the preliminary investigation and prosecution of all cases involving violations of penal laws under the supervision of the Secretary of Justice, subject to the provisions of Sections 4, 5 and 7 hereof

Const., Art. VIII, Sec. 1

Section 1. The judicial power shall be vested in one Supreme Court and in such lower courts as may be established by law.

Judicial power includes the duty of the courts of justice to settle actual controversies involving rights which are legally demandable and enforceable, and to determine whether or not there has been a grave abuse of discretion amounting to lack or excess of jurisdiction on the part of any branch or instrumentality of the Government.

Ang Serbisyong Pag-uusig

Ang serbisyong pag-uusig (prosecution service) ay tumutukoy sa National Prosecution Service (NPS), ang Ombudsman, at ang Commission on Elections (kung ang nalabag ay batas na tumutukoy sa halalan) Sila ay naatasang sumuri at magsakdal sa mga lumalabag sa batas. Sa tulong ng iba pang tagapagpatupad ng batas ay ang nag-iipon ng mga katibayan/ ebidensiya at nagpapahalaga sa mga ito.

Sa unang pagsisiyasat (preliminary investigation), ang pampublikong taga-usig o piskal ang nagpapasya kung ang reklamo ay may probable cause o merito. (Probable cause means such facts and circumstances which would lead a reasonably discreet and prudent man to believe that an offense has been committed and that the accused has committed the crime.) Kung ang reklamo ay may probable cause o merito batay sa mga sinuring ebidensya, ang pampublikong taga-usig ay magsasampa ng sakdal o demanda (information) sa hukuman, at kung wala namang merito, ang reklamo ay ipawawalang saysay (dismiss).

Mga hakbang na sinusunod sa paunang pagsisiyasat:

1. Paghahanda sa kaso ng magkabilang panig – complainant at respondent.
2. Paunang pagsisiyasat (preliminary investigation)
3. Pagsasampa ng sakdal o demanda sa hukuman, o pagpapawalang-saysay nito (dismiss).

Apendiks B

Ang Hukuman

Ang hukuman ay isa pang haligi ng Sistema ng Hustisya. Ito ay naatasang duminig sa sakdal/demanda at magsagawa ng paglilitis.

Matapos na maisampa ang sakdal sa karapatdapat na hukuman, ito ay lalagyan ng kaukulang bilang (docket number) at magkakaroon ng palabunutan o raffle para malaman kung kaninong huwes mapupunta ang kaso. Kung nag-iisa naman ang huwes ay walang palabunutang magaganap.

Sa puntong ito, ang akusado ay babasahan ng sakdal. Ang pagbabasa ng sakdal ay sa wikang alam at nauunawaan ng nasasakdal at sa tulong ng isang abogado. Dito magpapahayag ang nasasakdal ng pag-amin (*guilty*) o pagtanggì (*not guilty*) sa kasalanang ibinibintang sa kanya.

Kung ayaw magsalita ng nasasakdal ang hukuman ang magpapatala para sa kanya ng 'walang sala' (*not guilty*)

Magkakaroon ng paunang paglilitis (pre-trial) ang hukuman. Dito maaaring pumasok sa kasunduan, kung saan ang akusado ay maaaring umamin sa pagkakasala ngunit sa higit na magaan na krimen o mas mababang parusa. Pagkatapos ay magkakaroon na ng paglilitis.

Sa paglilitis diringgin ng hukuman ang mga katibayan o ebidensya ng dalawang panig at gagawa ito ng kaukulang hatol.

Ang hatol ay babasahin sa harap ng nasasakdal kasama ang kanyang abogado, pati na rin ang pangkat ng kabilang panig.

Mga hakbang na sinusunod:

1. Paglalagay ng docket number sa kaso
2. Pagsusuri ng hukuman kung may probable cause o merito upang maglabas ng warrant of arrest
3. Paglilitis not sure if this is the appropriate translation please verify (arraignment)
4. Pagdinig at paghahatol.

Apendiks C:

Criminal law is that branch or division of law which defines crimes, treats of their nature, and provides for their punishment.^{xviii} A crime is an act committed or omitted in violation of a public law forbidding or commanding it.^{xix}

There are various theories justifying the imposition of punishment by the sovereign power: (a) prevention, (b) public self-defense, (c) deterrence, (d) exemplarity, (e) reformation, and (f) retribution. The Supreme Court has drawn upon these theories to justify most of the penalties it has imposed in grave offenses.^{xx}

The Revised Penal Code is based on the classical or juristic theory of Criminal Law or penal legislation, thus: the basis of criminal responsibility is the existence of the offender's free will and the penalty for his criminal act is by way of retribution.^{xxi}

Civil law, on the other hand, is that which regulates the relations of individuals with other individuals for purely private ends.

Rule 112, Revised Rules of Criminal Procedure

SECTION 6. When Warrant of Arrest May Issue. — (a) By the Regional Trial Court. — Within ten (10) days from the filing of the complaint or information, the judge shall personally evaluate the resolution of the prosecutor and its supporting evidence. He may immediately dismiss the case if the evidence on record clearly fails to establish probable cause. If he finds probable cause, he shall issue a warrant of arrest, or a commitment order if the accused has already been arrested pursuant to a warrant issued by the judge who conducted the preliminary investigation or when the complaint or information was filed pursuant to section 7 of this Rule. In case of doubt on the existence of probable cause, the judge may order the prosecutor to present additional evidence within five (5) days from notice and the issue must be resolved by the court within thirty (30) days from the filing of the complaint of information.

(b) By the Municipal Trial Court. — When required pursuant to the second paragraph of section 1 of this Rule, the preliminary investigation of cases falling under the original jurisdiction of the Metropolitan Trial Court, Municipal Trial Court in Cities, Municipal Trial Court, or Municipal Circuit Trial Court may be conducted by either the judge or the prosecutor. When conducted by the prosecutor the procedure for the issuance of a warrant of arrest by the judge shall be governed by paragraph (a) of this section. When the investigation is conducted by the judge himself, he shall follow the procedure provided in section 3 of this Rule. If his findings and recommendations are affirmed by the provincial or city prosecutor, or by the Ombudsman or his deputy, and the corresponding information is filed, he shall issue a warrant of arrest. However, without waiting for the conclusion of the investigation, the judge may issue a warrant of arrest if he finds after an examination in writing and under oath of the complainant and his witnesses in the form of searching questions and answers, that a probable cause exists and that there is a necessity of placing the respondent under immediate custody in order not to frustrate the ends of justice.

Children in Conflict with the Law

Republic Act No. 9344

AN ACT ESTABLISHING A COMPREHENSIVE JUVENILE JUSTICE AND WELFARE SYSTEM, CREATING THE JUVENILE JUSTICE AND WELFARE COUNCIL UNDER THE DEPARTMENT OF JUSTICE, APPROPRIATING FUNDS THEREFOR AND FOR OTHER PURPOSES

Be it enacted by the Senate and House of Representatives of the Philippines in Congress assembled:

**TITLE I
GOVERNING PRINCIPLES**

**CHAPTER 1
TITLE, POLICY AND DEFINITION OF TERMS**

Section 1. *Short Title and Scope.* - This Act shall be known as the "**Juvenile Justice and Welfare Act of 2006.**" It shall cover the different stages involving children at risk and children in conflict with the law from prevention to rehabilitation and reintegration.

SEC. 2. *Declaration of State Policy.* - The following State policies shall be observed at all times:

Xxx

(d) Pursuant to Article 40 of the United Nations Convention on the Rights of the Child, the State recognizes the right of every child alleged as, accused of, adjudged, or recognized as having infringed the penal law to be treated in a manner consistent with the promotion of the child's sense of dignity and worth, taking into account the child's age and desirability of promoting his/her reintegration. Whenever appropriate and desirable, the State shall adopt measures for dealing with such children without resorting to judicial proceedings, providing that human rights and legal safeguards are fully respected. It shall ensure that children are dealt with in a manner appropriate to their well-being by providing for, among others, a variety of disposition measures such as care, guidance and supervision orders, counseling, probation, foster care, education and vocational training programs and other alternatives to institutional care.

(e) The administration of the juvenile justice and welfare system shall take into consideration the cultural and religious perspectives of the Filipino people, particularly the indigenous peoples and the Muslims, consistent with the protection of the rights of children belonging to these communities.

(f) The State shall apply the principles of restorative justice in all its laws, policies and programs applicable to children in conflict with the law.

SEC. 4. *Definition of Terms.* - The following terms as used in this Act shall be defined as follows:

xxx

(i) "Diversion" refers to an alternative, child-appropriate process of determining the responsibility and treatment of a child in conflict with the law on the basis of his/her social, cultural, economic, psychological or educational background without resorting to formal court proceedings.

(j) "Diversion Program" refers to the program that the child in conflict with the law is required to undergo after he/she is found responsible for an offense without resorting to formal court proceedings.

xxx

(l) "Intervention" refers to a series of activities which are designed to address issues that caused the child to commit an offense. It may take the form of an individualized treatment program which may include counseling, skills training, education, and other activities that will enhance his/her psychological, emotional and psycho-social well-being.

(m) "Juvenile Justice and Welfare System" refers to a system dealing with children at risk and children in conflict with the law, which provides child-appropriate proceedings, including programs and services for prevention, diversion, rehabilitation, re-integration and aftercare to ensure their normal growth and development.

SEC. 5. Rights of the Child in Conflict with the Law. - Every child in conflict with the law shall have the following rights, including but not limited to:

(a) the right not to be subjected to torture or other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment;

(b) the right not to be imposed a sentence of capital punishment or life imprisonment, without the possibility of release;

(c) the right not to be deprived, unlawfully or arbitrarily, of his/her liberty; detention or imprisonment being a disposition of last resort, and which shall be for the shortest appropriate period of time;

(d) the right to be treated with humanity and respect, for the inherent dignity of the person, and in a manner which takes into account the needs of a person of his/her age. In particular, a child deprived of liberty shall be separated from adult offenders at all times. No child shall be detained together with adult offenders. He/She shall be conveyed separately to or from court. He/She shall await hearing of his/her own case in a separate holding area. A child in conflict with the law shall have the right to maintain contact with his/her family through correspondence and visits, save in exceptional circumstances;

(e) the right to prompt access to legal and other appropriate assistance, as well as the right to challenge the legality of the deprivation of his/her liberty before a court or other competent, independent and impartial authority, and to a prompt decision on such action;

(f) the right to bail and recognizance, in appropriate cases;

(g) the right to testify as a witness in his/her own behalf under the rule on examination of a child witness;

(h) the right to have his/her privacy respected fully at all stages of the proceedings;

(i) the right to diversion if he/she is qualified and voluntarily avails of the same;

(j) the right to be imposed a judgment in proportion to the gravity of the offense where his/her best interest, the rights of the victim and the needs of society are all taken into consideration by the court, under the principle of restorative justice;

(k) the right to have restrictions on his/her personal liberty limited to the minimum, and where discretion is given by law to the judge to determine whether to impose fine or imprisonment, the imposition of fine being preferred as the more appropriate penalty;

(l) in general, the right to automatic suspension of sentence;

(m) the right to probation as an alternative to imprisonment, if qualified under the Probation Law;

(n) the right to be free from liability for perjury, concealment or misrepresentation; and

(o) other rights as provided for under existing laws, rules and regulations.

The State further adopts the provisions of the United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice or "Beijing Rules", United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency or the "Riyadh Guidelines", and the United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of Liberty.

SEC. 6. *Minimum Age of Criminal Responsibility.* - A child fifteen (15) years of age or under at the time of the commission of the offense shall be exempt from criminal liability. However, the child shall be subjected to an intervention program pursuant to Section 20 of this Act.

A child above fifteen (15) years but below eighteen (18) years of age shall likewise be exempt from criminal liability and be subjected to an intervention program, unless he/she has acted with discernment, in which case, such child shall be subjected to the appropriate proceedings in accordance with this Act.

The exemption from criminal liability herein established does not include exemption from civil liability, which shall be enforced in accordance with existing laws.

Antas: Baitang 6
Asignatura: HEKASI
ARALIN / PAKSA: Produktibong Mamamayan Para sa Maunlad na Bansa
Sesyon: Dalawang Sesyon
KAISIPAN: Ang lahat ng mamamayan ay nararapat bigyan ng pagkakataon upang maging produktibo, maging ang mga taong dating bilanggo na nakalaya na.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

5B1 1. Naipaliliwanag kung paano itinataguyod ng pamahalaan ang pambansang adhikaing umunlad ang bansa.

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
PAMANTAYAN Naipamamalas ng mag-aaral ang pang-unawa sa mga karapatan ng mga taong dating bilanggo na nakalaya na.	
KAKAILANGANING PAG-UNAWA Naipamamalas ng mag-aaral ang pang-unawa na lahat ng mamamayan ay nararapat bigyan ng pagkakataon upang maging produktibo, lalong-lalo na ang mga taong dating bilanggo at nakalaya na.	MAHAHALAGANG TANONG 18. Ano ang maaaring gawin ng mga taong dating bilanggo at nakalaya na? 19. Paano sila matututulongan ng pamahalaan?
KAALAMAN <i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . . .</i> Ang dating bilanggo at nakalaya na ay may karapatang maging produktibong mamamayan.	KASANAYAN/ KAKAYAHAN <i>Ang mag-aaral ay. . . .</i> 11. Naipaliliwanag ang kahalagahan ng pagiging produktibo ng isang tao. 12. Nabibigyang pagkakataon ang lahat ng mamamayan lalo na ang mga dating bilanggo at nakalaya na upang maging produktibo
ANTAS II - PAGTATAYA	
SA ANTAS PAGGANAP Buuin ang Graphic Organizer. Itala sa bawat bilang ang kahalagahan ng isang produktibong mamamayan. (Tingnan ang Graphic Organizer as Apendiks) Mamili ng kapareha. Gamit ang pantomime, ipakita kung ano ang maaaring gawin ng mga taong dating bilanggo at nakalaya na upang maging produktibong mamamayan.	SA ANTAS NG PAG-UNAWA Gawin ng mga mag-aaral ang sumusunod na pagsasanay: Maghanap sa Internet, pahayagan o aklat kung ano ang ginagawa ng Corrections and Rehabilitation Program upang maihanda ang pagbabalik ng isang bilanggo sa komunidad Sumulat ng talata na nagtatalakay sa tanong.

Gamitin ang Kraytirya sa Pagtataya para sa Pagtataya

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

MGA PLANO SA PAGKATUTO

N. PANIMULANG GAWAIN

Pagganyak

Itatanong ng guro sa mga mag-aaral ang mga sumusunod:

6. Ano ang pangarap ninyo sa inyong paglaki?
7. Paano ninyo ito maisasakatuparan?
8. Ano ang maaaring maging hadlang sa pagsasakatuparan ng inyong pangarap? Sa tingin ninyo, may karapatan pa rin ba ang mga bilanggo na mangarap, sa kabila ng nagawang krimen?

(Maaaring magpakita ng maikling palabas (Film o video) tungkol sa buhay sa loob ng piitan pagkatapos ay pag-usapan sa klase kung ano ang nakita ng mga mag-aaral at kung ano ang kanilang masasabi tungkol sa mga nakita nila)

O. PANLINANG NA GAWAIN

5. Paglalahad

Itanong sa mga mag-aaral: “Sino sa inyo ang may tatay na tricycle driver? Magsasaka? Mangingisda? Elektrisyan? Guro?”

Paano siya nakatutulong sa pamayanan?

Talakayin ang ibig sabihin ng “pagiging produktibo.” Kapag ang tao ay may marangal na kabuhayan, siya ay produktibong mamamayan na nakatutulong sa pamayanan.

Ibigay ng mga mag-aaral ang mga paraan ng pagiging produktibo ng mga sumusunod:

Pulis	doctor	guro	magsasaka
Elektrisyan	nars	magtatraysikel	mangingisda

Sabihin sa mga mag-aaral na may mga taong dating bilanggo na nakalaya na. Sila man ay may karapatang maging produktibo.

Basahin ng mga mag-aaral ang **Correction and Rehabilitation** sa Apendiks.

6. Pagtatalakayan

7. Ano-ano ang mga sangay ng pamahalaan na may pananagutan sa mga bilanggo?
8. Ano ang pangunahing pananagutan ng Bureau of Corrections?
9. Ano-ano ang mga prinsipyo ng Bureau of Corrections?
10. Sa inyong palagay, ang mga taong dating bilanggo at nakalaya na ay dapat bang bigyan ng pagkakataong maging produktibong muli? Sa paanong paraan ito magagawa?
11. Ano-anong proyekto ng pamahalaan ang maaaring lahukan ng mga taong dating bilanggo na

nakalaya na?

P. PAGLALAHAT

Talakayin ang kahalagahan ng pagiging produktibo ng mga taong dating bilanggo na nakalaya na. Pagkatapos ay magbuo ng konsepto tungkol dito:

“Ang mga taong dating bilanggo na nakalaya na ay ”

Q. PAGLALAPAT

- A. Paano maiiwasan ng mga kabataan ang maging bilanggo?
- B. Anong uri ng kinabukasan ang dapat tunguhin ng mga kabataan? Awitin o bigkasin ang *Mga Kabataan para sa Kinabukasan* (tingnan sa Apendiks)
- C. Pangkatin ang mga bata sa apat. Bawa’t pangkat ay magbibigay ng malikhaing interpretasyon ng awit. Maghandang ipakita ito sa klase.

R. TAKDANG ARALIN

Sumulat ng talata na nagtatalakay sa maaaring gawin ng mga taong dating bilanggo at nakalaya na mula sa Bureau of Corrections. Maaaring maghanap sa Internet ng mga halimbawa na magagamit sa sanaysay.

Mga Sanggunian

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project Constitution, Art. II, sec. 11

<http://www.bucor.gov.ph/bucorweb/main/about.htm> accessed Sept. 24, 2010

Asian Institute of Journalism and Communication. 2005. *On Balance: Judicial Reforms in the Philippines*

Mga Kakailangang Kagamitan

Kopya ng awit, *Mga Kabataan para sa Kinabukasan* sa manila paper

Plascard

Rubrik

Kraytirya	Kraytirya sa Pagtataya			
	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang Galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
15. Naitala sa Graphic Organizer ang kahalagahan ng isang produktibong mamamayan.				
16. Naipakita sa pamamagitan ng pantomime kung ano ang maaaring gawin ng mga taong dating bilanggo at nakalaya na upang maging produktibong mamamayan.				

17. Maayos at ayon sa tamang oras ang pantomime.				
18. Angkop ang mga pagganap.				
19. Maliwanag ang diyalogo at angkop ang mga pagganap.				
Marka				

APENDIKS

Section 11. The State values the dignity of every human person and guarantees full respect for human rights.

Introduction: THE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

The Criminal Justice System in the Philippines plays a crucial role in the dispensation of justice, and is composed of the five pillars, namely: Law Enforcement, Prosecution, Courts, Corrections, and Community. From the initial investigation and/or arrest of criminal offenders by the *law enforcement officers*; the preliminary investigation and/or establishment of probable cause and the prosecution of the offender by the *prosecutors*; the hearing of the case and the promulgation of the decision by the competent *court*; the custody and rehabilitation of the convicted criminal offender by the *corrections*, so that these individuals may become useful members of society after service of sentence; and the *community* at-large provides meaning to the justice system. The community, though one of the pillars, plays a very vital role in each of the other pillars – it is in fact, the conscience of the justice system.

THE CORRECTIONS PILLAR

The corrections pillar is composed of the institutional¹ and non-institutional² agencies of the government. The institutional agencies include the Bureau of Corrections (BuCor) under the Department of Justice (DOJ), the Bureau of Jail Management and Penology (BJMP) under the Department of the Interior and Local Government (DILG) and the Council for the Welfare of Children under the Department of Social Welfare and Development (DSWD). On the other hand, the non-institutional agencies include the Parole and Probation Administration (PPA), and the Board of Pardons and Parole (BPP), all under the DOJ.

Among these agencies, the BuCor is the only primary institution in the corrections pillars that provides full custody and rehabilitation programs for the transformation of insular prisoners, those sentenced to more than 3 years to capital punishment.

Mandate

THE PRINCIPAL TASK OF THE BUREAU OF CORRECTIONS IS THE REHABILITATION OF NATIONAL PRISONERS

Mission

To maximize the assets' value of the Bureau of Corrections to effectively pursue its responsibility in safely securing and transforming national prisoners through responsive rehabilitation programs managed by professional correctional officers.

Vision

A world-class correctional organization that provides an opportunity to develop professional, disciplined, spiritually-guided environment for Bureau of Corrections stakeholders and for inmates to become productive, responsible and law-abiding citizens.

Slogan

Reach Out and Give Second Chance . . . the WAY to Restore the Dignity of Inmates.

¹ When convicted persons are incarcerated

² When convicted persons are allowed not to be detained in prison, but are subject to certain conditions (e.g. parole, probation)

Principles

The Bureau of Corrections adheres and adopts the following principles in accomplishing its mandated objectives and performing its assigned functions:

- 1) To confine prisoners by giving them adequate living spaces as the first conditions to be met before any effective rehabilitation programs can be undertaken.
- 2) To prevent prisoners from committing crimes while in custody.
- 3) To provide humane treatment by affording them human basic needs in the prison environment and prohibiting cruel methods and provide a variety of rehabilitation program.

<http://www.bucor.gov.ph/bucorweb/main/about.htm>

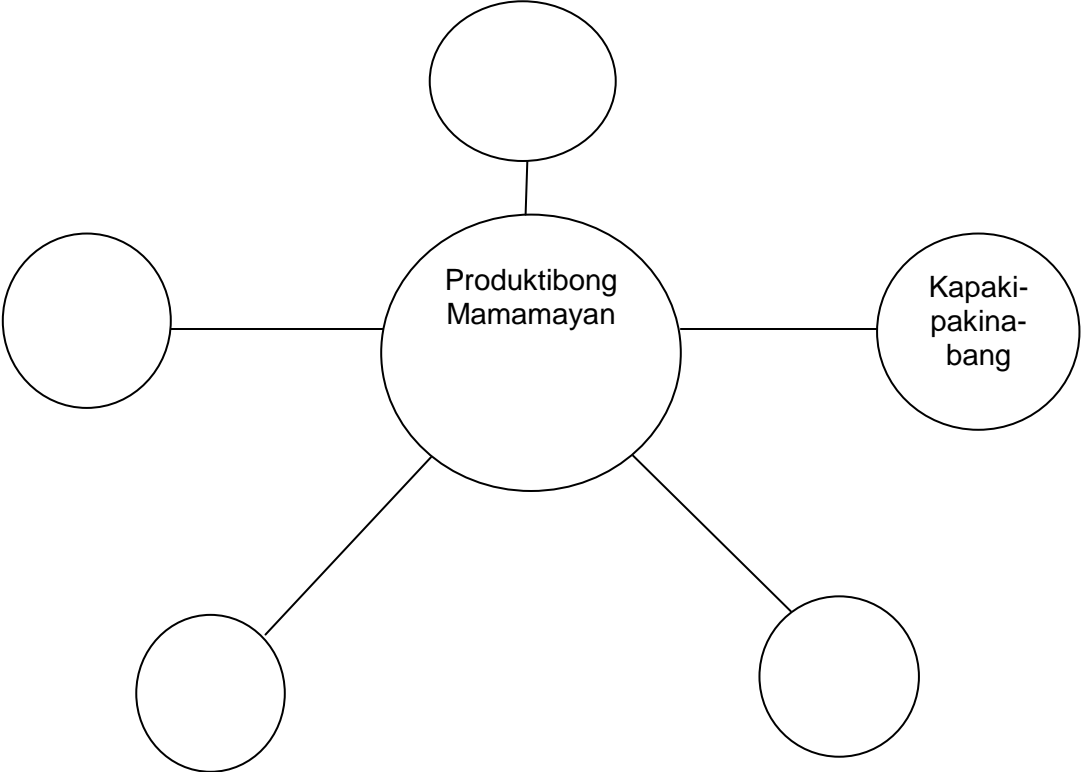
Kabataan Para Sa Kinabukasan

Francis Magalona

Kapag ang tao'y masipag, tumatatag ang buhay,
nagsusumikap kahit mahirap, ialay
Ang pawis sa kinabukasan,
at nang tayong lahat ma-biyayaan, huwag kalilimutan
At laging tandaan ang hagdang
paitaas ang siyang laging tahakin
Anuman ang iyong gawin,
kahit yun at yun din, gawin mong magaling at sa puso'y manggaling
Nasa palad mo ang kapalaran,
kabataan para sa kinabukasan
Oras ay ginto, gamitin ng mahusay,
dahil and oras ay walang hinihintay
Peace-Kapayapaan
Nature-Kalikasan
Children-Kabataan
Kabataan, kalikasan para sa kinabukasan,
iwasan ang pagkakamaling ating naranasan
Oras nang magtubos, daig natin 'wag sayangin,
'wag hayaang maubos
Oras na para kumilos (Make a stand)
Magkapit bisig para sa daigdig (Hand in hand)
Mulat na kabataan ang sagot,
'wag masasangkot sa ipinagbabawal na gamot
Kundi'y gamitin ang talino,
maging tunay na bayani, makabagong Pilipino
Sulong kabataan, ipakita ang lakas,
tunay at wagas na pag-asa ng bukas
Nasa palad mo ang kapalaran
, kabataan para sa kinabukasan
Oras ay ginto, gamitin ng mahusay,
dahil ang oras ay walang hinihintay

<http://www.elyrics.net/read/f/francis-magalona-lyrics/kabataan-para-sa-kinabukasan-lyrics.html>

GRAPHIC ORGANIZER



Antas: Baitang 6
Asignatura: HEKASI
ARALIN / PAKSA: Ang Tapat na Paglilingkod ng mga Tagapagpatupad ng Batas
Sesyon: Dalawang Sesyon
KAISIPAN: Kailangan ng pamayanan ng mabuting kapulisan na magpapatupad ng mga batas upang magkaroon ng kapayapaan, kaayusan, at kaligtasan

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

III A8. Naiisa-isa ang mga paraang ginagawa ng pamahalaan upang mapangalagaan ang kapakanan at kaligtasan ng mamamayan.

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
<p>PAMANTAYAN Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa kahalagahan ng tapat na paglilingkod sa tungkulin at pamumuhay nang marangal.</p>	
<p>KAKAILANGANING PAG-UNAWA Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa kahalagahan ng tapat ng paglilingkod para sa kapakanan at kaligtasan ng mga mamamayan.</p>	<p>MAHAHALAGANG TANONG</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paano ang paghubog sa kapulisan upang maging tapat sa tungkulin at mamuhay nang marangal? 2. Ano ang naidudulot ng tapat at marangal na kapulisan sa pamayanan?
<p>KAALAMAN <i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . . .</i></p> <p>Mahalaga sa pamayanan ang pagkakaroon ng tapat at marangal na kapulisan.</p>	<p>KASANAYAN/ KAKAYAHAN <i>Ang mag-aaral ay. . . .</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nailalarawan ang tapat na paglilingkod ng isang kawani ng pamahalaan tulad ng kapulisan. 2. Naibibigay ang kahalagahan ng tapat na paglilingkod ng mga kapulisan sa pagtataguyod ng katahimikan at kaayusan sa pamayanan.
ANTAS II - PAGTATAYA	
<p>SA ANTAS PAGGANAP</p> <p>Pagbibigay Parangal sa ating Kapulisan</p> <p>Sino ang tapat o marangal na pulis? Gumawa ng maikling pagtatanghal upang siya ay parangalan.</p> <p>Hatiin ang klase sa limang pangkat at bigyan sila ng limang minuto upang maghanda ng maikling pagtatanghal ukol sa kabayanihan ng mga pulis. Maaaring gumawa ng rap, kanta, tula, dialog, pagsasadula o sabayang pagbigkas na ipakikita nila</p>	<p>SA ANTAS NG PAG-UNAWA</p> <p>Gawin ng mga mag-aaral ang sumusunod na pagsasanay:</p> <p>A. Lagyan ng tsek (✓) kung ang pahayag ay nagpapakita ng tapat na paglilingkod at ekis (x) kung hindi.</p> <p>_____1. Kinatatakutan ng mga tao sa kanilang pamayanan.</p> <p>_____2. Kagalang-galang ang kilos at pananalita.</p>

<p>sa klase sa loob ng limang minuto.</p> <p>Gamitin ang <i>Kraytirya sa Pagtataya</i> para sa Pagtataya</p>	<p>_____ 3. Mapagbigay sa mga lumalabag sa batas trapiko.</p> <p>_____ 4. Tumatanggap ng lagay o suhol.</p> <p>_____ 5. Laging handa sa paglilingkod.</p> <p>_____ 6. Magiliw makitungo sa mga mamamayan.</p> <p>_____ 7. Hindi naghihintay ng kapalit sa bawat tulong na ibinibigay.</p> <p>_____ 8. Walang sinasayang na oras sa pagtatrabaho.</p> <p>(Inaasahang sagot: (1) x (2) ✓ (3) x (4) x (5) ✓ (6) ✓ (7) ✓ (8) ✓)</p>
--------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

MGA PLANO SA PAGKATUTO

S. PANIMULANG GAWAIN

Pagganyak

Sabihin sa mga mag-aaral:

Ang mga pinuno at kawani ng pamahalaan ay may mahalagang tungkuling ginagampanan hindi lamang sa pag-unlad ng bansa kundi maging sa pagbubuklod ng mga Pilipino.

Itanong sa mga mag-aaral:

Anu-anong mga katangian ang dapat taglayin ng isang lingkod ng pamahalaan?

T. PANLINANG NA GAWAIN

7. Paglalahad

Basahin ng mga mag-aaral ang babasahing “Tungkulin ng Kapulisan”.

Talakayin ang kapangyarihan at tungkulin ng PNP sa mga sumusunod:

- Buhay at ari-arian ng pamayanan
- Kapayapaan at kaayusan
- Krimen
- Batas

8. Pagtatalakayan

Talakayin ang sanaysay gamit ang mga sumusunod na tanong.

- Ano ang pangunahing tungkulin ng kapulisan?
- Ano ang ibig sabihin ng PNP? Bakit ito itinatag?

Anu-ano ang mga kapangyarihan at tungkulin ng PNP?

Ibigay ang Core Values ng Kapulisan. Ipaliliwanag ng mga mag-aaral kung paano maipapakikita ng

kapulisan ang mga ito sa araw-araw na pagganap sa kanilang mga tungkulin. Magbibigay sila ng mga halimbawa.

Habang tinatalakay ang baw't kapangyarihan at tungkulin, ipalarawan sa mga mag-aaral kung paano ginagampanan ng isang pulis na tapat sa paglilingkod ang baw't tungkulin, gamit ang isang character map ng pulis.

Halimbawa:

Paano nagpapatupad ng batas ang isang pulis na tapat sa paglilingkod?

- a. Hindi nakukuha sa lagay
- b. Walang kinikilingan

Paano nila pinananatili ang kapayapaan at kaayusan sa bansa?

- c. Laging handang tumulong o maglilingkod sa oras na kailangan sila
- d. Nagiging mabuting modelo sa komunidad
- e. Sumasawata sa masasamang-loob

U. PAGLALAHAT

Gabayan ang mga mag-aaral sa pagbuo ng paglalahat gamit ang mga tanong na sumusunod:

Anu-ano ang mga pangunahing tungkulin ng kapulisan bilang mga lingkod ng pamahalaan?

Anu-ano ang mga katangian ng isang pulis na tapat sa paglilingkod?

Maaaring gumamit ng *meta cards* sa pagbuo ng paglalahat. Isusulat ng mga mag-aaral ang sagot at ihananay ang mga ito sa pisara.

Tungkulin

Katangian

(Mga halimbawa ng sagot: (1) Nagkukulong at nagdedetina: makatarungan (2) nagpapatupad ng batas: maaasahan (3) nag-iimbestiga sa mga krimen: matapang (4) Nag-aaresto sa may kasalanan: matapang (5) nagbibigay proteksyon: matapang (6) naghahalughog o nagkukumpiska: maingat)

V. PAGLALAPAT

Paggawa ng Tableau

Sabihin sa mga mag-aaral:

Kung minsan nakakabalita tayo ng mga pag-abuso sa kapangyarihan at paglabag sa

tungkulin ng mga miyembro ng kapulisan. Gayundin naman, may mga nababasa din tayong kabayanihang ipinamamalas ng marami sa kanila.

Bilang mga mamamayan, malaki ang maitutulong natin upang mahusay nilang magampanan ang kanilang mga tungkulin.

Ano ang maaari nating magawa upang makatulong sa pagtupad ng kanilang tungkulin?

Hatiin ang klase sa limang pangkat at hayaan silang gumawa ng *tableau* na magpapakita ng ginagawa ng mga mamamayan upang magampanan ng mga pulis nang buong husay ang kanilang mga tungkulin.

W. TAKDANG ARALIN

Maginterbyu ng isang pulis ang mga mag-aaral sa kanilang komunidad. Itanong kung ano-ano ang mga gawain nila bilang pulis. Ano ang mga mahihirap at madadali nilang tungkulin? Paano nila mapananatili ang katapatan sa pamayanan, paglilingkod sa tungkulin at pamumuhay nang marangal?

Maghanda para sa pagtatalakay ng kanilang mga sagot sa klase.

Mga Sanggunian

Balita, J. 2008. Philippine Criminal Justice System.

Ruiz-Dimalanta, R. 2006. *Living by the Rule of Law A Handbook for High School Students*. Manila: LIBERTAS.

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.

RA 6975 as amended by RA 8551 and RA 9508

PNP Website <http://www.pnp.gov.ph>

Mga Kakailanganing Kagamitan

meta cards, masking tape, gunting

Rubrik

Kraytirya sa Pagtataya				
Kraytirya	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang Galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
20. Ang rap, kanta, tula, dialog, pagsasadula o sabayang pagbigkas ay tungkol sa kabayanihan ng mga pulis.				
21. Maliwanag ang pagsasaad ng kabayanihan ng pulis.				
22. Maayos ang pagsasagawa ng rap,				

kanta, tula, dialog, pagsasadula o sabayang pagbigkas.				
23. Lahat ng miyembro ng pangkat ay may ginampanan sa pagtatanghal.				
Kalahatan				
Marka				

Apendiks

Tungkulin ng Kapulisan

Ang pangunahing tungkulin ng kapulisan ay magpanatili ng kaayusan at katahimikan sa bansa. Ang Philippine National Police (PNP) ay itinatag sa bisa ng Republic Act 6975, kilala din bilang DILG Act of 1990. Layunin nitong ipatupad ang lahat ng batas at ordinansa upang maprotektahan ang buhay at mga ari-arian ng mga mamamayan.

Ang mga kapangyarihan at tungkulin ng PNP ay ang mga sumusunod:

1. Ipatupad ang lahat ng batas at ordinansang kaugnay sa pagbibigay proteksyon sa buhay at ari-arian.
2. Panatilihin ang kapayapaan at kaayusan at gawin ang mga nararapat na hakbang upang matiyak ang kaligtasan ng publiko
3. Mag-imbetiga at mahadlangan ang mga krimen, arestuhin ang mga lumalabag sa batas at tumulong sa pag-uusig
4. Gumawa ng pag-aresto, pag-hahaluglog at pagkumpiska nang naayon sa Saligang Batas at itinatadhana ng mga kaugnay na batas.
5. Ikulong o idetina ang naarestong indibidwal nang hindi lalagpas sa kung ano ang isinasaad ng batas at ipaalam sa taong nakadetine ang lahat ng karapatan niya ayon sa Saligang Batas.

Additional material from the PNP website

Our Mandate

Republic Act 6975 entitled An Act Establishing the Philippine National Police under a reorganized Department of the Interior and Local Government and Other Purposes as amended by RA 8551 Philippine National Police Reform and Reorganization Act of 1998 and further amended by RA 9708.

Our Philosophy

Service, Honor and Justice

Our Core Values

- Maka-Diyos (God-fearing)
- Makabayan (Nationalistic)
- Makatao (Humane)
- Makakalikasan (Environment –Friendly)

Our Mission

The PNP shall enforce the law, prevent and control crimes, maintain peace and order, and ensure public safety and internal security with the active support of the community.

Our Functions

1. Law Enforcement.
2. Maintain peace and order.
3. Prevents and investigates crimes and bring offenders to justice.
4. Exercise the vested powers from the Philippine Constitution and pertinent laws.

5. Detain an arrested person for a period not beyond what is prescribed by law.
6. Implements pertinent laws and regulations on firearms and explosives control.
7. Supervise and control the training and operations of security agencies.

(Source: PNP Website <http://www.pnp.gov.ph>)

Antas: Baitang 6
Asignatura: HEKASI
ARALIN / PAKSA: Mga Katangian ng Bansang Demokratiko
Sesyon: Dalawang Sesyon
KAISIPAN: Ang kapangyarihan ng pamahalaan ay nagmumula sa mamamayan. Sa isang bansang demokratiko, ang mga mamamayan ay may pantay-pantay na karapatan. Dapat mapangalagaan ang karapatan ng bawat mamamayan.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

IIIA2. 2. Nakikilala ang katangian ng isang bansang demokratiko

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
PAMANTAYAN Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga katangian ng bansang demokratiko.	
KAKAILANGANING PAG-UNAWA Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga karapatan ng mga mamamayan sa bansang demokratiko.	MAHAHALAGANG TANONG 1. Bakit nais ng mga mamamayan ang bansang demokratiko? 2. Paano nakikibahagi ang mga mamamayan sa isang bansang demokratiko?
KAALAMAN <i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . . .</i> Pantay-pantay sa karapatan ang mga mamamayan sa isang bansang demokratiko	KASANAYAN/ KAKAYAHAN <i>Ang mag-aaral ay. . .</i> 1. Nakikilala ang isang pamahalaang demokratiko ayon sa mga katangian nito. 2. Nakikilala na ang kapangyarihan ng pamahalaan ay nagmumula sa mamamayan.
ANTAS II - PAGTATAYA	
SA ANTAS PAGGANAP Hatiin ang klase sa apat at bigyan ng kaisipan. Hayaang talakayin ng bawat pangkat ang mga kaisipang naiatas sa kanila. Ipaliwanag ang kaisipang naitalaga sa pangkat. UNANG PANGKAT. <i>Ang pamahalaang demokratiko ay pamahalaan ng mga tao, sa mga tao, at para sa mga tao.</i> IKALAWANG PANGKAT. <i>Ipakita sa pamamagitan ng isang pantomina kung</i>	SA ANTAS NG PAG-UNAWA Gawin ng mga mag-aaral ang sumusunod na pagsasanay: A ___1. Kaakibat ng pagtamasa ng sariling karapatan ___2. Inihalal ng mga mamamayan sa isang bansang demokratiko ___3. Mahalagang pananagutan ng pamahalaan ___4. Pamahalaan ng mga tao, sa mga tao at para sa mga tao ___5. Nangangahulugang walang taong nangingibabaw sa batas

paano naghahalal ng mga pinuno ng pamahalaan sa isang bansang demokratiko.

IKATLONG PANGKAT. *Sinasabing ang pamahalaang demokratiko ay pamahalaan ng batas at hindi ng tao. Ano ang pakahulugan ninyo dito? Magbigay ng halimbawa.*

IKA-APAT NA PANGKAT. *Pag-usapan ang inyong pamayanan at pansinin kung ang inyong pamahalaan ay nagbibigay ng pagkakataon sa mga mamamayan ng pantay na paglilingkod sa lahat. Magbigay ng ilang halimbawa ng ibinibigay nito.*

Hayaang mag-ulat ang bawa't pangkat. Magbigay ng mga kaukulang tanong pagkatapos ng pag-uulat.

Gamitin ang *Kraytira sa Pagtataya* para sa Pagtataya

B

- a. Pamahalaang demokratiko
- b. Pamahalaang sumusunod sa batas
- c. Responsibilidad o tungkulin
- d. Ang kagalingan ng bawat mamamayan
- e. Pinuno ng pamahalaan
- f. Pinuno lamang ang may ganap na kapangyarihan

(Mga sagot: (1) c (2) e (3) d (4) a (5) b)

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

MGA PLANO SA PAGKATUTO

X. PANIMULANG GAWAIN

Balik-Aral

Pasagutan sa mga mag-aaral ang tanong na nasa ibaba ng kabibe. Ihanay at isulat ang mga sagot sa bawa't bahagi.



Pagganyak

Ipagpalagay na sila ay nasa museo na may mga larawan ng mga opisyal ng pamahalaan ng Pilipinas.

Tignan natin ang mga larawang ito.



Former President Corazon Aquino



Senator Jovito Salonga



Chief Justice Hilario Davide

(Photo sources: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Aquino_2003.jpg,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lea_Salonga2.jpg,
http://en.wikipedia.org/wiki/Hilario_Davide,_Jr.)

Sino-sino ang mga nasa larawan?
Batay sa titulo nila, ano ang kanilang tungkulin?
Saan sila naglingkod? Sino ang pinaglingkuran nila?
Ano-ano ang mga tungkuling ginampanan nila?
Sa inyong palagay, ano-anong katangian ng mga naturang opisyal ang mahalaga para sa bansang demokratiko?

Y. PANLINANG NA GAWAIN

9. Paglalahad

Sabihin sa mga mag-aaral:

Ang Pilipinas ay isang bansang demokratiko. Dahil dito, mayroon tayong pamahalaan na naglilingkod sa mga mamamayan.

Basahin ng tahimik ng mga mag-aaral ang babasahing: "*Mga Katangian ng Bansang Demokratiko*" "*Republicanism*", at "*Elections*" (Tingnan sa Apendiks)

10. Pagtatalakayan

Talakayin ang mga sumusunod na tanong:

Batay sa babasahing, "Mga Katangian ng Bansang Demokratiko"

1. Ano ang pamahalaang demokratiko?
2. Paano itinatatag ang pamahalaang demokratiko?
3. Sino ang makapangyarihan sa isang pamahalaang demokratiko?
4. Ihanay sa pisara ang mga katangian ng pamahalaang demokratiko.
5. Paano masasabing ang lahat ng mamamayan sa isang demokratikong bansa ay pantay-
 - a. pantay?
6. Ano ang tungkulin ng mga mamamayaan upang mapangalagaan ang demokrasya sa
 - a. bansa?

Batay sa babasahing "Republicanism"

1. Ano ang republika?
2. Paano naitatag bilang isang republika ang Pilipinas?
3. Ilarawan ang mga katangiang republika na taglay pa rin ng Pilipinas. Ihanay ang mga katangian nito sa pisara.

Batay sa babasahing "Elections"

1. Ano ang halalan (eleksiyon)?
2. Bakit nagkakaroon ng halalan?
3. Paano ginagawa ang halalan sa isang republika? Ilarawan ito.

Z. PAGLALAHAT

Gabayan ang mga mag-aaral sa pagsagot ng tanong:

Ihambing ang demokratiko at republika.
Ilarawan ang mga katangiang demokratiko at republika na taglay ng Pilipinas

AA. PAGLALAPAT

Gumawa ng maikling talumpati ukol sa kagandahan o kabutihan ng pagkakaroon ng pamahalaang demokratiko. Maaaring tumawag ng ilang mag-aaral pagkatapos upang ihayag ang kanilang ginawa.

BB. TAKDANG ARALIN

Maghanap sa Internet ng mga halimbawa ng mga namuno sa iba't-ibang bansang demokratiko. Gumawa ng Powerpoint presentation na nagpapakita ng mga magaling at magandang nagawa ng pinuno para sa kanyang pamahalaan.

Mga Sanggunian

- Cruz, M. et al. 2007. *Yaman ng Pilipinas*. Batayang Aklat sa Heograpiya, Kasaysayan at Sibika 6. Pp. 88-89. National Program Support for Basic Education. Kagawaran ng Edukasyon. Philippines.
- Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.
- Constitution, Preamble; Art. II, sec. 1

Mga Kakailangang Kagamitan
 Batayang Aklat, mga larawan

Rubrik

Kraytirya sa Pagtataya				
Kraytirya	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang Galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
1. Ang pag-uulat ay tungkol sa kaisipang naitalaga sa pangkat.				
2. Natalakay ang mahahalagang bagay tungkol sa kaisipan.				
3. Naisaad ang kaisipan nang maliwanag at maayos.				
4. Lahat ng miyembro ng pangkat ay may bahaging ginampanan sa pag-uulat.				
Kalahatan				
Marka				

Apendiks

Constitution, Preamble; Art. II, sec. 1

Section 1. The Philippines is a democratic and republican State. Sovereignty resides in the people and all government authority emanates from them.

Mga Katangian ng Bansang Demokratiko

1. Ang Pamahalaan ng mga Tao

Ang kapangyarihan sa pamamahala ay nasa mga mamamayan. Sila ang namamahala sa pagpapalakad ng bansa. Sa pamamagitan ng halalan, nagpapasya ang taong bayan kung sino ang mamamahala sa bansa. Ang iboboto ng nakararami ang nagwawagi at siyang hahawak ng tungkulin sa panahong nakatakda para sa kanyang panunungkulan. Tinawang itong “pamahalaan ng mga tao” dahil mga tao ang nagluklok sa mga pinuno sa tungkulin.

2. Pamahalaang Galing sa mga Tao

Ang mga nahalal na pinuno ng pamahalaan ay mga kinatawan ng taong bayan. May pananagutan sila sa bayan at kung naging matapat sila sa panunungkulan, maari silang mahalal muli.

3. Pamahalaan para sa mga Tao

Para sa kapakanan ng mga tao kaya may pamahalaan. Ang pinuno ay dapat maglingkod sa lahat ng tao nang pantay-pantay at walang kinkiingan.

4. Pagkilala sa Pasya ng Nakararami at Paggalang sa Karapatan ng Sumasalungat

Ang pagpapahayag ng pagtutol sa panukalang batas ng pamahalaan ay karapatan ng isang tao at iginagalang o dinirinig ang pagbibigay paliwanang ukol dito. Ngunit ang pasya ng nakararami ang nakapananaig sa lahat. Ang majority³ o nakararami ay kalahati at isa ng kabuuang bilang.

5. May Karapatan ang mga Taong Sumasalungat sa Pamahalaan

Ang sinumang tumututol o sumasalungat sa pamahalaan ay may karapatang maipahayag ang kanilang panig. Maari silang magprotesta, magmartsa o magpakita ng iba pang paraan ng hindi pagsang-ayon. Ngunit ang pagsasagawa nito ay sa paraang hindi nakasasagabal sa kalayaan ng iba.

6. Isinasaalang-alang ang mga Saloobin ng mga Mamamayan Tungkol sa Pamahalaan

Sa anumang desisyon, isinasaalang-alang ang mga saloobin ng mga mamamayan, kaya iniharap sa mga tao ang panukalang Saligang Batas ng 1986 sa isang plebesito. Ang isang referendum ay isinasagawa upang iharap sa mga tao ang isang panukala at upang malaman ang kanilang pananaw hinggil dito.

7. Pamahalaan ng mga Batas

Sa demokratikong pamahalaan, walang taong nangingibabaw sa batas. Lahat ay pantay-pantay sa ilalim ng batas maging anuman ang katayuan ng tao sa buhay.

³ Ang tamang terminolohiya ay “plurality” at hindi “majority”. Ang plurality ay nangangahulugan ng pinakamaraming boto, di alintana kung umabot sa kalahati at isa ang kabuuan ng bumoto

8. Lahat ng Tao'y Pantay-Pantay

Ang pagkakapantay-pantay ay nangangahulugang pagbibigay ng pantay na karapatan at pagkakataon sa lahat ng tao, mayaman man o mahirap, malusog o may sakit, kilala o hindi. Iginagalang ng demokrasya ang dangal at karapatan ng isang tao.

(Mula sa: Cruz, M. et al. *Yaman ng Pilipinas. Batayang Aklat sa Heograpiya, Kasaysayan at Sibika* 6. Pp. 88-89. National Program Support for Basic Education. Kagawaran ng Edukasyon. Philippines. 2007.)

Republicanism

Atty. Racquel Dimalanta

Chief Justice Fernando, citing Laski, wrote about the basic purpose of a civil society and government: "*The basic purpose of a State, namely to assure the happiness and welfare of its citizens is kept foremost in mind. To paraphrase Laski, it is not an end in itself but only a means to an end, the individuals composing it in their separate and identifiable capacities having rights which must be respected. It is their happiness then, and not its interest, that is the criterion by which its behavior is to be judged; and it is their welfare, and not the force at its command, that sets the limits to the authority it is entitled to exercise.*"^{xxii}

To attain these ends, our State has adopted a **democratic** and **republican** form of government. The Constitution provides: "*The Philippines is a democratic and republican State. Sovereignty resides in the people and all government authority emanates from them.*"^{xxiii} This provision is the cornerstone upon which our system of government is based.

A republican form of government is understood as one constructed on the principle that the supreme power resides in the body of the people.^{xxiv}

One of the mandatory requirements of the Tydings-McDuffie Law, the instrument by which the American government authorized the Filipino people to draft a constitution in 1934, was that the "*constitution formulated and drafted shall be republican in form.*"^{xxv} Its meaning, as understood by the delegates at that time, was the one expressed by James Madison^{xxvi}:

"We may define a republic to be a government which derives all its power directly or indirectly from the great body of people; and is administered by persons holding their offices during pleasure, for a limited period, or during good behavior. It is essential to such a government that it be derived from the great body of the society, not from an inconsiderable proportion, or a favorable class of it. It is sufficient for such a government that the person administering it be appointed either directly or indirectly, by the people; and that they hold their appointments by either of the tenures just specified."

Thus, a republican government is a democratic government managed by representatives chosen by the people at large. The essence, therefore, of a republican state is indirect rule determined by the rule of the majority. The government is established by the people to govern themselves. Its officers from the highest to the lowest, both elective and appointive, are agents, representatives and servants of the people and not their rulers or masters, serving for a limited period and discharging the duties of their positions as a public trust. They can only exercise powers delegated to them by the people who remain as the fountainhead of political power and authority.^{xxvii}

Since direct rule by the people is out of the question, all modern democracies are republics. Article II, Section 1 of the Constitution^{xxviii} adds the word "democratic" because the government, while essentially a republican democracy, embodies some features of a pure democracy, such as the initiative and the referendum. In our Constitution, the people established a **representative democracy** as distinguished from a pure democracy^{xxix}.

Justice Isagani Cruz explains:

"A republic is a representative government, a government run by and for the people. It is not a pure democracy where the people govern themselves directly. The essence of republicanism is representation and renovation, the selection by the citizenry of a corps of public functionaries who derive their mandate for the people and act on their behalf, serving for a limited period

only, after which they are replaced or retained, at the option of their principal. Obviously, a republican government is a responsible government whose officials hold and discharge their position as a public trust and shall, according to the Constitution, 'at all times be accountable to the people' they are sworn to serve. The purpose of a republican government it is almost needless to state, is the promotion of the common welfare according to the will of the people themselves."^{xxx}

By way of implementation, the people have vested general legislative power in the Congress of the Philippines. This means that when an act of the people's representatives assembled in Congress is duly passed and approved by the President in the manner prescribed in the Constitution, the act becomes a law without the need of approval or ratification by the people in order to be effective.

Hence, the cornerstone of this republican system of government is delegation of power by the people to the State. In this system, governmental agencies and institutions operate within the limits of the authority conferred by the people.^{xxxi} This is the theory of representative government. Such a government is no less democratic because it is indirect.^{xxxii}

Elections

The instrument by which government representatives are selected by the people is through **elections**. An election means "the choice or selection of candidates to public office by popular vote" through the use of the ballot, and the elected officials of which are determined through the will of the electorate. An election is the embodiment of the popular will, the expression of the sovereign power of the people. The winner is the candidate who has obtained a majority or plurality of valid votes cast in the election.^{xxxiii}

Under a republican regime of government, the overarching object of an election contest is to seek and enforce the judgment of the people on who should govern them. The first duty of a citizen as a part of sovereignty in a democracy is to exercise his sovereignty just as the first duty of any reigning government is to uphold the sovereignty of the people at all cost.^{xxxiv}

Thus, the holding of periodic elections constitute the very essence of a republican form of government, these being the most direct act and participation of a citizen in the conduct of government. In this process, political power is entrusted by him, in concert with the entire body of the electorate, to the leaders who are to govern the nation for a specified period.^{xxxv}

(Mula sa: Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2009. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project)

Antas: Baitang 6
Asignatura: HEKASI
ARALIN / PAKSA: Ang Kahalagahan ng Pagsunod sa Batas
Sesyon: Dalawa
KAISIPAN: Ang mga batas ay pinaiiiral upang mapanatili ang kaayusan sa bansa at mapangalagaan ang mga karapatan ng mamamayan.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

IIIB. Naipakikita ang mga kanais-nais na kilos ng isang matapat na mamamayang Pilipino tungo sa ikabubuti ng sambayanang Filipino.

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
PAMANTAYAN Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa kahalagahan ng pagsunod sa batas.	
KAKAILANGANING PAG-UNAWA Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga maaaring idulot ng hindi pagsunod sa batas.	MAHAHALAGANG TANONG 1. Bakit kailangang sumunod sa batas ang mga mamamayan? 2. Ano ang naidudulot ng pagwawalang-bahala sa batas?
KAALAMAN <i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . . .</i> Ang mga batas ay ginawa upang magkaroon ng kaayusan sa bansa. Dapat itong tupdin ng lahat ng mamamayan.	KASANAYAN/ KAKAYAHAN <i>Ang mag-aaral ay. . .</i> 1. Nakapagpapakita ng konkretong halimbawa o katibayan na sa pamamagitan ng pagsunod sa batas nagkakaroon ng kaayusan sa bansa. 2. Naibabahagi ang sariling karanasan ukol sa ibinunga ng pagsunod o di-pagsunod sa batas o patakarang pinaiiiral sa paaralan, tahanan at pamayanan.
ANTAS II - PAGTATAYA	
SA ANTAS PAGGANAP Interbyuhin ang mga lingkod bayan sa inyong munisipyo. Alamin kung ilan ang nakapiit sa piitan ng inyong bayan. Ano ang mga dahilan ng kanilang pagkakapiit? Alamin din kung anong mga gawain nila sa piitan. Paano sila natutulungan ng mga gawaing ito? Alamin din kung ano ang kanilang mga	SA ANTAS NG PAG-UNAWA Gawin ng mga mag-aaral ang sumusunod na pagsasanay: Basahin ng mga mag-aaral ang sumusunod na pangungusap. Bilugan nila ang tiitk ng pinakatama o pinaka-angkop na sagot. Isulat ang titik ng tamang sagot sa patlang.

<p>pangangailangan. Ano-anong mga asosasyon sa komunidad ang tumutulong sa kanila? Paano tumutugon ang mga nakapiit sa mga tulong na natatanggap?</p> <p>Pagkatapos mangalap ng mga datos, maghanda ng report tungkol sa katayuan ng mga nakapiit sa inyong bayan. Ihayag ang report sa klase.</p> <p>Gamitin ang <i>Kraytirya sa Pagtataya</i> para sa Pagtataya</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mahalagang sumunod tayo sa mga pinairal na batas. <p>Ano ang dahilan bakit tayo dapat sumunod sa batas?</p> <ol style="list-style-type: none"> a. upang umunlad ang ating kabuhayan b. upang mapanatili ang kaayusan sa bansa c. upang maiwasan ang digmaan d. upang maiwasan ang pagtatalu-talo 2. Karapatan nating mabuhay nang mapayapa kaya tungkulin nating sumunod sa mga batas. <p>Ano ang kahulugan ng kaisipang ito?</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Sa bawat karapatan, may katumbas na pananagutan. b. Karapatan ko, karapatan mo. c. Kaya kong gampanan ang aking tungkulin. d. Bawa't paglabag, may parusang naghihintay. 3. Nagmamadali si Jermie dahil mahuhuli na siya sa pagpasok. Naka berde pa ang ilaw trapiko ngunit kakaunti ang mga dumadaang sasakyan. <p>Ano ang dapat niyang gawin?</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Maghintay ng makakasama sa pagtawid. b. Tumawid at mag-ingat na lamang sa mga paparating na sasakyan c. Tumakbo nang mabilis nang di maabutan ng sasakyan. d. Hintaying maging pula ang ilaw bago tumawid. 4. Pinaghahanda kayo ng inyong guro ng isang sayaw. Hinati kayo sa limang pangkat. Kabilin-bilinan ng inyong guro na dapat ay kayo mismo ang bumuo ng sayaw at hindi dapat kumuha ng ibang tagapagturo. Nahihirapan ang inyong pangkat na bumuo ng inyong sayaw. Nagmungkahi ang isa ninyong mag-aaral na humingi ng tulong sa isang kilalang magaling magsayaw. <p>Bilang kasapi ng grupo, ano ang iyong magiging pasya?</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Kausapin na lang ang taong ito at humingi lang ng ilang tips o steps. b. Humingi ng tulong ngunit mag-ambag-ambag para mabayaran kahit paano ang nagturo c. Huwag humingi ng tulong at sikaping makabuo ng sariling mga galaw. d. Sabihin sa guro na hindi na lamang sasali ang inyong pangkat pagkat di kayo makabuo.
-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

	<p>3. Isa sa mga patakaran ng paaralan ay ang hindi paglabas habang may klase. Niyaya si Joni ng kanyang kaklaseng si Jan na pumuslit at sumampa sa bakod para sila makapaglaro ng kompyuter sa labasan. Nagpaalam ang dalawa na ihi lamang ngunit dumaan sila sa likod at sumampa sa bakod. Dali-dali silang sumampa ngunit nakita sila ng gwardya at pinituhan dahil sa pagsaway. Ilang sandali pa, dalawang malakas na lagpak ang narinig.</p> <p>Ano ang pinakamasaklap na maaring ibunga ng kanilang hindi pagsunod?</p> <ol style="list-style-type: none"> Napagalitan sila ng guro Nagalusan ang kanilang mga braso. Napilayan sila. Napatalsik sila sa paaralan . <p>(Mga inaasahang sagot: (1) b (2) a (3) d (4) c (5) c)</p>
--	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

MGA PLANO SA PAGKATUTO

CC. PANIMULANG GAWAIN

Pagganyak

Sabihin ng guro sa mga mag-aaral:

“Sa bawa’t karapatan, may katapat na tungkuling dapat gampanan.”

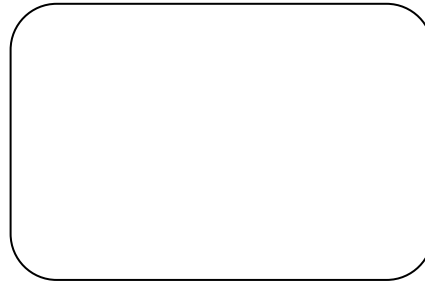
Basahin ang mga tungkulin ng mga mamamayang Pilipino sa Apendiks. Isusulat ng mga mag-aaral ang mga tungkulin sa pisara.

Itanong sa mga mag-aaral:

Kung ang lahat ng mamamayan ay may karapatang mabuhay at maging malaya, paano natin ipapakita ang paggalang sa karapatang ito?

Ano-anong mga tungkulin sa ating kapwa at sa bansa ang dapat nating gampanan?

Hatiin ang klase sa dalawang pangkat. Ang isang pangkat ay bubuo ng maikling talata kung saan ang bawat isa ay magdudugtong ng isang salita hanggang sa makabuo ng talatang **“Kung ang Lahat ng Pilipino ay Susunod sa Batas”**.



Samantala, ang kabilang pangkat naman ay guguhit ng larawan ng mga **“Kinahihinatnan ng paglabag sa batas o patakaran”**. Upang maging mabilis ang pagsagot maaring pumunta ang 3 o 4 na mag-aaral sa harapan at pag-usapan at idugtong na salita. Sa mga guguhit, maaring 3 o 4 din ang sabay-sabay na pumunta at magtulugan sa pagguhit.

Bigyan ng tig-isang minuto ang bawa't pangkat upang ipaliwanag ang kanilang nagawa. Gamiting gabay ang mga tanong sa ibaba:

Batay sa ginawa ninyong larawan at talata, bakit kailangang matuto tayong sumunod sa batas?
Ano-ano ang maaring kahinatnan natin kapag tayo ay lumabag sa batas?

DD. PANLINANG NA GAWAIN

11. Paglalahad

Pagpapare-parehain ang mga mag-aaral (babae-lalake). Bibigyan sila ng limang minuto upang ibahagi ayon sa kanilang karanasan o narinig/nabasa ang mga pagkakataong napatunayan nilang mabuti ang idinudulot ng pagsunod sa patakaran sa tahanan at paaralan at di-mabuti ang kinahihinatnan ng paglabag.

Maaring paupuin ang mga bata sa isang malaking bilog at ganyakin ang ilan sa kanila na magbahagi ng kanilang naranasan, nabasa o narinig.

Basahin ng malakas ang kwentong *Pagbabago sa Buhay ni Esteban* (Tingnan sa Apendiks)

12. Pagtatalakayan

Talakayin ang mga sumusunod na tanong:

1. Sa anong uri ng pamilya nanggaling si Esteban Paraiso?
2. Anong naging buhay niya noong kabataan niya?
3. Anong gulo ang kanyang kinasangkutan? Anong batas ang nilabag niya?
4. Ano ang naging hatol sa kanya ng hukuman?
5. Paano niya ginugol ang kanyang buhay sa piitan?
6. Ano ang kalagayan niya ngayon?

Mamili ng kapareha at talakayin ang mga sumusunod na tanong. Pagkatapos ay ibahagi sa klase ang inyong mga kasagutan.

Ano kaya ang dahilan ng paglabag ni Esteban Paraiso sa batas?
Ano ang naging kapalit ng kanyang paglabag sa batas?
Paano siya binago ng kanyang pagkakabilanggo?

Batay sa mga nangyari kay Esteban, anu-anong mga katangian ang makikita natin sa kanya?

EE. PAGLALAHAT

Gabayan ang mga mag-aaral sa pagbubuo ng kaisipan. Buuin nila ang mga kaisipan sa pamamagitan ng paglalagay ng tamang salita sa bawat patlang.

Mahalaga ang _____ sa mga batas sa pagpapanatili ng _____ sa isang bansa.

Bilang mga _____, tungkulin natin ang _____ sa mga pinairal na batas.

Ang _____ sa batas ay may katumbas na _____ upang huwag maengganyo o mahimok ang ibang mga nagbabalak na gumawa ng masama.

FF. PAGLALAPAT

Gagawa ng sulat ang mga mag-aaral sa gabay ng guro para sa isang mambabatas (maaring senador or kongresista ng kanilang distrito) tungkol sa mga kalagayan o problema sa lipunan na pipiliin nila mula sa listahang ibibigay ng guro. Hihiling ang mga bata na bigyang-pansin ito sa pamamagitan ng pagbibigay o paggawa ng kaukulang batas na maaring makalutas sa problema.

Hahatiin ang klase sa anim na pangkat at baw't pangkat ay inaasahang makagawa ng isang liham batay sa suliraning naiatang sa kanila.

Ang mga liham na ito ay iwawasto ng guro at isusulat na muli ng pangkat upang maipadala sa naturang kinatawan o mambabatas.

Mga Suliranin:

1. Pagkaubos ng load sa cellphone
2. Pag-eempleyo ng mga paslit sa mga pagawaan (paputok)
3. Paglalaro ng computer games/ Pagtatayo ng computer shop malapit sa Paaralan
4. Pagtitinda ng sigarilyo sa mga kabataan
5. Pagtitinda ng mga pagkain na hindi malinis
6. Pagsusungit o kakulangan sa paggalang ng ilang kawani sa tindahan/ department store/ restaurant/ ospital/ ahensya ng Pamahalaan

GG. TAKDANG ARALIN

Gumawa ang mga mag-aaral ng isang panayam sa isang tagapagpatupad ng batas na kakilala mo. Maaring siya ay pulis, barangay tanod, guwardya. Alamin kung paano niya ginagampanan ang kanyang tungkulin. Gamitin ang sumusunod na gabay na tanong:

1. Ilang taon na po kayong naglilingkod?
2. Ano po ang masasabi ninyo sa inyong gawain?
3. Ano po ang karaniwang paglabag na nagagawa ng mga tao sa inyong sinasakupan?
4. Paano po ninyo napapatupad nang maayos ang mga batas?
5. Ano po ang mensahe ninyo sa mga mamamayan tungkol sa kahalagahan ng pagsunod sa batas?

Maghanda silang iulat ang mga nakalap na impormasyon sa klase.

Mga Sanggunian

Cruz, M. et al. 2007. *Yaman ng Pilipinas*. Batayang Aklat sa Heograpiya, Kasaysayan at Sibika 6. Pp. 88-89. National Program Support for Basic Education. Kagawaran ng Edukasyon. Philippines.
 Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project. Civil Code, Arts. 14 and 15

Mga Kakailangang Kagamitan

Tsart na nakasulat ang mga kwento.
 Ginupit na hugis na nakasulat ang kaisipang dapat mabuo

Rubrik

Kraytirya sa Pagtataya				
Kraytirya	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang Galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
24. Ang mga datos ay hango sa mga lingkod bayan.				
25. Naisaad ang mga sanhi ng pagkakapiit ng mga bilanggo.				
26. Naibigay ang mga gawain ng mga bilanggo.				
27. Nasabi ang mga pangangailangan ng mga bilanggo.				
28. Naisa-isa ang mga asosasyon sa komunidad na tumutulong sa mga bilanggo.				
29. Ang report ay malinaw at maraming datos.				
Kalahatan				
Marka				

Apendiks

Pagbabago sa Buhay ni Esteban

“Ikaw, Esteban Paraiso ay napatunayan ng hukumang ito na nagkasala sa pagnanakaw. Dahil dito, ikaw ay hinahatulang mabilanggo ng pitong taon.”

Masaya, marangya at sunod sa layaw. Iyan ang buhay na kinagisnan ni Teban , kilalang Teb ng karamihan. Ang tadhana ay tila ba umaayon sa lahat ng kanyang naisin hanggang isang araw ay naganap ang isang pangyayaring magpapabago sa takbo ng kanyang buhay.

Nagkaroon ng nakawan ng mga computer sa isang opisina sa bayan. Siya at ang kanyang mga kasama ang itinuturong responsable dito. Walang nagawa ang pera, koneksyon at mga kaibigan. Mula 1992 hanggang 1997, siya ay naging bilanggo. Naranasan niya ang malungkot, mawalan ng pag-asa.

“Sa Diyos, walang imposible.” Ito ang pahayag ni Pastor Paraiso, ngayon ay aktibong sangkot sa mga gawaing banal. Para sa kanya, ang kanyang buhay sa piitan ay isang buhay ng pagbabago. Dito niya nakilala nang husto ang Diyos. Habang nakapiit, ginugol niya ang kanyang panahon sa paglilingkod sa Diyos at sa pagbabahagi ng pag-ibig ng Diyos sa kapwa niya mga preso. Ngayon, siya ay may kapayapaan sa kanyang sarili. Hindi lamang niya itinuwid ang kanyang landas. Ang kanyang mga karanasan sa buhay ang siya niyang ginamit. Ang kanyang pagsisislbi sa bansa ay isang pagpapatuloy at pagbabahagi ng mga biyayang ipinagkaloob sa kanya ng Diyos. Nakilala niya ang Diyos nang siya ay nasa piitan.

Mga Tungkulin ng Mamayang Pilipino

1. Maagap na pagbayad ng buwis
Ang buwis ay ibinabayad ng baw’t mamamayang Pilipino na may Ang buwis ay ibinabayad ng bawat mamamayang Pilipino na may hanapbuhay at ari-arian sa bansa. Ang buwis ay perang panggulog ng pamahalaan para sa mga proyektong nagtataguyod sa kapakanan ng mga mamamayan.
2. Pagtulong sa mga nangangailangan
Tungkulin ng bawat mamamayan na tumulong sa kapwa na tungkulin ng baw’t mamamayan na tumulong sa kapwa na nangangailangan ng tulong sa abot ng kanyang kakayahan. Ito ay tungkuling panlipunan at pansibiko.
3. Paggalang sa karapatan ng iba
Di dapat abusuhin ang ating sariling karapatan at kalayaan. Igalang din ang karapatan at kalayaan ng ibang tao. Di dapat abusuhin ang ating sariling karapatan at kalayaan. Igalang din ang karapatan at kalayaan ng ibang tao.
4. Maayos na paggamit ng mga ari-ariang pampubliko
Tayo ay may tungkuling gamitin nang maayos at pangalagaan ang Tayo ay may tungkuling gamitin nang maayos at pangalagaan ang mga gamit pampubliko tulad ng paaralan, parke o liwasan, at iba pa upangmay magamit din ang mga mamamayan sa hinaharap.
5. Matapat na paglilingkod ng mga manggagawang pampubliko at pampribado
Ang tungkuling ito ay maipakikita sa pamamagitan ng mga sumusunod:
 - Pagpasok sa takdang oras
 - Pagkakaroon ng mabuting saloobin sa paggawa
 - Pakikipagkapwa o pakikisama sa mabubuting Gawain
6. Makatarungang paggamit ng karapatan

Ang paghahanapbuhay na nakapipinsala sa iba ay dapat ilipat sa pook na walang mapipinsala o itigil kung kinakailangan. Hindi natin puwedeng tirhan o ariin ang pag-aari ng iba ng walang pahintulot ang may-ari o pamahalaan. Hindi natin puwedeng pilitin ang iba na sumanib sa isang relihiyon. Ito ay kalayaan niya ayon sa kanyang paniniwala.

7. Pangangalaga sa kalikasan
May tungkulin ang isang tao na pangalagaan ang kalikasan dahil ito ay pinagkukunan ng kabuhayan ng marami.
8. Paggalang sa batas
Tungkulin nating igalang ang batas at ang maykapangyarian. Kung wala ang mga alagad ng batas, maaaring mawala ang kapanatagan at kapayapaan ng pamayanan. Tungkulin nating tulungan sila sa pagsasakatuparan ng batas. Tungkulin din nating ipagbigay-alam sa kinaukulan ang mga pulis at iba pang lingkod-bayan na naliligaw ng landas.
9. Pagpapaunlad sa sarili
Tungkulin nating mapaunlad ang ating sarili upang maging kapaki-pakinabang sa bansa. Dapat tayong maging yaman ng bansa kaya't kailangang mag-aral nang mabuti, kumain nang sapat, at mag-pahinga sa takdang oras. Ibahagi natin sa iba ang ating mga kaalaman, kasanayan, at talino.
10. Matapat at matalinong pagboto
Sa panahon ng halalan, gamitin natin ang ating karapatan sa pagboto. Tungkulin natin na mailagay sa posisyon ang karapat-dapat na lingkod bayan.

Antas: Baitang 6
Asignatura: Edukasyong Pagpapakatao
ARALIN / PAKSA: Ang Pagtupad sa Binitawang Salita
Sesyon: Isang Sesyon
KAISIPAN: Ang pagtupad sa obligasyon ay isang pagpapahalaga sa binitawang salita hindi lamang sa ibang tao kundi din sa ating bayan.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

Pagmamahal at Kabutihan: Katapatan / Integridad. Nakatutupad sa mga pangako / pinagkasunduang komitment / usapan

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
PAMANTAYAN Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa kahalagahan ng pagtupad sa obligasyon sa kapwa tao at bayan.	
KAKAILANGANING PAG-UNAWA Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa epekto ng pagtupad sa obligasyon sa kapwa tao at bayan.	MAHAHALAGANG TANONG 1. Bakit kailangang tuparin ang obligasyon sa kapwa tao at bayan? 2. Paano nabibigyang dangal ang kapwa tao sa pamamagitan ng pagtupad sa obligasyon?
KAALAMAN <i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . . .</i> Ang mabuting mamamayan ay tumutupad sa obligasyon sa kapwa tao at bayan.	KASANAYAN/ KAKAYAHAN <i>Ang mag-aaral ay. . .</i> 1. Naipaliliwanag ang kahalagahan ng pagtupad sa pangako o pinagkasunduan, komitment, o obligasyon. 2. Nasasabi ang mga epekto ng hindi pagpapahalaga sa obligasyon sa kapwa tao at bayan.
ANTAS II - PAGTATAYA	
SA ANTAS PAGGANAP Gumawa ng tatlong slogan tungkol sa pagtupad sa obligasyon. Ilagay ito sa ¼ cartolina na may kasamang larawan o guhit. Pagkatapos ay ilagay ito sa iba't-ibang lugar sa paaralan. Halimbawa: Ang taong marangal ay may isang salita Tumutupad ito sa salitang binitawan Ang pagtupad sa obligasyon ay simbolo ng	SA ANTAS NG PAG-UNAWA Gawin ng mga mag-aaral ang sumusunod na pagsasanay: Ang mga sumusunod ay hango sa <i>Panatang Makabayan</i> . Magbigay ng mga halimbawa kung paano mo matutupad ang mga pangakong ito:

<p>pagmamahal sa ating kapwa Pangakong binitawan, dapat tupdin!</p> <p>Gamitin ang Kraytirya sa Pagtataya para sa Pagtataya</p>	<p>MGA PANGAKO:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Diringgin ko ang payo ng aking magulang. 2. Susundin ko ang tuntunin ng paaralan. 3. Tutuparin ko ang tungkulin ng mamamayang makabayan. 4. Naglilingkod, nag-aaral at nagdarasal ng buong katapatan 5. laalay ko ang aking buhay, pangarap, pagsisikap sa bansang Pilipinas. <p>KONKRETONG PAGTUPAD:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5.
-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

MGA PLANO SA PAGKATUTO

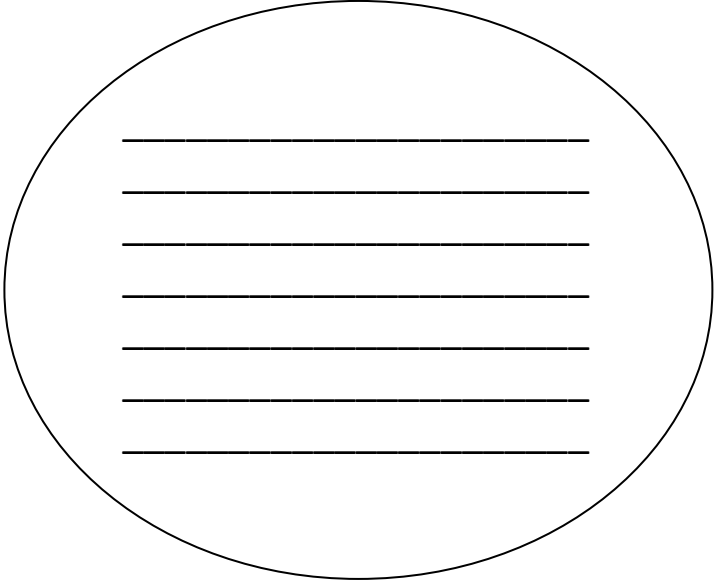
HH. PANIMULANG GAWAIN

Pagganyak

Mamili ang mga mag-aaral ng kapareha at pag-usapan ang mga sumusunod na tanong:

Anong pangako ang iyong ginawa kamakailan lang?
 Kanino mo ito ipinangako?
 Tinupad mo ba ito? Bakit?

Ano ang narandaman mo nang ginawa mo ito? Isulat sa bilog ang magiging epekto nito sa iyo.



II. PANLINANG NA GAWAIN

13. Paglalahad

Basahin ang sumusunod na kuwento

Kaarawan ni Rona noong Sabado. Ibig niyang makapiling ang matatalik niyang kaibigan sa natatanging araw na iyon. Ginanap ang munting salu-salo sa kanilang bahay. Naroon sina Vicky at Portia na nangakong dadalo sa araw na iyon. Si Violet ay nangako ring dadalo nguni't wala siya sa kaarawan ni Rona.

Kinabukasan, sinabi ni Violet sa mga kaibigan ang dahilan kung bakit hindi siya nakadalo sa kaarawan ni Rona. Biglaan ang pagkakasakit ng kanyang ina at di nakayanang dalhin ang kabayaran ng mga pinamili sa pinangakuang negosyante. Si Violet ang nautusang magdala ng kabayaran sa negosyante.

14. Pagtatalakayan

Itanong sa mga mag-aaral ang mga sumusunod:

Sino ang magdaraos ng kaarawan?

Bakit sila nalungkot?

Ano ang dahilan kung bakit di natupad ni Violet ang pangako sa mga kaibigan?

Ano ang obligasyon na dapat tupdin ng ina ni Violet?

Paano tinupad ni Violet ang pangako ng ina sa negosyante?

JJ. PAGLALAHAT

Gabayang ang mga mag-aaral na mabuo ang paglalahat na ito:

Ang pagtupad sa kasunduan at pagtupad sa obligasyon ay pagpapahalaga sa pangakong binitiwang. Ito ay nagbibigay ng dangal sa isang nilalang.

KK. PAGLALAPAT

Ihahayag ng mga mag-aaral ang pangako nila sa bayang Pilipinas. Bigkasin nila ang *Panatang Makabayan*

PANATANG MAKABAYAN

Iniibig ko ang Pilipinas

Aking lupang sinilangan

Tahanan ng aking lahi

Kinukupkop ako at tinutulungan

Maging malakas, masipag at marangal

Dahil mahal ko ang Pilipinas,

Diringgin ko ang payo ng aking magulang

Susundin ko ang tuntunin ng paaralan

Tutuparin ko ang tungkulin ng mamamayang makabayan

Naglilingkod, nag-aaral at nagdarasal ng buong katapatan

laalay ko ang aking buhay, pangarap, pagsisikap sa bansang Pilipinas

LL. TAKDANG ARALIN

Sumulat ng maikling talata na nagtatalakay sa mga sumusunod na tanong:

Ano ang dapat nating tandaan kapag tayo ay nangako?

Bakit mahalaga na tumutupad sa pangako at obligasyon sa kapwa tao at bayan?

Mga Sanggunian

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)* Manila. LIBERTAS Project.

Civil Code, Art. 19 and 1156

ARTICLE 19. Every person must, in the exercise of his rights and in the performance of his duties, act with justice, give everyone his due, and observe honesty and good faith.

ARTICLE 1156. An obligation is a juridical necessity to give, to do or not to do.

PELC p14, 1.1

Gabay 6 pahina 100-105

Artikulo II Seksyon 4, 5, 9 at 15 ng Saligang Batas ng 1987

Eleanor D. Antonio, E., Banlaygas, E., Dallo, E., Codog, I., Lodronio, R., Pateña, A. 2004. *Gabay 6 Worktext sa Edukasyong Pagpapahalaga*. Quezon City: Rex Bookstore

Mga Kakailangang Kagamitan

card, Manila paper

Rubrik

Kraytirya sa Pagtataya				
Kraytirya	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang Galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
30. Ang slogan ay tungkol sa pagtupad ng obligasyon.				
31. Malinaw ang pagkasaad ng slogan.				
32. Ang larawan o guhit ay nakapagpapaganda sa slogan.				
33. Maayos ang pagkakalagay ng slogan sa isang lugar sa paaralan.				
Kalahatan				
Marka				

Appendix

ARTICLE II *DECLARATION OF PRINCIPLES AND STATE POLICIES*

PRINCIPLES

Section 4. The prime duty of the Government is to serve and protect the people. The Government may call upon the people to defend the State and, in the fulfillment thereof, all citizens may be required, under conditions provided by law, to render personal, military or civil service.

Section 5. The maintenance of peace and order, the protection of life, liberty, and property, and promotion of the general welfare are essential for the enjoyment by all the people of the blessings of democracy.

Section 6. The separation of Church and State shall be inviolable.

Section 9. The State shall promote a just and dynamic social order that will ensure the prosperity and independence of the nation and free the people from poverty through policies that provide adequate social services, promote full employment, a rising standard of living, and an improved quality of life for all.

Section 15. The State shall protect and promote the right to health of the people and instill health consciousness among them.

Antas: Baitang 6
Asignatura: HEKASI
ARALIN / PAKSA: Ang Mapayapang Paglutas sa mga Sigalot at Alitan
Sesyon: Dalawa
KAISIPAN: May mga mapayapang paraan ng paglutas sa mga alitan o mga sigalot sa pamayanan. Maiiwasan ang mga alitan at sigalot sa pamamagitan ng paggalang sa mga karapatan ng ating kapwa.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

IV A 4. Nasusuri ang mga paraang ginawa ng mga makabayang Pilipino sa pagkakamit ng kalayaan

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
PAMANTAYAN	
Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga mapayapang paraan ng paglutas sa mga alitan o mga sigalot sa pamayanan.	
KAKAILANGANING PAG-UNAWA	MAHAHALAGANG TANONG
Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa na hindi dapat hayaang ang mga simpleng di-pagkakaunawaan ay maging dahilan ng pag-usbong ng sigalot	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bakit mahalaga ang mapayapang paraan ng paglutas sa alitan at sigalot? 2. Paano maiiwasan ang mga alitan at sigalot sa pamahalaan?
KAALAMAN	KASANAYAN/ KAKAYAHAN
<i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . . .</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Naiiwasan ang alitan at sigalot sa mapayapang paraan 2. May <i>Katarungang Pambarangay</i> na umaayos sa mga alitan at sigalot sa barangay 	<i>Ang mag-aaral ay. . . .</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. Naiisa-isa ang mga mapayapang paraan ng paglutas ng mga alitan o sigalot 2. Nakapagmumungkahi ng mga paraan upang ang mga simpleng di-pagkakaunawaan ay hindi na lumaki pa at maging dahilan ng alitan o sigalot. 3. Naipaliliwanag ang kahalagahan ng mapayapang paraan ng paglutas sa mga alitan o mga sigalot sa pamayanan.

ANTAS II - PAGTATAYA

SA ANTAS PAGGANAP

Magbuo ng pangkat. Gumawa ng dula-dulaan na nagpapakita ng isang sigalot sa barangay. Ang naatasang Kapitan ng Barangay ay mangunguna sa pagsasaayos ng sigalot gamit ang gabay sa Sec. of 408 of RA 7160 (Local Government Code)
Katarungang Pambarangay

Gamitin ang Kraytirya sa Pagtataya para sa Pagtataya

SA ANTAS NG PAG-UNAWA

Gawin ng mga mag-aaral ang sumusunod na pagsasanay:

Basahin ng mga mag-aaral ang sumusunod na mga kalagayan. Pagkatapos ay bilugan ang titik ng tamang sagot sa tanong.

1. Nagiba ang bakod sa pagitan ninyo at ng inyong kapit-bahay dahil sa puno ng niyog na nakatanim sa kanilang panig. Ano ang dapat gawin ng inyong ama?
 - a. Awayin ang inyong kapit-bahay
 - b. Ipagawa sa kapit-bahay ang bakod
 - c. Isumbong sa pulis ang kapit-bahay
 - d. Kausapin nang mahinahon ang kapit-bahay

2. Pareho mong kaibigan sina Gloria at Tess. Nagkalaban sila sa pagiging pangulo ng inyong klase. Matagal na panahong hindi nagkikibuan. Ano ang iyong gagawin?
 - a. Papanigan mo si Tess dahil siya ang nanalo bilang pangulo
 - b. Papanigan mo si Gloria dahil naaawa ka sa kanya
 - c. Mamagitan ka sa kanila upang sila'y magbati
 - d. Iwasan mo silang pareho upang huwag madamay sa kanilang alitan

3. Si Oliver ay inireklamo ni Edwin ng pandaraya sa timbangan ng kanyang tindang bigas sa kapitan ng kanilang barangay. Ipinatawag ng kapitan sina Oliver at Edwin upang humarap sa lupon. Ano ang dapat gawin ni Oliver?
 - a. Huwag dumalo sa pulong
 - b. Pumunta sa pulong at magharap ng sariling reklamo
 - c. Harapin si Edwin upang awayin
 - d. Pumunta sa pulong upang harapin ang reklamo

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

MGA PLANO SA PAGKATUTO

MM. PANIMULANG GAWAIN

Pagganyak

Gaganyakin ang mga bata sa pagbabasa ng isang kwento. Magpapakita ang guro ng larawan ng isang hari at isang tauhan niya na nag-uusap habang kumakain ng tinapay na may palamang *jam*.

Paalalahanan ang mga bata tungkol sa mga dapat tandaan sa pakikinig. Gagamit ng *interactive reading strategy* ang guro. May mga pagkakataong hihinto siya sa pagbabasa at magbibigay ng mga tanong sa mga bata.

Itanong sa mga mag-aaral:

Batay sa larawan, tungkol saan kaya ang kwento natin ngayon?

Habang nagtatalakay, maaaring itanong ng guro kung ano sa tingin nila ang susunod na pangyayari, kung ano ang kanilang iniisip tungkol sa pangyayaring iyon (“think aloud statements”), kung sang-ayon sila sa ginawa ng tauhan at iba pa.

Matatagpuan sa apendiks ang kwento at mga kaugnay na larawan.

NN. PANLINANG NA GAWAIN

15. Paglalahad

Gamitin ang *graphic organizer* sa paglalahad ng aralin. Tingnan ang Apendiks.

Mga gabay na tanong:

Ano ang pamagat ng kwento?

Saan at kailan ito naganap?

Sinu-sino ang mga tauhan sa kwento?

Ano ang masasabi mong katangian ng pangunahing tauhan? Ng iba pang tauhan?

Ano ang tema ng kwento?

Mga bagay na maidaragdag sa talakayan batay sa *graphic organizer*:

1. Ang mga maliliit na alitan ay maaaring lumaki
2. Ang hari ay dapat kumilos upang maayos ang suliranin
3. Ang hari ay dapat making sa pamayanan at alamin kung tama ang kanilang pagtingin
4. May sala ba ang mga hayop? Wala. Ang kanilang asal ay asal hayop
5. May sala ba ang mga tao? OO. Ang tao ay may isip at maaaring makipag-areglo
6. Hindi dapat makilahok kaagad sa sigalot
7. Gamitin ang Katarungang Pambarangay upang maayos ang sigalot
8. Dapat pahalagahan ang maayos na pakikipagkapwa tao
9. Ayusin ang sigalot ayon sa tamang paraan

16. Pagtatalakayan

Gawain 1.

Hatiin ang klase sa apat na pangkat at bigyan ng katanungang sasagutin at pangangatwiranang ng bawat isa. Bigyan sila ng 3 minuto upang makabuo ng kanilang sagot at hayaang iulat ito sa klase pagkatapos.

Mga Tanong:

1. Sa inyong palagay, ano ang tunay na sanhi ng pagkakaroon ng sigalot? Bakit?
2. Sa inyong palagay, maari bang naiwasan ang sigalot na nangyari? Paano?
3. Sang-ayon ka ba sa desisyong ginawa ng hari? Kung ikaw ang hari, ano ang iyong gagawin sa mga nangyayari?
4. Kung ikaw ay isa sa iba pang tauhan sa kwento, ano ang pwede mong magawa upang di na lumaki pa ang isang simpleng suliranin? Kung ikaw ang katiwala ng hari at naramdaman mong dapat na kumilos at huwag pabayaang lang ang nangyari, sasabihin mo ba ito sa hari? Bakit?

Sa ating pang-araw-araw na buhay, halimbawa sa tahanan, sa pamayanan, sa paaralan, anu-ano ang mga paraang ginagamit natin sa paglutas ng mga alitan?

Sa tahanan? Sa paaralan?

Sa pamayanan o barangay, minsan may mga pagkakataong nagkakaroon din ng di-pagkakaunawaan. Bakit mahalagang mapanatili ang kaayusan at kapayapaan sa ating mga pamayanan o barangay?

Tahanan	Paaralan	Pamayanan
Pinag-uusapan ang suliranin	Idinudulog sa guro	May lupong tagapamayapa ang bawat barangay
Binibigyang-solusyon ang mga problema.	Pinag-uusap ang mga sangkot	Pinag-uusap ang mga panig na may alitan
Pinagsasabihan ang nagkakamali	Ipinaalam sa mga magulang upang matulungan ang batang makapagbago.	Pinagkakasundo ang bawat isa
	Ipinaalam sa Guidance Counselor o tagapayo	Pinapipirma ng Kasunduan

Gawain 2

Sabihin sa mga mag-aaral:

May mga di-pagkakaunawaang nagaganap sa ating mga barangay na nagiging ugat ng suliranin. Kapag ito'y hindi nabigyang pansin, nauwi ito sa kaguluhan na kung minsan ay umaabot na sa pagdedemanda o usaping panghukuman.

Paano kaya nilulutas ang mga sigalot sa pamayanan?

Ipabasa ang babasahin ukol sa *Katarungang Pambarangay* (Tingnan ang Apendiks) at talakayin ang nilalaman nito.

Maaring bigyang kahulugan muna ang mga salitang mahahalaga. Gagabayan ng guro ang mga bata sa pagbibigay kahulugan sa pamamagitan ng pagbibigay ng mga "clue questions".

Mga Tanong:

Sino ang naatasang umayos ng mga sigalot sa isang barangay?

Paano ito nilulutas? Anu-anong mga paraan ang maaring gamitin?

Ano ang ibig sabihin ng "amicable settlement"? Ano ang kabutihan nito?

Ano naman ang tinatawag na "mediation"?

Ano ang ibig sabihin ng mediator o tagapamagitan?

Ano naman ang "conciliation"? Ano ang pagkakahawig nito sa salitang reconciliation?

OO. PAGLALAHAT

Buuin ng mga mag-aaral ang talaan sa ibaba.

Paraan ng Paglutas	Paraan ng Pag-iwas
1.	1.
2.	2.

Gabayan ang mga mag-aaral sa pagbubuo ng mga sumusunod na konsepto batay sa talaang ginawa.

- Ano-ano ang mga paraan ng paglutas ng sigalot?
- Ano ang maari nating magawa upang maiwasan ang pagkakaroon ng mga sigalot?

PP. PAGLALAPAT

Paggawa ng liham ng paumanhin at pagpapatawad

Susulat ang mga mag-aaral ng liham ng paumanhin o pagpapatawad sa:

- Kamag-aral na nakasamaan ng loob (nakasakit sa kanya o nasaktan niya)

Matapos gawin ang liham, personal niyang ibibigay ang sulat at sila’y magkakamayan.

QQ. TAKDANG ARALIN

Magsaliksik tungkol sa ilang sigalot o alitang naganap sa kasaysayan at gamit ang tsart sa ibaba, itala ang mahahalagang impormasyon ukol dito. Maghandang ilahad ito sa klase.

Pangyayari	Kailan Naganap	Mga Sangkot	Mga Sanhi	Paraan ng Paglutas na Ginamit	Mga Ibinunga

Mga Sanggunian

Kasalanan ng Latik

MacDonald, M. 1992. Not Our Problem: A Tale from Burma and Thailand. *World Folktales to Talk About*.

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.

Sec. 2 of Alternative Methods for Dispute Resolution Act (RA 9285)

Sec. of 408 of RA 7160 (Local Government Code), on *Katarungang Pambarangay*

Mga Kakailangang Kagamitan Mga larawan

Rubrik

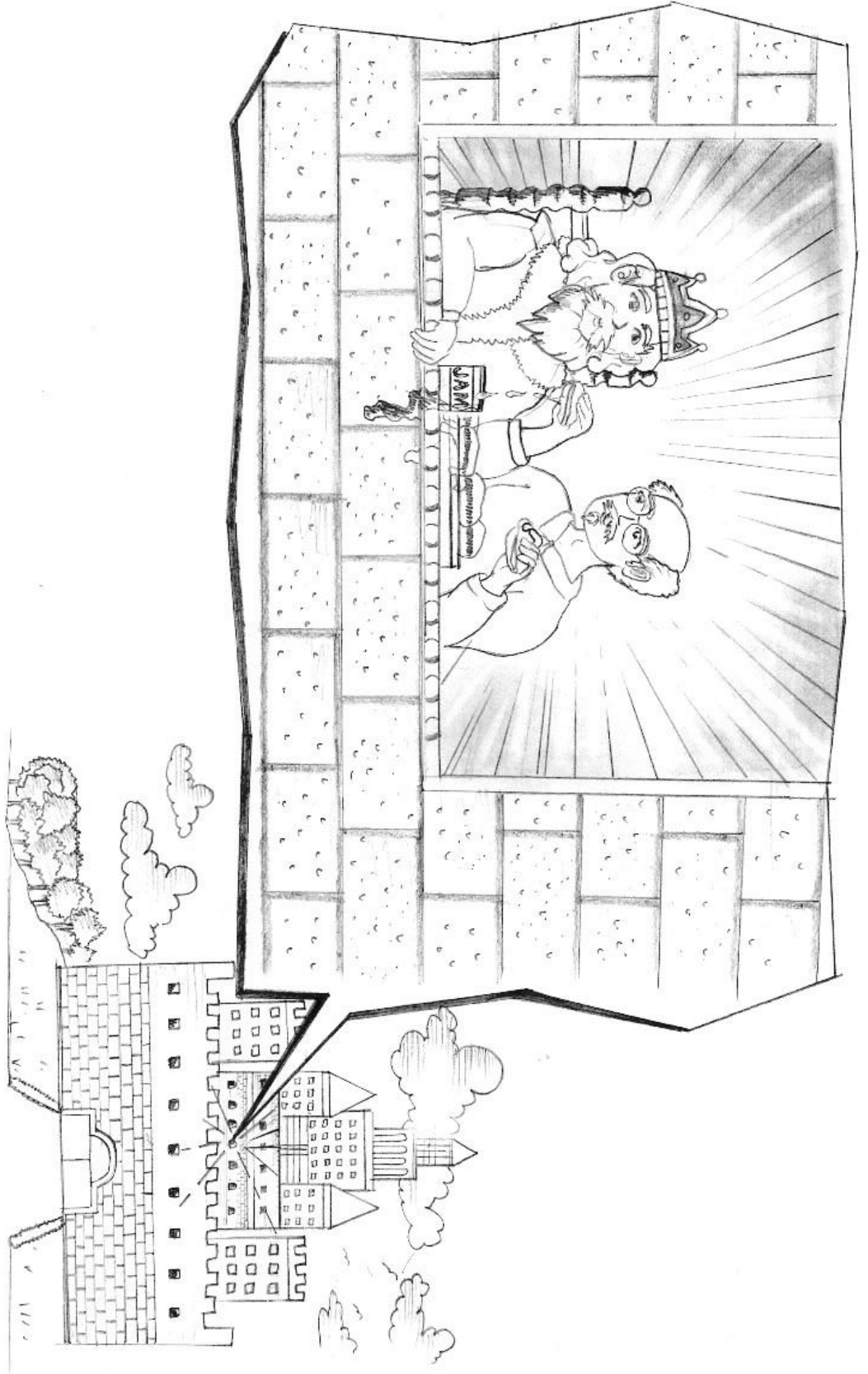
Kraytirya sa Pagtataya				
Kraytirya	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang Galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
34. Ang pangkat ay nagpakita ng dula-dulaan na nag papakita ng sigalot sa barangay				
35. Ginamit na batayan ang Sec. of 408 of RA 7160 (Local Government Code) <i>Katarungang Pambarangay</i> sa pagsasaayos ng sigalot				
36. Maayos ang pagganap ng mga actor at aktres				
37. Angkop ang diyalogo sa tema ng dula-dulaan				
Kalahatan				
Marka				

Apendiks

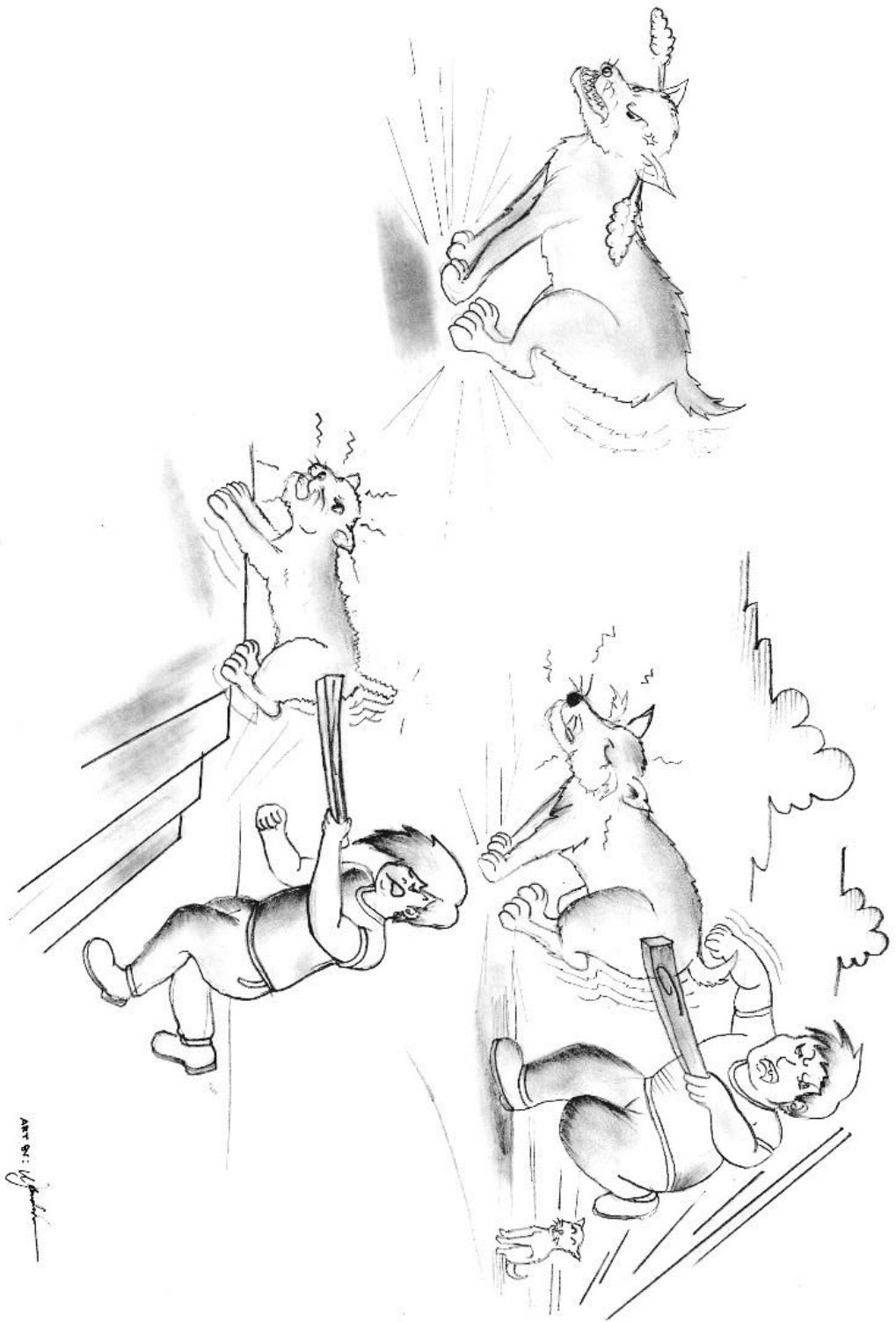


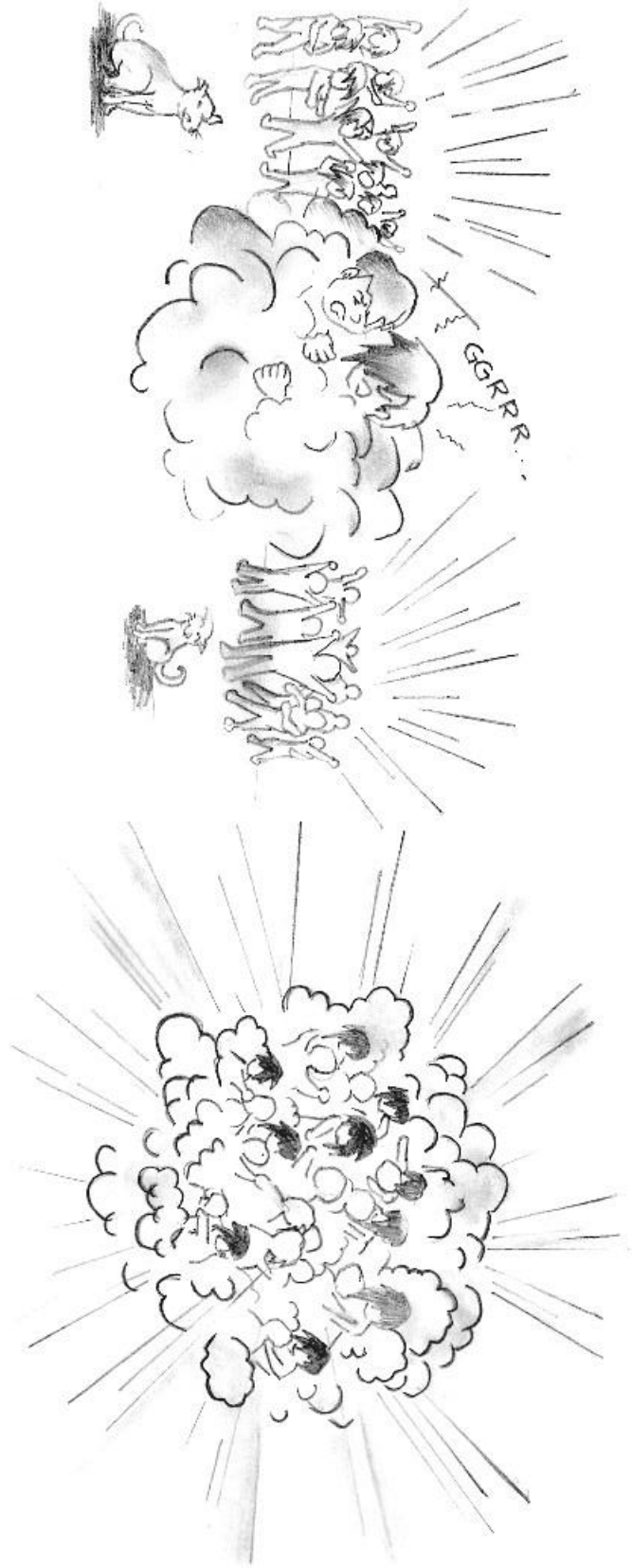
SONA Rally 2008

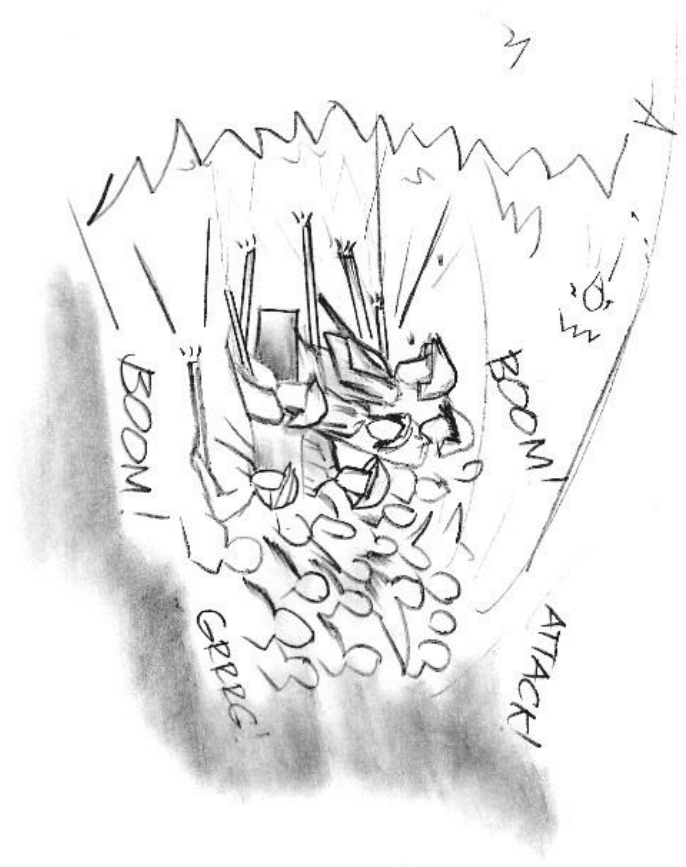
(Source: <http://www.flickr.com/photos/jdj92088/2712735053/>, courtesy of Justin de Jesus)

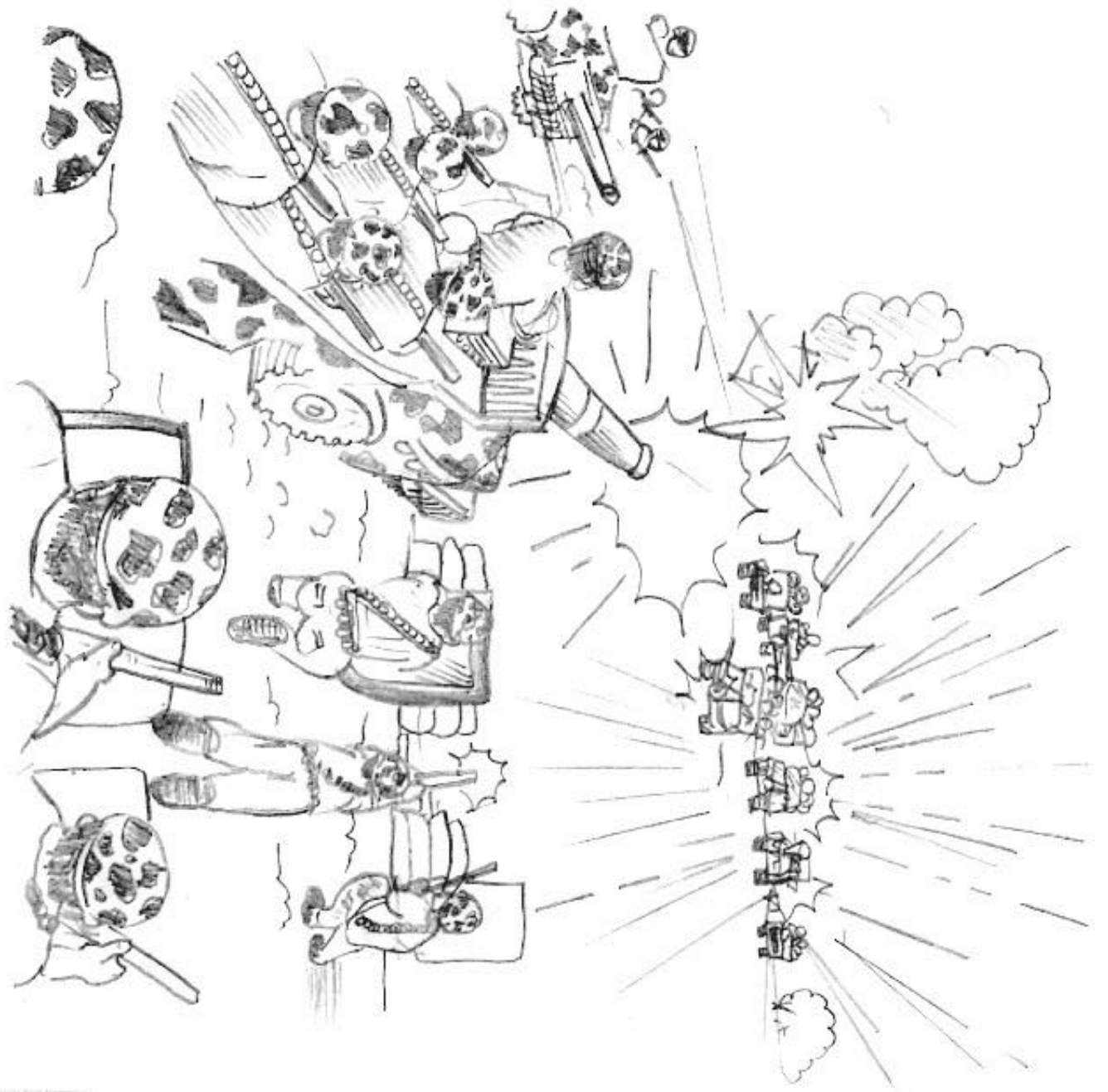






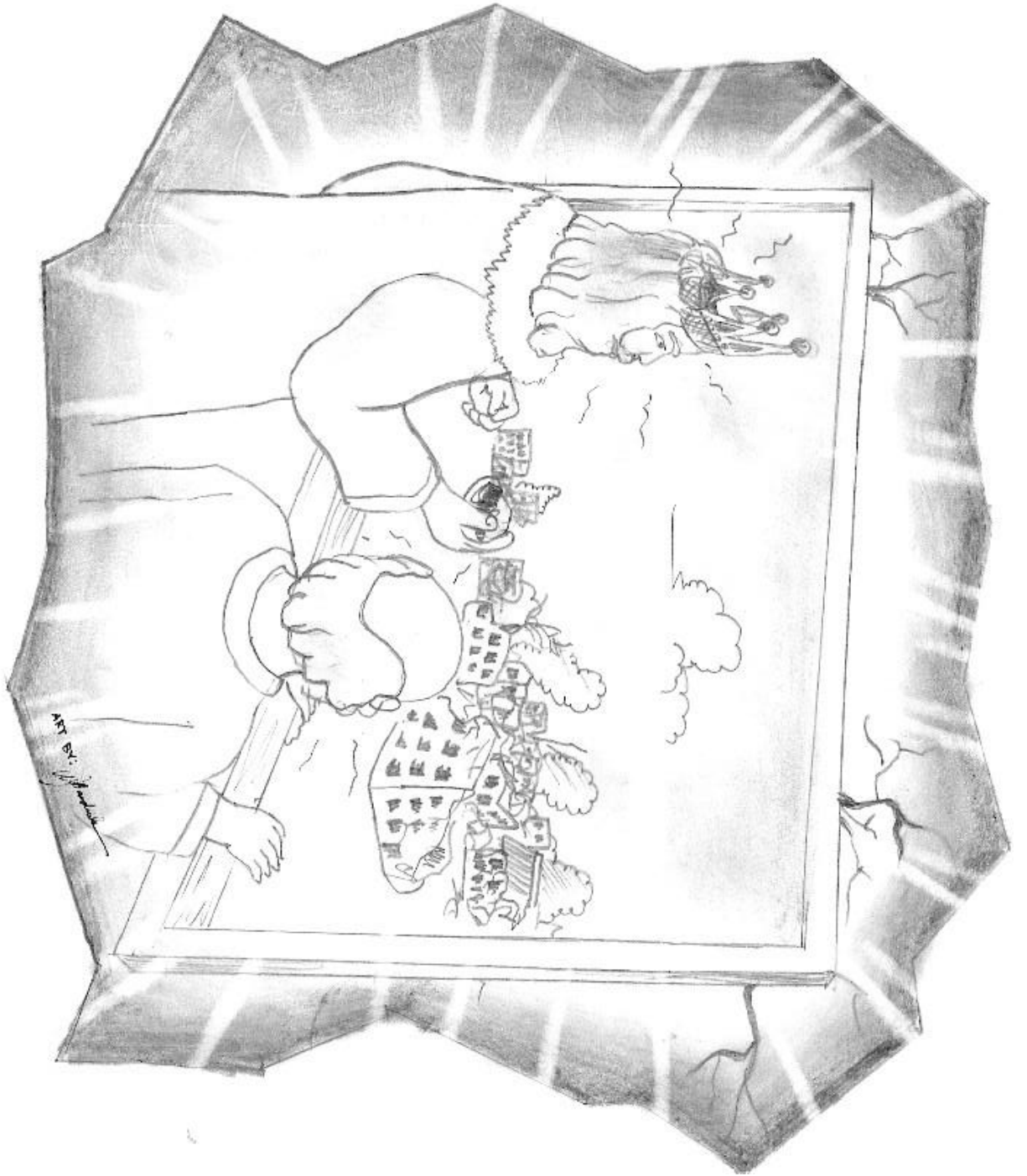




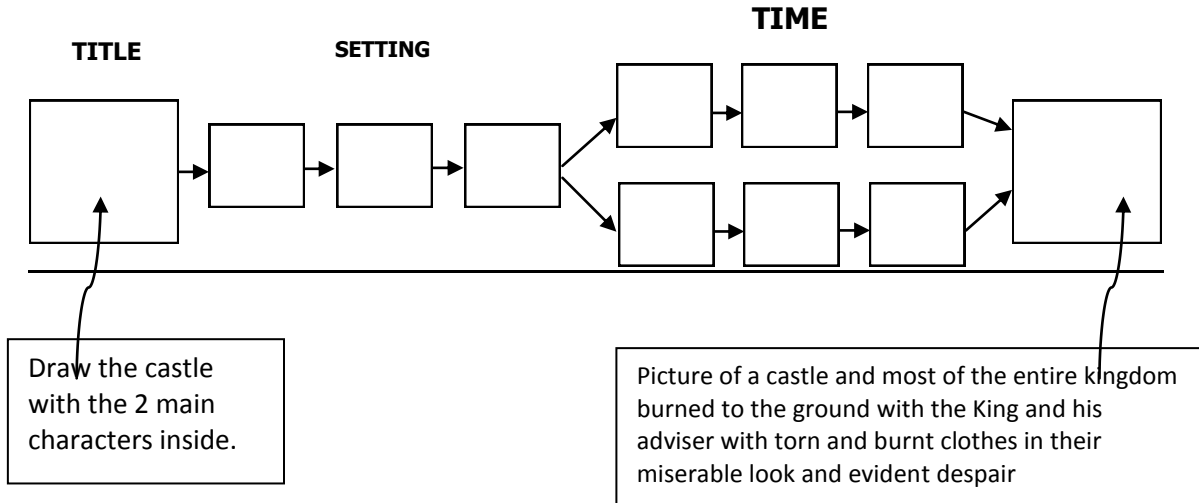




ART BY: *[Signature]*



ART BY: [Signature]



Sec. 2 of Alternative Methods for Dispute Resolution Act (RA 9285)

Sec. 2. Declaration of Policy. - it is hereby declared the policy of the State to actively promote party autonomy in the resolution of disputes or the freedom of the party to make their own arrangements to resolve their disputes. Towards this end, the State shall encourage and actively promote the use of Alternative Dispute Resolution (ADR) as an important means to achieve speedy and impartial justice and de-clog court dockets. As such, the State shall provide means for the use of ADR as an efficient tool and an alternative procedure for the resolution of appropriate cases. Likewise, the State shall enlist active private sector participation in the settlement of disputes through ADR. This Act shall be without prejudice to the adoption by the Supreme Court of any ADR system, such as mediation, conciliation, arbitration, or any combination thereof as a means of achieving speedy and efficient means of resolving cases pending before all courts in the Philippines which shall be governed by such rules as the Supreme Court may approve from time to time.

Sec. of 408 of RA 7160 (Local Government Code), on *Katarungang Pambarangay*

Sec. 408. Subject Matter for Amicable Settlement; Exception Therein. The *lupon* of each *barangay* shall have authority to bring together the parties actually residing in the same city or municipality for amicable settlement of all disputes except:

- (a) Where one party is the government or any subdivision or instrumentality thereof;
- (b) Where one party is a public officer or employee, and the dispute relates to the performance of his official functions;
- (c) Offenses punishable by imprisonment exceeding one (1) year or a fine exceeding Five thousand pesos (P5,000.00);
- (d) Offenses where there is no private offended party;
- (e) Where the dispute involves real properties located in different cities or municipalities unless the parties thereto agree to submit their differences to amicable settlement by an appropriate *lupon*;
- (f) Disputes involving parties who actually reside in *barangays* of different cities or municipalities, except where such *barangay* units adjoin each other and the parties thereto agree to submit their differences to amicable settlement by an appropriate *lupon*;
- (g) Such other classes of disputes which the President may determine in the interest of justice or upon the recommendation of the Secretary of Justice.

The court in which non-criminal cases not falling within the authority of the *lupon* under this Code are filed may, at any time before trial, *non proprio* refer the case to the *lupon* concerned for amicable settlement.

\---!e-library! 6.0 Philippines Copyright © 2000 by Sony Valdez---/
([1991 RA 7160] [9/31] AN ACT PROVIDING FOR A LOCAL GOVERNMENT CODE OF 1991, 7160, 1991 Oct
10, Republic Act)

Kasalanan ng Latik (Isinalin ni Portia Soriano)

Maganda ang sikat ng araw, masarap ang nakahandang almusal. Masayang nag-uusap si Haring Aram at ang kanyang tagapayong si Galil kayat hindi niya napansin ang palamang latik na tumulo mula sa kanyang tinapay, tuluy-tuloy sa pasimano ng bintana. “Hayaan po ninyong punasan ko ito”. Ang sabi ni Galil. Huwag mo ‘yang alalahanin. Hindi natin yan problema. Nariyan ang mga tagasilbi. Sila ang bahalang maglinis niyan.”

Muli silang nagkwentuhan. Lingid sa kanilang kaalaman, dahan-dahang pumadausdos ang latik pababa at pumatak sa lupa. Nakita ito ng langaw sa di kalayuan. “Aha! May matamis na ‘kong agahan!” ang sabi niya. Sinimulan niya itong lantakan ngunit ito na pala ang huling almusal niya. Namataan siya ng isang bayawak at mabilis siyang sinilo sa pamamagitan ng mahaba nitong dila.

Habang nginunguya ang langaw na kawawa, dumating itong pusa at ang bayawak ay tinuya. Ngunit laking malas, may asong nasa labas. Dali-dali nitong dinaluhong ang pusang kawala.

“Mahal na hari, di yata’t may kaguluhang nagaganap sa labas.” Sabi ni Galil na nag-aalala. Di kaya dapat ay tumawag tayo ng taong makapagpapanuto sa sitwasyon? Muling sinabi ng hari “Huwag mo ‘yang intindihin, ang problemang iyan ay di atin.” Kayat nagpatuloy sila sa kanilang pagkain.

Samantala, dumating ang may-ari ng pusa at galit na galit na ginulpi ang aso. Patakpong sumaklolo ang may-ari ng aso at sinimulang gulpihin ang pusa. Di naglaon, ang dalawang may-ari na ang nagsusuntukan.

“Kamahalan, may mga taong nag-aaway sa labas. Di kaya dapat tayong magpadala ng taong aawat sa gulo? “Sumilip muli sa bintana ang hari at sinipat ang labas. “Naku’ h’wag mong intindihin yan. Hindi natin problema yan.”

Dumating ang mga kamag-anak at kapit-bahay ng may-ari ng pusa at nagsimulang maghiyawan. “Sige! Kaya mo’yan! Bigyan mo ng leksyon! Sa kabila ng kalye ay naroon naman ang mga kaibigan ng may-ari ng aso. “Hwag kang magpapatalo! Balian mo siya ng buto!” ito ang kanilang sigaw. Di naglaon, ang mga kakampi ng may-ari ng aso at mga kaibigan ng may-ari ng aso ang siya naming nagkagulo.

“Naku po, kamahalan! May mga taong nag-aaway at nagkagulo sa kalsada. Marahil dapat tayong tumawag ng mag-aawat sa kanila!” Kabado na si Galil ngunit di man lang sumulyap ang hari. At tulad ng nauna nitong sinabi, kibit-balikat nitong pinarating kay Galil na hindi nila ito problema.

Ngayon ay may mga sundalong dumating. Noong una, tinangka nilang awatin ang mga nag-aaway ngunit nang malaman nila ang dahilan ng kaguluhan, ang iba ay pumanig sa may-ari ng pusa habang ang iba naman ay kumampi sa may-ari ng aso. Di kalaunan, sumali na rin sa away ang mga sundalo.

Dahil kasangkot na ang mga sundalo, ang maliit na sigalot ay lumaki na at naging digmaang sibil. Maraming bahay ang nasunog. Maraming tao ang nasaktan. Pati ang palasyo ay kasamang nasunog.

Ngayon, abo na lang ang nasa kanilang harapan. Matamang tinitingnan ng hari ang lawak ng pinsalang idinulot ng digmaan. “Marahil ay nagkamali ako?” tanong ng hari.

Halaw sa *Peace Tales: World Folktales to Talk About*. c 1992 Margaret Read MacDonald (North Haven CT: Linnet Books) ni Portia R. Soriano

The English Version

The King sat with his Adviser eating honey on puffed rice. As they ate they leaned from the palace window and watched the street below.

They talked of this and that. The King, not paying attention to what he was doing, let a drop of honey fall onto the windowsill.

"Oh sire, let me wipe that up," offered the Adviser.

"Never mind," said the King. "It is not our problem. The servants will clean it later."

As the two continued to dine on their honey and puffed rice. The drop of honey slowly began to drip down the windowsill. At last it fell with a plop onto the street below. Soon a fly had landed on the drop of honey and begun his own meal.

Immediately a gecko sprang from under the palace and with a flip of its long tongue swallowed the fly. But a cat had seen the gecko and pounced. Then a dog sprang forward and attacked the cat!

"Sire, there seems to be a cat and dog fight in the street. Should we call someone to stop it?"

"Never mind," said the King. "It's not our problem."

So the two continued to munch their honey and puffed rice. Meanwhile the cat's owner had arrived and was beating the dog. The dog's owner ran up and began to beat the cat. Soon the two were beating each other.

"Sire, there are two persons fighting in the street now. Shouldn't we send someone to break this up?"

The King lazily looked from the window.

"Never mind. It's not our problem."

The friends of the cat's owner gathered and began to cheer him on. The friends of the dog's owner began to cheer her on as well. Soon both groups entered the fight and attacked each other.

"Sire, a number of people are fighting in the street now. Perhaps we should call someone to break this up."

The King was too lazy even to look. You can guess what he said.

"Never mind. It's not our problem."

Now soldiers arrived on the scene. At first they tried to break up the fighting.

But when they heard the cause of the fight. Some sided with the cat's owner. Others sided with the dog's owner. Soon the soldiers too had joined the fight. With the soldiers involved, the fight erupted into civil war. Houses were burned down. People were harmed. And the palace itself was set afire and burned to the ground.

The King and his Adviser stood surveying the ruins.

"Perhaps," said the King,

"I was wrong?"

Perhaps the drop of honey WAS our problem."

(Source: *Peace Tales: World Folktales to Talk About*. 1992. Margaret Read MacDonald (North Haven CT: Linnet Books). Reprinted by permission of the publisher. All rights reserved).

Antas: Baitang 6
Asignatura: HEKASI
ARALIN / PAKSA: Ang Tatlong Sangay ng Pamahalaan
Sesyon: Dalawa
KAISIPAN: Ang pagkakatalaga ng mga tungkulin at kapangyarihan sa tatlong sangay ng pamahalaan ay kinakailangan sa maayos at matiwasay na pamamalakad sa bansa.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

III B2. Nasasabi ang mga batayang karapatan at kalayaang tinatamasa ng mga mamamayang Pilipino ayon sa Saligang Batas

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
PAMANTAYAN	
Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa tatlong sangay ng pamahalaan	
KAKAILANGANING PAG-UNAWA	MAHAHALAGANG TANONG
Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa pagkakaiba-iba ng mga sangay ng pamahalaan	<ol style="list-style-type: none"> Ano ang kahalagahan ng tatlong sangay ng pamahalaan? Bakit kailangang Malaya sa control at impluwensiya ng bawat isa ang mga sangay ng pamahalaan?
KAALAMAN	KASANAYAN/ KAKAYAHAN
<i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . . .</i> <ol style="list-style-type: none"> Ang Pilipinas ay may demokratikong pamahalaan Ang demokratikong pamahalaan ay binubuo ng tatlong sangay na gumaganap ng kani-kaniyang tungkulin at nagtataglay ng kapangyarihang malaya sa control at impluwensiya ng bawat isa. 	<i>Ang mag-aaral ay. . . .</i> <ol style="list-style-type: none"> Naiisa-isa ang mga tungkuling ginagampanan at kapangyarihang taglay ng bawat sangay ng pamahalaan. Natutukoy ang mga pangunahing suliranin sa bawat sangay at nakapagmumungkahi ng mga solusyon o kalutasan upang mapanatili ng pamahalaan ang kaayusan sa bansa.
ANTAS II - PAGTATAYA	
SA ANTAS PAGGANAP	SA ANTAS NG PAG-UNAWA
Hanapin sa Internet and simbolo ng bawat sangay ng pamahalaan. Iguhit at kulayan ang bawat isa sa bond paper. Sa likod, ipaliwanag ang tungkulin at kapangyarihang ng bawat isa. Gamitin ang Kraytirya sa Pagtataya para sa Pagtataya	Gawin ng mga mag-aaral ang sumusunod na pagsasanay: <ol style="list-style-type: none"> Tukuyin kung ang mga sumusunod ay nauukol sa sangay tagapagpaganap, pambatas o panghukuman. Isulat ang GANAP kung nauukol ito sa tagapagpaganap, BATAS kung pambatasan at HUKOM kung panghukuman.

	<p>___1. May kapangyarihang gumawa ng mga batas.</p> <p>___2. Ang mga tauhan dito ay ang pangulo ng Pilipinas at ang kanyang mga gabinete.</p> <p>___3. May kapangyarihang dinggin at lutasin ang mga suliraning may kaugnay sa pagpapatupad ng batas.</p> <p>___4. Ang tauhang nagpapagalaw sa sangay na ito ay ang Kongreso na binubuo ng Senado at kapulungan ng mga Kinatawan.</p> <p>___5. Tungkulin ng pangulo ang hirangin ang mga karapat-dapat sa tungkulin</p> <p>___6. Ang pangulo ay may kapangyarihang pangmilitar, humirang at magpatawad.</p> <p>___7. May kapangyarihan sa pagbibigay ng kahulugan sa batas ng bansa kung may pagtatalo dito.</p> <p>___8. Nagpapatupad sa mga batas upang mapangalagaan ang karapatan, buhay at ari-arian ng mga mamamayan.</p> <p>___9. May kapangyarihang hirangin at itiwalag sa tungkulin ang mga pinuno.</p> <p>___10. May kapangyarihang duminig at lumutas ng mga hidwaan at lumutas ng mga hidwaan sa pagitan ng mga mamamayang pribado at pamahalaan.</p> <p><i>Mga sagot: (1) Ganap (2) Ganap (3) Batas (4) Ganap (5) Ganap (6) Ganap (7) Hukom (8)Hukom (9) Ganap (10) Hukom</i></p>
--	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

MGA PLANO SA PAGKATUTO

RR. PANIMULANG GAWAIN

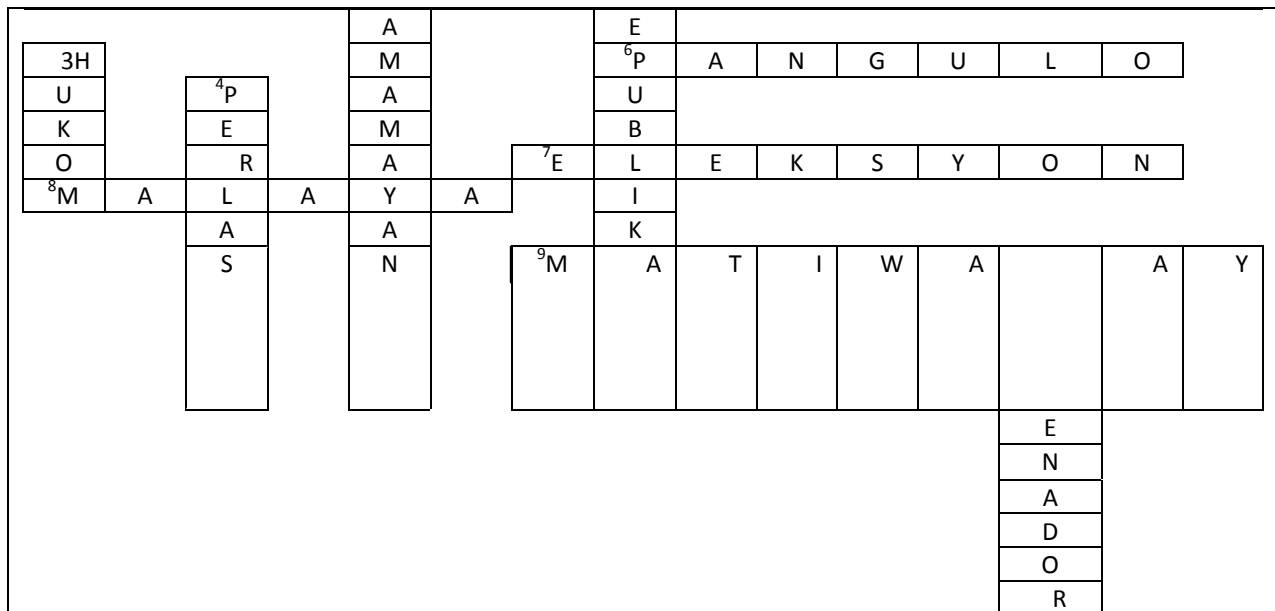
Balik-Aral

Pagbubuo ng Crossword Puzzle

Panuto:

Hatiin ang klase sa tatlong pangkat at bigyan ng tig-iisang kopya ng puzzle ang bawat pangkat. Bigyan sila ng 3 minuto para sagutin ito. Sabihing hanggat maari, huwag nilang ipakikita o iparirinig ang kanilang sagot sa ibang pangkat. Kapag natapos na sila sa pagsagot ay ididikit nila sa pisara ang natapos na puzzle kung wala pang 3 minuto. Pag sumapit na ang takdang minuto, tapos o hindi, ay kailangan nilang idikit sa pisara ang kanilang sagot. Ang may pinakamaraming tamang sagot ay magkakaroon ng dagdag na puntos sa recitation.

⁵ D	E	¹ M	O	K	² R	A	T	I	K	O
----------------	---	----------------	---	---	----------------	---	---	---	---	---



Pababa

1. Sa kanila nakasalalay ang kapangyarihan sa isang demokratikong pamahalaan.
2. Ang ating bansa ay tinatawag na “_____ ng Pilipinas.”
3. Nagpapasya at naglilitis sa mga kaso
4. “_____ ng Silanganan.” Ito ay isa sa mga katawagan sa Pilipinas.
10. Gumagawa at nagpapasa ng mga batas

Pahalang

5. Uri ng pamahalaang umiiral sa Pilipinas.
6. Tawag sa namumuno o “head of state”
7. Sa panahong ito ginagamit natin ang ating karapatan na bumoto.
8. Nangangahulugang hindi kontrolado ninuman
9. Nangangahulugang maayos at mapayapang antas or kalagayan

proseso:

Itanong sa mga mag-aaral:

Saan kaugnay ang mga salitang demokratiko, pangulo, malaya, republika at hukom?

(Inaasahang sagot: Ang mga ito ay kaugnay ng pamahalaan o may kinalaman sa pamahalaan).

Pagganyak

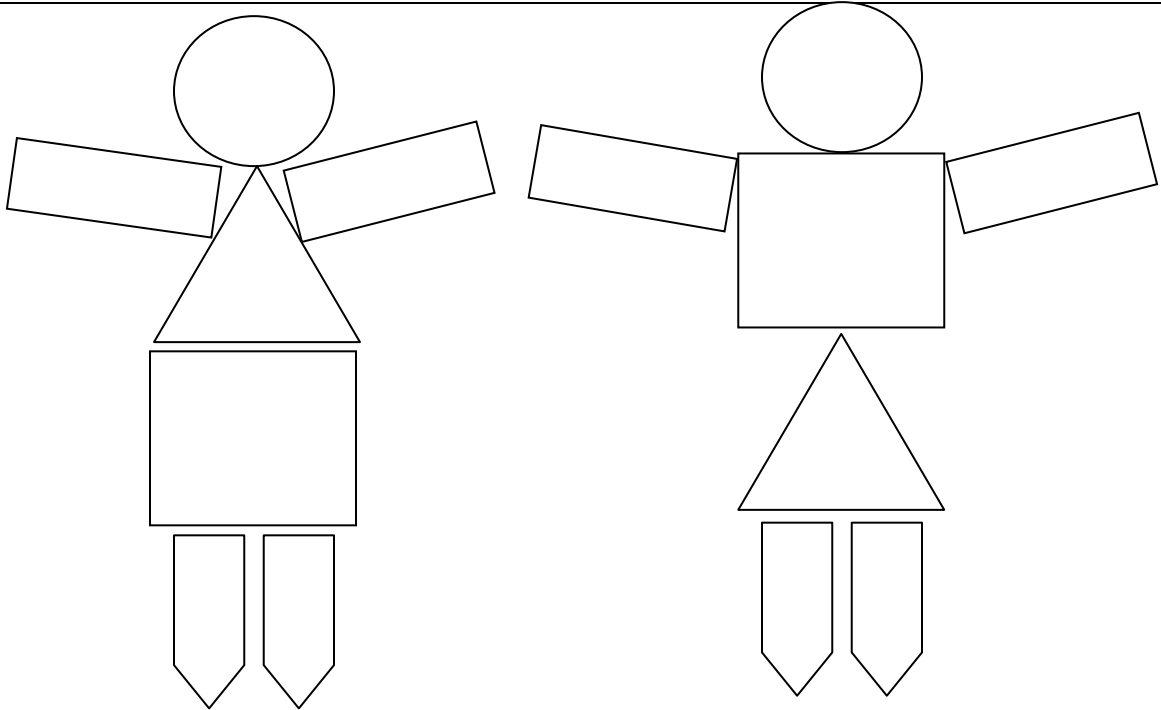
Ipakita sa klase ang mga ginupit na hugis na gagamitin para sa laro.

Ipaliwanag ang mekaniks ng laro:

Pipili ang bawat pangkat ng dalawang (2) kinatawan. Sa pamamagitan ng mga hugis, bubuo ang bawat pangkat ng anyo ng tao sa loob ng dalawang (2) minuto.

Piringan ang isang mag-aaral. laayos niya ang iba’t-ibang hugis upang makabuo ng hugis ng tao ayon sa sasabihin ng kanyang kapartner.

Ito ang inaasahang mga anyong pwedeng mabuo:



SS. PANLINANG NA GAWAIN

17. Paglalahad

Susuriin ang mga anyong nabuo at ang may pinakamaayos na anyo ang siyang pipiliing nagwagi.

Sino sa kanila ang nakagawa ng anyong tao nang pinakatama?

Ano ang kanilang ginawa kaya sila ang nanalo?

(Maari ding tanungin ang nanalong kinatawan e.g. Ano ang inyong ginawa kaya kayo ang nanalo?)

Ano ang naramdaman ninyo nang manalo ang inyong mga piniling kinatawan?

Balikan natin ang pagpiling ginawa natin sa mga kinatawan.

Sino ang pumili sa kanila? Bakit sila ang inyong pinili?

Tanungin naman natin ang mga napili bilang kinatawan. Sa tingin ninyo, bakit kayo ang pinili nila?

Bilang kinatawan ng inyong pangkat, ano ang tungkuling dapat ninyong gampanan?

Paano magagampanan ng maayos ang ating tungkulin bilang bahagi ng isang pangkat?

Tingnan naman natin ang pamahalaan.

Ano sa palagay ninyo ang mga tungkuling ginagampanan nito?

Kung ang Pangulo lang at mga pinuno ng mga lalawigan at munisipalidad ang siyang gaganap ng lahat ng tungkuling ito, makakaya kaya nila?

Katulad ng mga hugis na binuo natin, ang pamahalaan ay binubuo din ng mga bahagi. Ito ang tinatawag nating mga sangay ng pamahalaan.
 May tatlong pangunahing sangay ang pamahalaan.
 Anu- ano ang mga ito?

Basahin nila ang “Sistemang Pampamahalaan ng Bansa” (Tingnan sa Apendiks)

18. Pagtatalakayan

Matapos na matukoy ng mga bata ang tatlong sangay ng pamahalaan, itanong ang mga sumusunod:

- Ano ang pangunahing tungkulin ng bawat sangay?
- Sino-sino ang tinatawag nating mga tagapagpaganap?
- Sino-sino ang mga naglilingkod sa sangay pambatasan? Sa hukuman?

Bigyan ang bawat pangkat ng mga istrips ng kartolina kung saan nakasulat ang mga kapangyarihan at tungkulin ng bawat sangay ng pamahalaan at namumuno dito. Gabayan sila sa pagbuo ng tsart.

Pagkatapos, itanong:

Ano-ano ang kapangyarihang taglay ng bawat sangay ng pamahalaan?

(Mga inaasahang sagot)

For the following chart, reference can be made to On Balance: Judicial Reforms in the Philippines (Manila, Asian Institute of Journalism and Communication, 2005)

Sangay ng Pamahalaan	Kapangyarihang Taglay
Tagapagpaganap	Tagapagpaganap: 1.Nagpapatupad ng batas 2.May kontrol sa mga kagawarang at tanggapang tagapagpaganap 3. Magdeklara ng Martial Law 4.”Commander-in-Chief” ng sandatahang Lakas ng Pilipinas 5. Magbigay ng “pardon” sa mga nahatulan nang pinal na mysala sa isang kasong kriminal
Pambatasan	Pambatasan: 1.Magpanukala ng batas 2. Gumawa ng mga susog sa mga batas 3. Ipasa ang badyet ng pamahalaan
Panghukuman	Panghukuman: 1.Magbigay kahulugan sa Saligang Batas at iba pang batas 2. Duminig at lumutas ng kasong may kinalaman sa karapatan at tungkulin ng mamamayan 3. Suriin at tingnan kung nagkaroon ng paglabag o pag-abuso sa kapangyarihan ang anumang ahensiya ng pamahalaan sa isang angkop na kaso 4. Tinitiyak sa isang angkop na kaso na ang isang batas ay naaayon sa Saligang Batas ng bansa

TT. PAGLALAHAT

Gabayan ng guro ang mga mag-aaral sa pagbuo ng graphic organizer sa pamamagitan ng pagbibigay ng mga tanong.

Ano-ano ang tatlong sangay ng pamahalaan?
Ano-ano ang kapangyarihang taglay ng bawat isa?
Paano naipakikita na ang tatlong sangay ay malaya sa kontrol ng bawat isa?

UU. PAGLALAPAT

Ibigay ang panuto sa mga mag-aaral:

Kumuha ng dalawang kamag-aral at sama-sama ninyong bigyan ng angkop na pagtatapos ang isa sa mga sitwasyon sa ibaba. Isulat ang inyong sagot at humandang ibahagi ang inyong sagot sa klase.

May palatuntunan sa inyong paaralan at naimbitahang panauhing pandangal ay isang senador. Matapos siyang magbigay ng talumpati, tinanong niya ang mga batang naroon kung anong panukala ang nais nilang imungkahi upang maiwasan ang pagkahirati ng mga mag-aaral sa computer games o sa paglalagi sa computer shops. Natuon ang kanyang paningin sa iyo at tinawag ka niya. . .

Ikaw ang alkalde ng inyong bayan. Gusto mong madagdagan ang kita ng inyong bayan upang makapagpatayo ng ospital pambayan. Isang araw, may nagpunta sa iyong opisina at nag-alok na magtayo ng pabrika ng karbon o uling sa inyong bayan. Makakapagbigay na sila ng trabaho, uupa pa sila at magbabayad din ng buwis. Sa kabilang banda, ang usok na ilalabas ng pabrika ay maaring magdulot ng polusyon at sakit sa mga nasasakupan mo. Matapos mong pag-aralan ang mga bagay-bagay, nakahanda ka nang sabihin sa kanila ngayon ang iyong sagot. Kinamayan mo sila at sinabing. . . .

Pinagagawa kayo ng inyong guro ng isang maikling tula o rap tungkol sa inyong magagawa upang masagip ang kalikasan sa pagkasira. Tinawag ka ng iyong guro upang basahin o kantahin ang iyong ginawa. . .

TAKDANG ARALIN

Gumupit o sumipi ang mga mag-aaral ng balita sa pahayagan na nauukol sa pagsisiyasat at pagtitimbang sa mga sangay ng ating pamahalaan.

Mga Sanggunian

Cruz, Marites B. et al. 2007. *Yaman ng Pilipinas. Batayang Aklat sa Heograpiya, Kasaysayan at Sibika 6*. Pp. 91-93. National Program Support for Basic Education. Kagawaran ng Edukasyon. Philippines.

Ruiz-Dimalanta, R. and Datinguino, A. 2004. *The Rule of Law in the Philippines, A Concept Paper for the Public Education on the Rule of Law Advancement and Support (PERLAS)*. Manila. LIBERTAS Project.

On Balance: Judicial Reforms in the Philippines (Manila, Asian Institute of Journalism and Communication, 2005)

Constitution, Art. VI, Sec. 1 Art, VII, Sec. 1, Art. VIII, Sec. 1

Mga Kakailanganing Kagamitan

manila paper na susulatan ng mga tungkulin at kapangyarihan ng bawat sangay ng pamahalaan, iba't-ibang hugis na gawa sa kartolina, panyo, scotch tape.

Rubrik

Kraytirya sa Pagtataya				
Kraytirya	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang Galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
38. Ang bawat sangay ay may simbolo				
39. Naiguhit ang nakulayan ng maayos ang bawat simbolo				
40. Naipaliwanag ang tungkulin at kapangyarihan ng bawat isa.				
Kalahatan				
Marka				

APENDIKS

Constitution, Art. VI, Sec 1 Art, VII, Sec 1 Art. VIII, Sec 1

Art VI Section 1. The legislative power shall be vested in the Congress of the Philippines which shall consist of a Senate and a House of Representatives, except to the extent reserved to the people by the provision on initiative and referendum.

Art VII Section 1. The executive power shall be vested in the President of the Philippines.

Art VIII Section 1. The judicial power shall be vested in one Supreme Court and in such lower courts as may be established by law. Judicial power includes the duty of the courts of justice to settle actual controversies involving rights which are legally demandable and enforceable, and to determine whether or not there has been a grave abuse of discretion amounting to lack or excess of jurisdiction on the part of any branch or instrumentality of the Government.

Sistemang Pampamahalaan ng Bansa

Ayon sa ating Saligang Batas ng 1987, ang pamahalaan ng Pilipinas ay isang republikang demokratiko. Sa ganitong uri ng pamahalaan, may kalayaan ang mga mamamayan na pumili ng mga taong mamumuno sa bansa. Sa pamamagitan ng eleksyon pinipili ang pangulo at iba pang pinuno ng bansa. Sila ang kakatawan sa taong bayan sa pagsasagawa ng mga batas at desisyon para sa lahat.

Ang sistema ng pamahalaan ay pampanguluhan na may tatlong sangay na naghati-hati sa kapangyarihan.

Unang Sangay ng Pamahalaan: Tagapagpaganap o *Executive Branch*

Ang pangulo ng Pilipinas ang siyang tagapagpaganap at puno ng bansa. Siya ang *commander-in-chief* ng Sandatahang Lakas ng Pilipinas o Armed Forces of the Philippines. Ang mga tungkulin niya't kapangyarihan ay ang sumusunod:

1. Pamahalaan at kontrolin ang mga kagawarang tagapagpaganap, mga kawanihan, at tanggapan;
2. Ipatupad ang lahat ng mga bats;
3. Hirangin ang mga karapat-dapat sa tungkulin;
4. Makipagkontrata at managot ng mga pag-utang sa labas ng bansa;
5. Pumasok sa kasunduang pambansa o kasunduang pandaigdig;
6. Iharap sa kongreso ang pambansang badyet;
7. Ipasailalim sa Batas Militar ang bansa o alinmang bahagi nito; at
8. Magkaloob ng kapatawaran sa nagkasalang nagpakabuti.

Dalawa ang lupong tagapayo ng pangulo: ang sanggunian ng estado at gabinete. Ang sanggunian ng estado ay binubuo ng mga pinunong pambayan at mga pribadong mamamayang hinirang ng pangulo. Ang gabinete ay binubuo ng mga kalihim ng mga kagawarang tagapagpaganap.

Mga Katangian ng Pangulo

Ang nais maging pangulo ng bansa ay dapat may katangiang tulad ng sumusunod:

1. Katutubong ipinanganak na mamamayan ng Pilipinas;
2. Apatnapung taong gulang man lamang sa araw ng halalan;
3. Nakababasa't nakasusulat;
4. Rehistradong botante; at
5. Naninirahan sa Pilipinas sa loob ng sampung taon bago sumapit ang araw ng eleksyon.

Ayon sa Saligang Batas ng 1987, ang Pangulo ng Pilipinas ay tuwirang inihahalal ng taong bayan para sa terminong anim na taon na walang muling paghahalal. Pinaniniwalaang sapat na ang anim na taon upang matapos ng isang pangulo ang kanyang mga programa at proyekto para sa sambayanan.

Ang mga punong tagapagpaganap ng mga pamahalaang local ay ang Kapitan ng Barangay, Alkalde at Bise Alkalde ng lungsod o bayan, Gobernador o Bise Gobernador ng lalawigan, at mga opisyal ng rehiyon.

Ikalawang Sangay: Tagapagbatas o *Legislative Branch*

Ang Kongreso ng Pilipinas ang humahawak ng kapangyarihan ng tagapagbatas. Ang paggawa at pagsusog ng mga batas ang pangunahing gawain o kapangyarihan nito. Binubuo ng dalawang kapulungan ang Kongreso – ang Mataas na Kapulungan o Senado, at ang Mababang Kapulungan o Kapulungan ng mga Kinatawan.

Katangian ng Mambabatas

Ang nais maging senador ay dapat may katangiang tulad ng sumusunod:

1. Katutubong ipinanganak na mamamayan ng Pilipinas;
2. Tatlumpu't limang taong gulang man lamang sa araw ng halalan;
3. Nakakabasa't nakakasulat;
4. Rehistradong botante; at
5. Naninirahan sa Pilipinas sa loob ng dalawang taon bago sumapit ang araw ng eleksyon.

Ang nais maging kinatawan o kongresista ay dapat may mga katangiang tulad ng sa senador maliban sa 25 taong gulang sa halip ng 35 taong gulang, at isang taong paninirahan sa distritong tatakbuhan sa halip na dalawang taon.

Ang iba pang tagapagbatas ay nasa pamahalaang local tulad ng Sangguniang Panlalawigan para sa lalawigan, Sangguniang Bayan o Lungsod para sa bayan o lungsod, at Sangguniang Pambarangay para sa barangay.

Pangatlong Sangay: Tagapaghukom o *Judiciary Branch*

Ang Korte Suprema at mabababang korte ang bumubuo ng kapangyarihang panghukuman. Ang hukuman ang nagpapasya upang mapangalagaan ang mga karapatan, buhay, at ari-arian ng bawat tao. Ang katarungan ay sinisikap ibigay sa dapat tumanggap nito.

Mga Katangian ng mga Kasapi ng Korte Suprema

Ang nais maging kasapi ng Korte Suprema ay dapat may katangiang tulad ng sumusunod:

1. Apatnapung taong gulang man lamang;
2. Katutubong ipinanganak na mamamayan ng Pilipinas;
3. Naging hukom ng isang hukuman o nagpraktis bilang abogado sa Pilipinas sa loob ng 15 taon o mahigit pa; at
4. May subok na kakayahan, kalinisan ng budhi, katapatan at malayang pag-iisip.

Mga Kapangyarihan ng Korte Suprema

1. Magtalaga ng mga pansamantalang hukom sa mga mababang hukuman;
2. Humirang ng lahat ng mga pinuno at kawani ng mga hukuman ayon sa batas ng serbisyo sibil;
3. Magkaroon ng superbisyon sa lahat ng mga hukuman at sa mga tauhan ng mga ito;

4. Disiplinahin ang mga hukom ng mga mababang hukuman o iatas ang kanilang pagkatiwalag sa tungkulin;
5. Iatas ang pagbabago ng lugar ng paglilitis upang maiwasan ang pagbabago ng pagpapairal ng batas;
6. Gumamit ng orihinal na hurisdiksyon sa usaping may kinalaman sa mga ambassador at iba pang mga ministro;
7. Muling pag-aralan, rebisahin, baligtarin o pagtibayin ang pag-apela sa isang kaso;
8. Magtakda ng mga alituntunin tungkol sa pangangalaga at pagpapatupad ng mga karapatang konstitusyonal; at
9. Pangasiwaan ang isang *Judicial at Bar Council*.

(Source: Cruz, Marites B. et al. 2007. *Yaman ng Pilipinas. Batayang Aklat sa Heograpiya, Kasaysayan at Sibika 6*. Pp. 104-108. National Program Support for Basic Education. Kagawaran ng Edukasyon. Philippines.).

Antas: 6
Asignatura: HEKASI
ARALIN / PAKSA: Serbisyong Panlipunan ng Pamahalaan, Daan sa Pag-unlad ng Mamamayan
Sesyon: Isang Sesyon
KAISIPAN: Tungkulin ng pamahalaan ang mapabuti ang kalagayan ng mga mamamayan.
 Ang pagkakaloob ng maayos na serbisyong panlipunan ng pamahalaan ay mabuting paraan upang mapaunlad ang kalagayan ng mga mamamayan.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

VI 3.8 Naiisa-isa ang mga paraang ginagawa ng pamahalaan upang mapangalagaan ang kapakanan at kaligtasan ng mga mamamayan.

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
<p>PAMANTAYAN</p> <p>Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa.. Na tungkulin ng pamahalaan ang magkaloob ng maayos na serbisyong panlipunan sa mga mamamayan Na sa pamamagitan ng mga serbiyong panlipunang ipinagkakalob ng pamahalaan, napapangalagaan ang kapakanan at kaligtasan ng mga mamamayan.</p>	
<p>KAKAILANGANING PAG-UNAWA</p> <p>Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa na... tungkulin ng pamahalaan ang magkaloob ng mabuting serbisyong panlipunan upang mapabuti ang kalagayan ng mga mamamayan.</p> <p>Ang pagkakaloob ng maayos na serbisyong panlipunan ay daan tungo sa pagpapabuti ng kalagayan ng mga mamamayan.</p>	<p>MAHAHALAGANG TANONG</p> <p>20. Paano napabubuti ang kalagayan ng mga mamamayan sa pamamagitan ng mga serbisyong panlipunang ipinagkakaloob ng pamahalaan?</p> <p>21. Paano ginagampanan ng pamahalaan ang tungkulin nito sa mamamayan sa pamamagitan ng mga serbisyong panlipunang ipinagkakaloob nito?</p>
<p>KAALAMAN</p> <p><i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na . . .</i></p> <p>Tungkulin ng pamahalaang magkaloob ng maayos na serbiyong panlipunan upang mapaunlad ang kalagayan ng mga mamamayan.</p> <p>Ang pagkakaloob ng maayos na serbisyong panlipunan ay isang anyo ng produktibong pamumuhunan sapagkat kapag napabuti ang kalagayan ng mga mamamayan, nagbubunsod ito ng pag-unlad ng bansa.</p>	<p>KASANAYAN/ KAKAYAHAN</p> <p><i>Ang mag-aaral ay. . .</i></p> <p>13. Nasusuri ang mga serbisyong panlipunang ipinagkakaloob ng pamahalaan sa mga mamamayan.</p> <p>14. Nakapagbibigay ng patunay kung paanong ang pagkakaloob ng maayos na serbisyong panlipunan ay nagdudulot ng pag-unlad ng bansa.</p>

ANTAS II - PAGTATAYA

SA ANTAS PAGGANAP

Katulong ang iyong pangkat , gumawa ng liham pasasalamat sa isang opisyal ng pamahalaan na nangangasiwa sa isang serbisyong panlipunan. Kasabay nito, ilahad din ang mga suliraning kaugnay ng serbiyong napili (edukasyon, pabahay, kalusugan, kapayapaan at kaayusan at kabuhayan) at magmungkahi ng mga solusyon upang malutas ang mga ito.

SA ANTAS NG PAG-UNAWA

Gawin ng mga mag-aaral ang sumusunod na pagsasanay:

Maghanap sa Internet, pahayagan o aklat kung ano ang ginagawa ng Corrections and Rehabilitation Program upang maihanda ang pagbabalik ng isang bilanggo sa komunidad?

Sumulat ng talata na nagtatalakay sa tanong.

ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO

WW. PANIMULANG GAWAIN

Pagganyak

Hatiin ang klase sa dalawang pangkat. Hayaang kumuha sila ng isang kinatawan upang magbigay ng aksyon at magsabi ng linya ng isang patalastas na siya namang huhulaan ng mga mag-aaral. Ang may pinakamaraming matutukoy ay ang pangkat na magwawagi.

Mga Tutukuying Patalastas:

2. Bawal magkasakit. (Clusivol)
3. Won't let you down. (Rexona)
4. 100% Panatag (Lactum)
5. Now you know (Vitwater)
6. Aanhin ko pa ang pagkapogi ko kung ayaw nila sa ice cream ko?(Nestle Sorbetes)
7. Bakit ka mangungupahan pa kung kaya mo naming magkabahay na? Pag-ibig Funds

Tie- Breaker: It's the real thing. (Coke)

Mga Tanong:

Ano ang nais ipahatid ng patalastas na bawal magkasakit ngayon?

Kung ang pamahalaan ang Lactum, paano nito magagawang 100% panatag ang mga mamamayan?

Bilang ahensya ng pamahalaan, paano tumutulong ang Pag-ibig sa pagpapabuti ng kalagayan ng mga mamamayan?

Kung ang hanapbuhay ni Michael V ay pagtitinda ng sorbetes at ayaw bilhin ng mga tao ang itinitinda niya, ano ang maaaring mangyari sa kanya? Ano'ng tulong ang dapat ibigay ng pamahalaan sa kanya?

Anu-ano ang ginagawa ng pamahalaan upang mataguyod ang pag-unlad ng mga mamamayan?

XX. PANLINANG NA GAWAIN

19. Paglalahad

Itanong sa mga mag-aaral: Anu-anong mga serbisyong panlipunan o paglilingkod ang ipinagkakaloob ng pamahalaan upang mapabuti ang kalagayan ng mga mamamayan?

Hatiin sa limang pangkat ang mga mag-aaral. Bigyan ang bawat pangkat ng manila paper at panulat at atasan silang magtalakay ng isang serbisyong panlipunan ayon sa paano ito ipinagkakaloob ng pamahalaan sa ngayon, ang kabutihan dulot nito sa mga mamamayan at ang mga suliraning kaugnay nito na dapat bigyang pansin upang lalong mapabuti ang kalagayan ng mga mag-aaral.

Mga Nagawa ng Pamahalaan	Kabutihang Dulot	Mga Suliraning Dapat Lutasin

20. Pagtatalakayan at Pagsusuri

Mag-uulat ang bawat pangkat at ipakikita ang nabuong tsart. Ganyakin ang mga batang magbigay ng mga kaugnay na tanong.

Halimbawa:

Edukasyon – Ano ang maaaring gawin ng pamahalaan upang matulungan ang mga kabataang mahihirap na makapagtapos ng kanilang pag-aaral?

Kalusugan – Anong programa ang inilulunsad ng pamahalaan upang matulungan ang mga mahihirap na nagkakasakit? Epektibo ba ito? Bakit?

Kaayusan – sa iyong palagay, paano natin masusugpo ang paglaganap ng bawal na gamot?

YY. PAGLALAHAT

Buuin ang graphic organizer sa ibaba upang mabuo ang paglalahat.

Tungkulin ng

ang magkaloob ng mga serbisyong panlipunan sa

upang ang mga mamamayan ay maging

ZZ. PAGLALAPAT

Hatiin ang oslo paper pahaba at gawin itong parang bloke ng isang pader. Isulat sa loob kung paano ka makakatulong sa pamahalaan sa pagpapabuti ng kalagayan ng mga mamamayan.

Ididikit ang mga nagawang bloke sa isang manila paper upang makabuo ng freedom wall na idisplay sa labas ng silid aralan upang mabasa din ng iba. Lagyan ng pamagat na akma.

AAA. TAKDANG ARALIN

Gumawa ng pakikipanayam sa alin man sa sumusunod:

- Guro
- Manggagawa
- Nars
- Kabataang nag-aaral
- Magulang

Itanong ang kanilang kalagayan at kung paano makatutulong ang pamahalaan sa pagpapabuti ng kanilang kalagayan.

Tanungin din kung ano ang ginagawa nila upang makatulong sa pamahalaan sa pagpapaunlad ng kalagayan ng kanyang kapwa mamamayan.

Mga Sanggunian

Mga Kakailanganing Kagamitan

Manila Paper, Oslo Paper, pentel pens

Rubrik

Kraytirya sa Pagtataya				
	Napakagaling	Magaling	Katamtaman ang galing	Mahina
	(10 pts)	(7-9 pts)	(4-6 pts)	(0-3 pts)
41. Maayos at malinaw na nailahad ang mensaheng nais ipaabot.				
42. Sinunod ang mga pamatayan sa paggawa ng liham				
43. Natapos ang gawain sa takdang panahon				
44. Maayos ang pagkakasunod-sunod ng mga ideya o kaisipan				
Marka				

Apendiks

- Constitution, Article II, Section 1: The Philippines is a democratic and republican State. Sovereignty resides in the people and all government authority emanates from them.
- Constitution, Article II, Section 11. The State values the dignity of every human person and guarantees full respect for human rights.

Antas: Ika-anim na Baitang
Asignatura: HEKASI
ARALIN / PAKSA: Karapatan sa Makatarungang Paglilitis, Tinitiyak ng Pamahalaan
Sesyon: Isa
KAISIPAN: Ang bawat mamamayan na nasasakdal ay may karapatan na magkaroon ng makatarungang paglilitis.

Tinitiyak ng pamahalaan na ang bawat mamamayan ay nakapagtatamasa ng kanyang karapatang maprotektahan at mapangalagaan ang kanyang buhay.

MGA BATAYANG KASANAYAN SA PAGKATUTO

Naipaliliwanag kung bakit mahalaga ang pagtatamasa ng kalayaan at karapatan ng tao sa kaunlaran at pangangalaga ng demokrasya.

ANTAS I – INAASAHANG BUNGA	
<p>PAMANTAYAN</p> <p>Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa na ang bawat tao, anoman ang katayuan niya sa buhay, ay may batayang karapatang dapat na tinatamasa at kinikilala ng pamahalaan at lipunan upang makapamuhay nang malaya at may dignidad</p>	
<p>KAKAILANGANING PAG-UNAWA</p> <p>Ang karapatan ng sinomang mamamayang nasasakdal na magkaroon ng makatarungang paglilitis ay nararapat na itaguyod at pangalagaan ng pamahalaan upang makapamuhay ng malaya ay may dignidad.</p>	<p>MAHAHALAGANG TANONG</p> <p>22. Bakit mahalagang magkaroon ng makatarungang paglilitis ang sinomang nasasakdal?</p>
<p>KAALAMAN</p> <p><i>Nauunawaan ng mga mag-aaral na .</i></p> <p>_Karapatang nararapat na matamasa ng mga taong nasasakdal</p> <p>Mga tungkulin ng pamahalaan upang maprotektahan ang karapatan ng lahat ng mamamayan ng bansa</p> <p>Mga serbisyong panlipunan na ipinagkakaloob ng pamahalaan upang mapabuti ang kalagayan ng mamamayan.</p> <p>Kabutihang dulot ng pagbibigay ng mga serbisyong panlipunan para sa mamamayan</p>	<p>KASANAYAN/ KAKAYAHAN</p> <p><i>Ang mag-aaral ay. . . .</i></p> <p>15. Nasusuri ang kasalukuyang kalagayan ng mga taong nasasakdal</p> <p>16. Natutukoy ang mga paglabag sa karapatan ng mga taong nasasakdal</p> <p>17. Nasusuri ang mga serbisyong panlipunang ipinagkakaloob ng pamahalaan sa mga mamamayan.</p> <p>18. Nakapagbibigay ng patunay kung paanong ang pagkakaloob ng maayos na serbisyong panlipunan ay nagdudulot ng pag-unlad ng bansa.</p>

Mga suliranin sa lipunan sa kailangang bigyang kalutasan ng pamahalaan	
ANTAS II - PAGTATAYA	
<p>SA ANTAS NG PAG-UNAWA</p> <p>Nakagagawa ng liham pasasalamat sa isang opisyal ng pamahalaan na nangangasiwa sa isang serbisyong panlipunan. Kasabay nito, ilahad din ang mga suliraning kaugnay ng serbisyong napili (edukasyon, pabahay, kalusugan, kapayapaan at kaayusan at kabuhayan) at magmungkahi ng mga solusyon upang malutas ang mga ito.</p>	<p>SA ANTAS PAGGANAP</p> <p>Pagtataya ng sinulat ng liham batay sa mga sumusunod na pamatayan.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Nilalaman b. Impormasyon c. Istruktura
ANTAS III – PLANO SA PAGKATUTO	
<p>BBB. PAGTUKLAS</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hatiin ang klase sa dalawang pangkat. Hayaang kumuha sila ng isang kinatawan upang magbigay ng aksyon at magsabi ng linya ng isang patalastas na siya namang huhulaan ng mga mag-aaral. Ang may pinakamaraming matutukoy ay ang pangkat na magwawagi. Mga Tutukuying Patalastas: <ol style="list-style-type: none"> a. Bawal magkasakit. (Clusivol) b. Won't let you down. (Rexona) c. 100% Panatag (Lactum) d. Now you know (Vitwater) e. Aanhin ko pa ang pagkapogi ko kung ayaw nila sa ice cream ko?(Nestle Sorbetes) f. Bakit ka mangungupahan pa kung kaya mo namang magkabahay na? Pag-ibig Funds <p>Tie- Breaker: It's the real thing. (Coke)</p> <p>Note: Maaari pong palitan ng guro ang mga linya ng mga patalastas ayon sa kamalayan ng mga bata at panahon o kausuhan.</p> 2. Pagkatapos ay itanong sa mga mag-aaral ang sumusunod: <ol style="list-style-type: none"> a. Ano ang nais ipahatid ng patalastas na bawal magkasakit ngayon? b. Kung ang pamahalaan ang Lactum, paano nito magagawang 100% panatag ang mga mamamayan? c. Bilang ahensya ng pamahalaan, paano tumutulong ang Pag-ibig sa pagpapabuti ng kalagayan ng mga mamamayan? d. Kung ang hanapbuhay ni Michael V ay pagtitinda ng sorbetes at ayaw bilhin ng mga tao ang itinitinda niya, ano ang maaaring mangyari sa kanya? Anong tulong ang dapat ibigay ng pamahalaan sa kanya? e. Ano-ano ang ginagawa ng pamahalaan upang mataguyod ang pag-unlad ng mga mamamayan? <p>CCC. PAGLINANG</p>	

3. Ipakita sa mga mag-aaral ng isang larawan ng isang taong isinasakdal dahil sa paglabag sa batas. (may posas o nakakulong)
4. Tanungin sa mga mag-aaral kung ano ang kanilang masasabi tungkol sa tao sa larawan. Pakinggan muna ang mga posibleng paghuhusga na maririnig mula sa mga mag-aaral. Mas bigyan ito ng pansi at tuon sa huling bahagi ng gawain.
5. Itanong:
 - a. Ano ang kalagayan ng mga taong katulad nila sa ating lipunan?
 - b. Mayroon pa ba silang mga karapatan? Ipaliwanag.
6. Hatiin ang klase sa limang pangkat. Pag-uusapan nila sa kanilang pangkat ang mga sumusunod:
 - a. Ano ang mga karapatan na dapat nilang tinatamasa?
 - b. Anong suporta ng pamahalaan ang dapat nilang matanggap?
 - c. Ano ang kanilang mga pangunahing pangangailangan na kailangang tugunan?
 - d. Anong maitutulong ng mga pangkaraniwang mamamayan para sa kanila?
7. Itala ang kanilang mga tugon sa isang tsart. Gamiting batayan ang halimbawa sa ibaba.

Karapatan na dapat nilang tinatamasa	Suporta ng pamahalaan na kailangan nilang matanggap	Pangunahing pangangailangan na dapat matugunan	Tungkulin ng pangkaraniwang mamamayan

8. Ipaulat sa harap ng klase ang produkto ng kanilang pagtalakay sa pangkat.
9. Itanong: Naging makatarungan ba ang ilan na nagbigay ng kanilang paghuhusga sa mga taong katulad nila?

DDD. PAGPAPALALIM

10. Itanong sa mga mag-aaral: Ano-anong mga serbisyong panlipunan o paglilingkod ang ipinagkakaloob ng pamahalaan upang mapabuti ang kalagayan ng mga mamamayan?
11. Panatilihin sa kanilang pangkat ang mga mag-aaral. Bigyan ang bawat pangkat ng manila paper at panulat at atasan silang magtalakay ng isang serbisyong panlipunan ayon sa paano ito ipinagkakaloob ng pamahalaan sa ngayon, ang kabutihan dulot nito sa mga mamamayan at ang mga suliraning kaugnay nito na dapat bigyang pansin upang lalong mapabuti ang kalagayan ng mga mag-aaral.

Mga Nagawa ng Pamahalaan	Kabutihang Dulot	Mga Suliraning Dapat Lutasin

12. Mag-uulat ang bawat pangkat at ipakikita ang nabuong tsart. Ganyakin ang mga batang magbigay ng mga kaugnay na tanong.

Edukasyon – Ano ang maaaring gawin ng pamahalaan upang matulungan ang mga kabataang mahihirap na makapagtapos ng kanilang pag-aaral?

Kalusugan – Anong programa ang inilulunsad ng pamahalaan upang matulungan ang mga

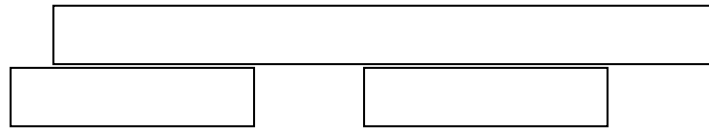
mahihirap na nagkakasakit? Epektibo ba ito?

Kaayusan – sa iyong palagay, paano natin masusugpo ang paglaganap ng bawal na gamot?

PAGLALAHAT

Buuin ang graphic organizer sa ibaba upang mabuo ang paglalahat.

Tungkulin ng



upang ang mga mamamayan ay maging

EEE. PAGLALAPAT

13. Hatiin ang oslo paper pahaba at gawin itong parang bloke ng isang pader. Isulat sa loob kung paano ka makakatulong sa pamahalaan sa pagpapabuti ng kalagayan ng mga mamamayan.
14. Ididikit ang mga nagawang bloke sa isang manila paper upang makabuo ng *freedom wall* na idisplay sa labas ng silid aralan upang mabasa din ng iba. Lagyan ng akma ng pamagat.
15. Bigyan ng laya ang iba pang mga mag-aaral na magsulat ng kanilang makabuluhang puna sag a isinulat sa *freedom wall*
16. Katulong ang iyong pangkat , gumawa ng liham pasasalamat sa isang opisyal ng pamahalaan na nangangasiwa sa isang serbisyong panlipunan.
17. Kasabay nito, ilahad din ang mga suliraning kaugnay ng serbiyong napili (edukasyon, pabahay, kalusugan, kapayapaan at kaayusan at kabuhayan) at magmungkahi ng mga solusyon upang malutas ang mga ito.

TAKDANG ARALIN

Gumawa ng pakikipanayam sa alin man sa sumusunod:

- Guro
- Manggagawa
- Nars
- Kabataang nag-aaral
- Magulang

Itanong ang kanilang kalagayan at kung paano makatutulong ang pamahalaan sa pagpapabuti ng kanilang kalagayan.

Tanungin din kung ano ang ginagawa nila upang makatulong sa pamahalaan sa pagpapaunlad ng kalagayan ng kanilang kapwa mamamayan.

Mga Kagamitan:

Oslo paper
Manila paper
Pentel pen
Mga larawan

Rubric para sa ginawang liham

Kraytirya	4	3	2	1
a. Nilalaman	Naisulat sa liham ang lahat ng bahaging hinihingi	May kulang na isang bahagi	May kulang na dalawang bahagi	May kulang na tatlo o mahigit pang bahagi
b. Impormasyon <ul style="list-style-type: none">• Makatotohanan ang nilalaman, nakabatay sa totoong datos• Malikhain ang presentasyon ng impormasyon• Makabuluhan at angkop sa paksa ang mga impormasyon	Nakita ang lahat ng kraytirya	Dalawang kraytirya lamang ang nakita	Isang kraytirya lamang ang Makita	Hindi nakita ang alinman sa kraytirya
c. Istruktura <ul style="list-style-type: none">• Kumpleto ang bahagi ng liham• Gumamit ng simpleng mga salita• Malinis at maayos ang pagkakagawa	Nakita ang lahat ng kraytirya	Dalawang kraytirya lamang ang nakita	Isang kraytirya lamang ang Makita	Hindi nakita ang alinman sa kraytirya
